Vântul din Cohuni
Elizabeth Wagler

Originally published as
Wind in the Cohunes by Elizabeth Wagler

© 2011 by Christian Light Publications, Inc. Harrisonburg, Virginia, U.S.A.

Tradusă în limba română de Pricop Cristina cu permisiunea

© 2012 Christian Light Publications, Inc. Harrisonburg, Virginia, U.S.A.

Toate drepturile rezervate. Este interzisă orice reproducere de text sau fragmente din text fără aprobarea prealabilă a editurii. Excepţie se poate face numai pentru citate scurte.

Tipărită în România sub îndrumarea Christian Aici Ministries
Berlin, Ohio 44654 U.S.A.
Tehnoredactarea computerizată: Nathan Miller
Fotografie copertă: e Janet Stutzman
Design copertă: David W. Miller
Grafica pentru copertă: Pricop Emilia
Ediţia I – ianuarie 2013 ISBN: 978 – 1 – 936208 – 89-O

Elizabeth Wagler

INTRODUCERE

— *Oc re* îi *hab*!

O faţă măslinie se lipi de plasa pentru insecte de la geamul din faţa chiuvetei din bucătărie.

— Ce mai însemnă şi asta? l-am întrebat pe aşa-numitul profesor de limbă.

— Vine ploaia.

— De unde ştii?

— Uită-te la *cohuni1*.

M-am uitat cu ezitare la *cohunii* înalţi din spatele casei. Frunzele lungi, în formă de pană se învârteau şi se răsuceau în bătaia vântului. Părea a fi o zi înăbuşitoare ca toate celelalte.

— Vine ploaia, spuse din nou Salvador. Când auzi vântul cum suflă în *cohuni*, atunci ştii că vine ploaia.

Astfel a luat naştere titlul acestei cărţi.

Am fost vecini cu Rosita (acesta nu este numele ei real) şi familia ei timp de patru ani de zile în Red Bank, un sat din partea de sud a statului *Belize2*. Rosita are darul de a povesti şi am învăţat foarte

multe de la ea despre stilul de viaţă al indienilor *kekehi3*.

1 cohun – un soi de palmier cu frunze lungi, penate care sunt îndreptate în sus şi pornesc direct din trunchi.

2 Belize – stat din America Centrală istmică.

3 Kekehi – nume al unei populaţii de indieni maya; limba vorbită de această populaţie.

r

M-am hotărât să scriu povestea vieţii ei pentru a arăta cum lucrează Dumnezeu în mijlocul oamenilor din *Belize*. Am petrecut multe ore stând în hamacul din casa ei acoperită cu stuf, luând notiţe, în timp ce ea povestea din amintiri. Uneori mă ghemuiam pe un scăunel lângă ea, în timp ce întindea *tortille4*, iar alteori o ascultam când stăteam una lângă alta la râu şi spălam rufe pe pietre. Într-o după-amiază, am stat cu caietul de notiţe pe o grămadă mare de porumb, lângă coteţul ei de găini, în timp ce ea desfăcea porumb şi îmi răspundea la întrebări.

Aceasta nu este în exclusivitate relatarea Rositei. Chiar dacă majoritatea celor povestite i s-au întâmplat ei, unele dintre ele mi-au fost relatate de alţi credincioşi.

Îi mulţumim lui Dumnezeu pentru Juan şi Benita, Carmalita, Crisento, Rufina, Sofia, Junior, Vernon, Vanessa, Yolanda şi Heidi, Luis şi Roşa, Marvin, Florinda, Eudelcia, Loren, Thermo, Briana şi Esther, Matteo şi Virginia, Melda şi Alma, pentru dragostea ce ne-au arătat-o şi pentru ce au făcut pentru noi cât timp am locuit printre ei. Fie ca Dumnezeu să le dăruiască biruinţă asupra lumii.

Elizabeth Wagler

4 tortillă – plăcintă din porumb, în America de Sud.

CAPITOLUL 1

GLASUL COHUNILOR

Rosita urca greoi pe cărarea abruptă, înfigându-şi degetele de la picioare în noroi şi înaintând cu greu sub greutatea celor două găleţi cu apă pe care le căra. Carmalita, sora sa mai mică, mergea în faţa ei şi ducea pe cap un teanc de rufe ude. împreună au ajuns în vârful dealului şi au păşit în arşiţa dogoritoare caracteristică amurgului *belizean*. Chiar dacă tocmai se răcoriseră în lacul de acumulare de lângă izvorul din sat, deja broboane de sudoare le acopereau frunţile.

Rosita aburca găleţile pentru ultimul urcuş, apoi le aşează pe iarbă, lângă cărare. Gâfâind, îşi întinse mâinile şi trecu cu privirea

peste peisajul bine cunoscut. Cărarea de la izvor ducea la un drum de ţară mai lat, care trecea prin satul de indieni *Kekehi* – Santa Elena – până în adâncul munţilor Maya din sudul statului *Belize*.

De-a lungul cărării pe care tocmai o urcaseră, volbura atârna ca nişte voaluri, prinse de copacii înalţi din junglă. Tufele de *hibiscus5* şi florile de un portocaliu strălucitor indicau drumul, iar copacii şi arbuştii tropicali creşteau la voia întâmplării, ameninţând să înece cei câţiva metri de junglă care fusese defrişată cu macete ascuţite. Ici şi acolo, prin toată verdeaţa, puteai vedea câte un acoperiş din

5 hibiscus – arbust tropical din familia malvaceelor, cu flori frumoase.

stuf. În spatele caselor se vedeau dealurile înverzite, în formă de piramidă, formând o undă pe cerul înnorat.

Deasupra satului plutea un fum care mirosea a lemn, iar mirosul ademenitor de *tortille* proaspăt coapte le stârnea pofta.

— Hai să mergem, o îndemnă Carmalita, fixându-şi teancul de haine pe cap. Mi-e foame.

Rosita nu se mişcă. Îşi ridică privirea şi se uită fix în vale, înspre râu.

— Ascultă! îi spuse ea. Ce se aude? Carmalita ridică din umeri nerăbdătoare.

— Nu ştiu. Hai! Eu plec.

Şi o porni la vale în direcţia opusă, înspre casă.

Rosita rămase nemişcată şi asculta. Printre zgomotele obişnuite ale serii, strigătele copiilor, lătratul câinilor, cântatul cocoşilor şi bâzâitul insectelor, Rositei i se părea că aude şi un alt sunet. Părea a fi muzică. Se auzea foarte slab şi venea din direcţia râului. Îşi ţinu respiraţia şi ascultă. Semăna cu muzica de la biserică. Erau cântări. Oare era un serviciu de botez la charismatici?

Aruncă o privire să vadă unde era sora ei, apoi lăsă găleţile lângă cărare şi se îndreptă în cealaltă direcţie, luându-se după sunetul muzicii. Era curioasă să vadă ce se petrecea acolo.

Pe măsură ce se apropia tot mai mult de râu, muzica se auzea tot mai tare. Râul era lat şi adânc şi curgea pe sub podul de ciment, apoi dispărea în umbrele junglei înverzite, care îi cuprindea malurile.

Se furişă printre copaci, apoi îşi croi drum printre plantele agăţătoare care crescuseră de-a lungul malului. Ajunse într-o parte mai înaltă a malului, de unde putea vedea foarte bine, fără a fi observată, şi

atunci dădu frunzele la o parte pentru a pândi.

Mai la vale, lângă lacul de acumulare de lângă pod, unde femeile spălau rufele, era adunat un grup de oameni care cântau: „Ce mă spală de păcat? Numai sângele lui Iisus”.

Şi cum se uita ea fascinată, doi bărbaţi îmbrăcaţi în cămăşi albe intrară în apă, urmaţi de două femei şi un bărbat scund. Rosita înainta cu grijă şi privi mai atentă. Atunci i se tăie respiraţia. Era posibil aşa ceva? Da, era sigură că vedea bine. Era tatăl ei! Tatăl ei urma să primească botezul!

Privi uimită cum prezbiterul îl scufundă pe tatăl ei de trei ori.

4

Glasul cohunilor

Era prea departe pentru a putea auzi ce spunea, dar ştia de la alte botezuri, la care a asistat, că spunea: „În Numele Tatălui, al Fiului şi al Duhului Sfânt”.

Rosita se aşeză jos şi se uita la frunzele copacilor dinaintea ei. Tatăl ei! Botezat! Oare ce se va întâmpla cu familia lor acum că tatăl devenise charismatic? Ce va spune mama ei? Vor părăsi cu toţii biserica catolică pe care au frecventat-o dintotdeauna? în ciuda căldurii de afară, fata tremura. De ce făcuse tatăl ei acest pas atât de însemnat? îşi dorea ca totul să rămână la fel, să nu se schimbe nimic.

Înaintea ei vântul şuiera printre crengile *cohunilor*. Îşi îndreptă privirea-n sus. Vântul din *cohuni*. Tremură din nou. Frunzele de *cohun* arătau ca un mănunchi mare de pene care se uneau la bază. Ramurile *cohunilor* se legănau şi fluturau deasupra celorlalţi copaci din junglă. Chiar şi cea mai uşoară adiere le făcea să se învârtă şi să danseze. Adesea, şuieratul vântului printre crengile *cohunilor* prevestea schimbarea vremii. Mama ei o învăţase cu mult timp în urmă că atunci când *cohunii* se îndoaie în bătaia vântului, anunţau că vine ploaia.

De data aceasta, ghemuită pe malul râului, Rosita se întreba dacă foşnetul crengilor de *cohun*, care se legănau, nu prevestea ceva mai mult decât doar schimbarea vremii. Şi într-adevăr, nimic n-a rămas la fel. Timpul s-a scurs. Alţi copilaşi s-au născut. Copiii s-au maturizat. Oamenii s-au căsătorit. S-au mutat în alte sate şi şi-au construit case. Chiar şi ogoarele s-au schimbat. Tatăl ei cultiva porumb într-un loc doi sau trei ani la rând, dar după aceea defrişa alte suprafeţe pe care să le folosească pentru cultivat.

Cu doar puţin timp în urmă era o fetiţă lipsită de griji, care

mergea la şcoală şi se juca cu fratele ei Pablo. Dar acum se maturizase. Întocmai cum frunzele de *cohun* sunt într-o continuă mişcare şi viaţa este într-o continuă schimbare.

Gândul îi zbură la timpul când mama ei a făcut legătura dintre schimbările care au loc în viaţă şi vântul din *cohuni*. Era chiar în acest loc, lângă izvor, cu mult timp în urmă, când era doar o fetiţă de cinci anişori…

CAPITOLUL 2
O FETIŢĂ KEKCHI

În apele repezi de pe marginea râului, mai jos de pod, mama Rositei şi sora ei mai mare, Manuela, frecau hainele murdare, aplecate deasupra pietrelor. Copiii se jucau în lacul de acumulare din apropiere.

Rosita se caţără pe un bolovan mare care ieşea din apă şi se pregăti gata să sară:

— Uitaţi-vă la mine! Fiţi atenţi la mine să vedeţi cum sar! strigă ea.

Apoi ochii ei negri se uitară să fie sigură că mama şi Manuela o priveau. Pablo, frăţiorul ei de patru anişori, se opri din urmăritul peştilor în apă şi-şi îndreptă atenţia spre ea.

Rosita se ghemui, apoi se lăsă în faţă şi, cu un chiot de bucurie, se aruncă în apă. Se văzură stropi mari de apă împroşcând şi fata dispăru. Dar capul şi mâinile îi reapărură de îndată deasupra apei învolburate. Rosita înotă ca o broască, făcând sărituri mari până în mijlocul râului şi apoi înapoi la Manuela, care lovea o rochie groasă de piatră. Plesnitura răsuna până departe.

— M-ai văzut? întrebă Rosita scuturându-şi apa din ochi şi dându-şi la o parte şuviţele de păr de pe faţă.

— Te-am văzut, îi spuse Manuela şi se întoarse să clătească fusta în apa limpede. Numai că ai grijă. Uite că acum şi Pablo vrea să

Încerce.

Băieţelul încercă să se cţere pe piatră în patru labe, hotărât să ajungă la ţintă. Manuela sări şi intră în apă până la piept. Apoi se uită în sus şi întâlni privirea hotărâtă a celui de pe bolovanul din faţa ei. Pablo privea râul cu o expresie foarte serioasă. Ezită, nu era la fel de iute ca Rosita. Trupul îi tremura de emoţie. În cultura lor nu se cădea ca o fată să-l întreacă pe un băiat, chiar dacă fata era cu un an şi jumătate mai mare ca el.

— Hai, curaj! îl îndemnă Manuela. Nu te las să te îneci! închide ochii şi gura şi să nu tragi aer pe nas. Când te ridici la suprafaţă, te prind.

Pablo trase adânc aer în piept, apoi îşi ridică mâinile deasupra capului cum îi văzuse pe fraţii săi mai mari făcând. Sări şi mai întâi intră cu picioarele, apoi cu totul. În jurul lui se ridică un val mic. După ce a ajuns la suprafaţă, a început să dea din mâini şi din picioare. Manuela stătea lângă el, dar nu-l atinse până când nu ajunse cu picioarele la stâncile de pe marginea râului.

— Hai să mai sărim o dată! strigă Rosita şi o porni ca şefa înainte înspre stâncă.

În timp ce copiii se jucau, mama împreună cu Manuela erau aplecate deasupra pietrelor şi spălau hainele frecându-le cu mâinile. Bebeluşul era într-un şal care atârna pe spate, legat de frunte, şi se legăna după mişcările ritmice ale mamei. Clătiră hainele în apa limpede şi le stoarseră cu mâna, iar după aceea le aruncară într-un coş pregătit anume pentru asta.

Deasupra, copacii înalţi din junglă, ascundeau râul de lumina soarelui de seară. O pereche de papagali pălăvrăgeau de zor agăţaţi de crengile unor *copaci trompetă6*, iar un grup mic de *zanate7* se certau şi se băteau pentru poziţia de lider.

De partea cealaltă a râului, Juana terminase de spălat rufele şi acum le făcea baie celor două fiice. Fetele stăteau jos şi ţineau ochii strâns închişi, iar mama turna apă peste ele cu un *calabash8*. Apoi le săpuni cu săpun de portocală şi le clăti cu apă. Rosita o auzea cum

6 copac trompetă – copac din zona tropicală cu coroana în formă de trompetă.

7 grackle – un soi de graur cu coada lungă şi pene negre lucioase care trăieşte în America.

8 calabash – vas făcut din tigvă.

O fetiţă kekehi le certa.

— Staţi cuminţi! Nu vă frecaţi la ochi! O să vă intre spumă în ochi!

Fetele începură să plângă.

— Tăceţi! le porunci Juana. V-am spus să nu vă frecaţi la ochi! Le împinse pe fete repede pe mal şi, cu mişcări bruşte, le îmbrăcă în rochiţe.

— Grăbiţi-vă! strigă mama la ele. Vine ploaia!

Îşi puse un teanc de rufe spălate pe cap şi se întoarse să o strige pe mama Rositei.

— Eu plec. Ai face bine să te grăbeşti. Vine ploaia. Uită-te la *cohunil*

Apoi se întoarse şi o porni înspre casă, împingându-şi fetele de la spate. Urcară malul abrupt şi ajunseră la drumul care ducea înspre sat.

Mama se ridică şi se uită la *cohunii* care erau risipiţi printre ceilalţi copaci din junglă.

— Are dreptate. Cred că în curând vine ploaia.

Îşi fixă mai bine şalul legat de frunte şi încercă să-l liniştească pe bebeluşul care nu mai avea răbdare. Rosita se uită la penele uriaşe.

— De unde ştii?

Ziua părea la fel de însorită şi de frumoasă ca toate celelalte. Nu putea să vadă niciun semn că va veni ploaia.

— Uită-te la *cohuni*, îi spuse mama şi începu să strângă repede în coş hainele ude. Înainte să vină ploaia, bate vântul. Aici, printre copacii din junglă, nu putem simţi cum bate vântul, dar frunzele *cohunilor*, care sunt la o înălţime mult mai mare, îl simt şi ne anunţă că vine ploaia. Când auzi vântul cum suflă în *cohuni*, atunci să ştii că se schimbă vremea. Cu cât vântul bate mai tare, cu atât mai repede vine ploaia. Grăbeşte-te! Ia-ţi repede pe tine rochia curată. Şi ia tu găletuşa asta cu săpun.

După ce şi-au adunat toate hainele şi au luat o găleată cu apă, mama împreună cu fetele s-au grăbit să urce dealul până la drum. Frunzele *cohunilor* se învârteau şi fluturau ca într-un dans nebunesc.

Observând mişcarea frunzelor de *cohun* în bătaia vântului, se grăbiră şi mai tare. Erau pe la jumătatea drumului înspre casă, când f muzica vântului se stinse. Brusc, se făcu liniște, iar în partea de est a junglei se auzea un murmur. Copiii s-au oprit ca să asculte.

— Se aude ploaia, spuse Manuela şi grăbi pasul. Acum cade prin junglă şi în curând va ajunge şi pe aici. Haideţi să fugim!

Copiii au luat-o la fugă. Găletuşele se izbeau de picioarele lor desculţe care ridicau nori de praf în urma lor. Două găinuşe maronii care căutau viermişori se speriară şi, cotcodăcind indignate, o zbughiră în iarbă.

Trecură în viteză pe lângă prima casă unde două fete mari strângeau repede rufele uscate de pe gardul viu de *hibiscus*. Trecură

tropăind pe lângă casa primarului din sat unde un porc mare şi negru scormonea în grămada de gunoi de lângă drum. Trecuseră şi pe lângă casa bunicii lor, şi pe lângă magazinul din sat unde doi bătrâni se uitau şi analizau pădurea ca şi cum se uitau după ceva anume.

Cu un zgomot mătăsos ca un foşnet, ploaia îi ajunse în timp ce fugeau. Rosita se opri ca să-şi ridice faţa şi să-şi întindă mâinile, iar apa călduţă îi spălă pielea. Dar Pablo continuă să fugă fără vreo intenţie de a se opri. Amândoi ajunseră în faţa uşii de la casa lor de lemn, râzând şi gâfâind.

Rosita privi pe furiş în căsuţă, unde se întunecase brusc. Doar fantele de lumină care pătrundeau printre crăpăturile dintre scândurile de la pereţi mai dădeau puţină lumină. Într-un minut, îi zări pe tatăl ei şi pe fratele ei mai mare stând tolăniţi, fiecare în hamacul lui, în capătul îndepărtat al încăperii lungi.

Lăsă găleata jos şi alergă spre Carlos cu gândul să sară în hamacul lui. Dar el îşi întinse mâinile şi o opri.

— Hei, eşti udă leoarcă! Nu vreau să mă uzi şi pe mine. Pleacă şi ia-ţi nişte haine uscate pe tine!

Rosita se uită la rochia care stătea lipită de corp şi rămase surprinsă. Chiar dacă era udă, nu-i era frig şi rochia era curată. O luase pe ea chiar înainte să plece de la râu. Dar Carlos nu avea de gând să o lase în hamacul lui dacă nu se schimba.

În cele din urmă, ajunseră şi mama cu Manuela. Pe frunte aveau broboane de sudoare şi stropi de ploaie. Mama prinse funia groasă care atârna legată de grindă şi, cu îndemânare, înnodă colţurile şalului în care era bebeluşul de frânghie. Apoi îi făcu vânt să se.*ro*

O fetiţă kekehi legene uşor şi se ghemui pe podea în faţa vetrei, aproape de capătul casei, şi înteţi focul punând pănuşi uscate. Înainte să meargă să-şi schimbe hainele ude, puse pe foc două bucăţi mari de lemn.

Manuela o duse pe Rosita în cealaltă casă, care era foarte aproape, şi luă o rochie de pe frânghia care era întinsă lângă perete.

— Ai grijă să nu o uzi şi pe asta! îi spuse pe un ton aspru. Este singura rochie uscată pe care o mai ai.

Toţi copiii se cuibăriră în hamac lângă Carlos. Rosita îi povesti cum sărise în apă de pe stâncă şi că frunzele *cohunilor* ştiu când vine ploaia. Pablo nu spuse nimic. Ca de obicei, o lăsă pe Rosita să spună totul.

— Pablo, ai sărit şi tu de pe stâncă? îl întrebă Carlos. Pablo dădu din cap în semn că da.

— Bravo! îl felicită Carlos. Orice băieţel *belizean* trebuie să înveţe să înoate.

— Şi orice fetiţă, îi aminti Rosita chicotind.

— Şi orice fetiţă, fu de acord Carlos. Dar cel mai important pentru o fată e să înveţe să spele haine şi să facă *tortille*. Vezi? Manuela macină porumb. Îndată putem să mâncăm *tortille* cu fasole. Mi-e foame!

— De ce nu ai făcut focul şi apoi să faci *tortille7*. îl întrebă Rosita obraznic.

— Eu? întrebă Carlos surprins. Eu să fac *tortille7*. Nu ştiu să fac *tortille*. Asta e treaba femeilor.

— Eu ştiu să fac *tortille*, se lăudă Rosita.

— Nu te cred, spuse Carlos dând din cap dezaprobator. Eşti prea mică.

— Ba pot! insistă Rosita, ridicându-se în şezut şi privindu-l serioasă. Pot să le întind, dar nu ies la fel de rotunde ca ale mamei, adăugă ea dezamăgită. Mă duc să le ajut la făcut *tortille*.

Şi fără să mai stea pe gânduri, se dădu jos din hamac.

Manuela termină de măcinat porumbul la râşniţă şi apoi frământă *masa9*. După aceea trase măsuţa rotundă de lângă perete şi o aşeză pe cele trei picioare lângă foc. Stropi cu apă pe *comal10*, iar când stropii de apă atingeau suprafaţa fierbinte, sfârâiau şi stropeau.

9 masa – aluat din porumb fiert măcinat folosit pentru tortille.

10 comal – plită din ceramică sau metal pe care se coc tortille.

Un nor de abur se ridica în timp ce ea freca folosind o piatră de coral, porţiunea de lut pe care urma să coacă. Trase un scăunel, se aşeză şi începu să întindă *tortille* pe măsuţă.

Rosita îngenunche lângă măsuţă şi luă în pumnul ei micuţ o bucată de *masa*. Imitând-o pe sora ei, o făcu rotundă, apoi încercă să o întindă cu degetele. O întinse şi o întoarse, o întinse şi o întoarse şi tot aşa, ajutând şi cu limba în gură, până când boţul devenise ca o clătită subţire. Dar când încercă s-o ia de pe masă, se rupse.

— Nu-i nimic, mai încearcă! o încuraja Manuela şi apoi, cu îndemânare întoarse prima *tortillă* pe *comal*, doar cu vârfurile degetelor.

Rosita se plictisi repede să facă *tortille*. Chiar atunci Pablo apăru

în bucătărie.

— Hai să facem întrecere! strigă el.

Aşa că cei doi copii se luară la întrecere. Traseul era din bucătărie până în capătul celeilalte case. Trebuiau să treacă de hamacuri, apoi prin uşă de partea cealaltă, peste podeţul dintre cele două case, să ajungă în cealaltă casă unde dormea familia, până la sacii cu porumb care erau stivuiţi lângă perete, şi înapoi până în bucătărie. Când ajunseră înapoi, îşi dădură drumul pe pardoseala de pământ.

— Haideţi la masă! îi chemă mama şi dădu fiecăruia câte o *tortillă*.

Mai întâi, le duse câte un castron cu fasole tatălui, care se legăna în hamac, şi lui Carlos. Manuela puse câte o porţie de fasole pentru copii şi pentru ea. Se aşezară pe jos liniştiţi, muind *tortillă* în castronul cu fasole care era aşezat în faţa lor, între picioarele depărtate.

Mama se aşeză pe un scăunel şi o puse pe Carmalita jos în faţa ei ca să o hrănească. Carmalita reuşi să stea un minut în şezut cu mânuţele între picioare, dar când tata îi atrase atenţia, vru să se întoarcă să se uite la el şi se răsturnă. După ce toţi avură o porţie bună de râs, mama o aşeză din nou în şezut.

Ploaia se oprise şi lumina roşiatică a apusului de soare se strecura în casă prin uşa deschisă. În curte se auzea cântatul cocoşului şi târâitul ascuţit al greierului. Rosita o auzea pe vecina ei Silvia cum plângea. Mama ei, Juana, striga la ea şi îi spunea că e o pacoste şi o leneşă. Se auzi cum începuse să o plesnească şi atunci Silvia începu

IZ

O fetiţă kekehi să plângă şi mai tare.

Rosita se uită la mama ei atât de bună cum ţinea bebeluşul în braţe, la tatăl ei care era obosit de cât de multe tufişuri tăiase, la Manuela care mătura pardoseala cu o măturică, la Carlos care se legăna în hamac cu Pablo adormit lângă el. Nu era niciun fel de mânie în casa aceasta. Nu putea înţelege de ce Juana era tot timpul nervoasă pe copiii ei.

De ziua ei, Rosita primise de la naşa ei, Juana, o rochiţă nouă. Tot timpul, după ce naşa ei strângea prima recoltă de porumb, le aducea *duguna11* şi niciodată nu vorbea urât cu Rosita, dar la fetiţele ei ţipa. Rosita era bucuroasă că mama ei nici nu ţipa la ea, nici nu o bătea cu funia. Poate se datora faptului că mama ei nu avea aşa de mulţi copii ca Juana. Manuela era deja mare. Era cu zece ani mai mare

decât Rosita. Tatăl ei îi spusese că mai avusese şi alţi copii. Mai avuseseră două fetiţe şi un băieţel, dar aceştia muriseră când erau mici. Când Rosita o întreba pe mama ei despre bebeluşii care muriseră, mama evita să vorbească despre aceasta. Doar se întrista, îşi făcea semnul crucii şi zicea:

— Nu mai sunt!

Aşa că Rosita încetă să o mai întrebe.

Exerciţiile şi mâncarea caldă o moleşiră pe Rosita. Se întinse şi-şi puse capul pe pardoseala de pământ. Adormise atât de bine, că nici nu se trezise când tatăl ei o ridicase şi o duse în cealaltă încăpere şi o puse încet pe patul de lemn, în care dormea cu sora ei Manuela.

11 duguna – turte mici, făcute din porumb proaspăt măcinat, umplute cu carne, coapte în frunze de porumb.

CAPITOLUL 3

UN NOR DE TĂMÂIE

— Stai locului! îi spuse Manuela poruncitor, în timp ce o îmbrăca pe Rosita cu o rochiţă nouă, roz.

Rosita se învârtea şi-şi admira fusta cloş cum se ridică şi forma valuri. Îşi mângâie rândurile de dantelă care împodobeau partea de sus a rochiţei. Era o rochiţă frumoasă.

— E aproape timpul să mergem la biserică, spuse Manuela şi îi frecă părul Rositei cu nişte grăsime dintr-un borcănaş albastru. O pieptănă repede, prinzându-i părul într-o coadă şi apoi i-l răsuci într-un coc în vârful capului. În jurul cocului îi legă un elastic de păr cu mărgele şi floricele care se potriveau cu rochiţa ei.

— Gata, acum hai să vedem cum arăţi!

Se dădu puţin înapoi să o vadă mai bine. Apoi îi aranja cerceii de aur şi lanţul pe care-l purta la gât.

— Eşti frumoasă! afirmă Manuela. Aproape la fel de frumoasă ca Amalia.

Amalia era fata cu care fratele ei, Carlos, urma să se căsătorească astăzi.

Ieri, tatăl şi unchii ei au tăiat doi porci. Rosita împreună cu verişorii ei au avut un ospăţ cu *chichirun12*. Şoriciul crocant era foarte gustos. Femeile au măcinat porumb fiert şi au împăturit

12 chichirun – bucăţele de şoric prăjite (un fel de jumări).

bucăţi de aluat în frunze pentru a-l păstra peste noapte. Oalele

cu *poch23* fierbeau pe plitele de afară pe care le făcuse tatăl ei. Cazanele cu *caldo14* deja fuseseră duse în bucătărie şi aşezate lângă perete umplând încăperea cu o aromă ispititoare.

Câteva camioane aduseseră în sat bărbaţi, femei şi copii îmbrăcaţi în haine de sărbătoare, colorate strident.

Un tânăr foarte atrăgător, cu cizme negre înalte şi lustruite, cu o uniformă verde păşi mândru în casă, o luă pe Rosita şi o ridică în aer. Speriată, fetiţa se încorda de frică, dar apoi îşi dădu seama că era fratele ei cel mai mare. Marcos era soldat în Forţele de Apărare din *Belize*. Abia dacă-şi mai amintea de el. Arăta foarte diferit în uniforma apretată şi cu pălăria de soldat pe cap.

Manuela o ţinea de mână pe Rosita în timp ce mergeau după mulţime prin sat, înspre biserica de piatră de pe deal. Rosita mai fusese aici de multe ori înainte, dar astăzi arăta diferit. În faţa uşii era o boltă din frunze de *cohun*, decorate cu flori roşii de *hibiscus* şi frunze de diferite culori. Rosita simţi un val de emoţie când trecu pe sub boltă împreună cu sora ei Manuela.

Înăuntrul bisericii slab iluminate, Rosita se uită la imaginile de pe pereţi pe care le mai văzuse şi înainte. Erau imagini cu San José şi Santa Maria, San Pablo şi San Matteo, iar în faţă era Iisus răstignit pe o cruce mare. În dreptul unora dintre sfinţi era aşezată câte o măsuţă pe care ardeau lumânări. Pe Rosita o cuprindea frica ori de câte ori se uita la sfinţii aceia serioşi cu ochii vopsiţi, care o priveau. Mama îi spusese că dacă nu stă cuminte şi nu dă dovadă de respect faţă de aceste icoane, ele se vor supăra şi ar putea face să se îmbolnăvească.

Stătea pe bancă, între mama şi sora ei, şi-l privea pe preot în hainele lui lungi, cum mergea încet de la un altar la altul, ducând lumânări şi cântând. Când o văzu pe mama ei că se aşază cu genunchii pe suportul de la banca din faţă, Rosita îngenunche şi ea. Când mama începu să murmure rugăciuni, Rosita îşi mişca buzele prefăcându-se că şi ea se roagă.

Preotul îi spuse ceva fratelui ei Carlos, apoi miresei, iar după

13 poch – se prepară folosind acelaşi tip de porumb măcinat, ca pentru tortille. Aluatul se înveleşte în frunze şi este lăsat peste noapte, căpătând astfel un gust acrişor. Dimineaţa se fierbe, se înmoaie în caldo fierbinte şi apoi se mănâncă.

14 caldo – carne fiartă într-un sos condimentat. Supă.

11, *lin nor de tămâie* aceea amândoi i-au răspuns ceva. Rosita nu

putea auzi ce vorbeau. Se uită în jurul ei şi fu surprinsă să vadă că biserica era plină. Dar imediat îşi aminti de sfinţii care o urmăreau şi-şi îndreptă repede privirea în faţă.

După serviciu, toţi au ieşit ca un val din biserică, râzând şi vorbind zgomotos. Mulţimea s-a adunat în faţa casei tatălui lor, grupaţi pe familii, în timp ce în casă mătuşile stăteau aşezate lângă cazanele cu *caldo* şi puneau mâncare în castroanele care erau depozitate într-un colţ. Femeile le umpleau, iar bărbaţii le luau şi le duceau la invitaţii care aşteptau. Rosita se întreba de unde făcuseră rost de atâtea castroane.

Era prea aglomerat în bucătărie, aşa că se strecură până afară, unde o fetiţă străină o trase de fustiţă, apoi fugi chicotind ştrengăreşte. Rosita se duse după ea. Fugeau una după alta şi se ascundeau printre oamenii care aşteptau să primească mâncarea şi printre mamele cu copii, care erau aşezaţi pe pământ şi deja mâncau.

Deodată simţi cum o mână o prinse de umăr:

— Aici erai! spuse Juana. Pe tine te căutam. Nu vrei să mănânci? o întrebă ea şi-şi împinse captiva înspre casă.

O puse pe un scăunel lângă alţi copii şi-i dădu un castron de *caldo* şi un *poch* învelit într-o frunză. Pentru un timp, Rosita se concentra să înmoaie bucata de *poch* în sosul condimentat din castron şi să le ducă la gură. Degetele i s-au făcut roşii de la bulion, iar pe la gură era murdară de la carnea grasă de porc de pe osul mare, pe care-l primise de la Juana. Se şterse pe la gură cu dosul palmei, iar apoi se şterse de fustă.

Se uită în jur şi pentru prima dată îl observă pe fratele ei Carlos şi pe soţia lui, care stăteau singuri pe bancă, sub un copac. Carlos purta

O cămaşă albastră nouă şi o pereche de pantaloni eleganţi. Fusta Amaliei era creaţă şi viu colorată; nu ca fustele vechi ale celorlalte femei, care fuseseră spălate de nenumărate ori şi arătau spălăcite. Era foarte bufantă şi stătea ca un cerc în jurul ei. Picioarele desculţe

I se legănau sub fustă, fără să atingă pământul. Purta o bluză albă care în jurul gâtului şi la mâneci avea brodate flori. Arăta frumos. Rosita spera ca într-o zi să poată purta şi ea o bluză frumoasă ca aceea şi o fustă *kekehi*.

Carlos şi Amalia nu păreau deloc fericiţi. Carlos se uita numai *n* în pământ, iar Amalia, în ciuda hainelor frumoase pe care le purta, părea că aproape îi venea să plângă. Probabil că se simţeau stingheri

pentru că trebuiau să stea singuri acolo. De ce nu merg să discute cu ceilalţi oameni din curte? Rosita simţi dorinţa să meargă să se prindă de Carlos, cum făcuse când era în hamac, dar ceva o reţinea.

A ce mirosea? Rosita trase aer în piept. Mirosea ca în biserică.

Un bătrân cu păr alb se îndrepta înspre Carlos şi soţia lui. În mâini ducea un vas de lut din care ieşea un fum care se răspândea în aer. Rosita recunoscu mirosul, era tămâie. Rosita îl urmărea pe bătrânul care înconjură încet banca pe care stătea cuplul. Mirosul de tămâie se simţea şi între cei doi, chiar dacă norul de fum doar îi înconjurase.

În acea seară, după ce au terminat de mâncat şi de băut, invitaţii s-au suit în camioane şi s-au întors acasă. Atunci Amalia a început să plângă.

— De ce plânge? o întrebă Rosita pe Manuela.

— E tristă pentru că mama ei pleacă şi de acum va trebui să stea cu noi.

— Va sta la noi? întrebă Rosita surprinsă. De ce?

— Acum ea e soţia lui Carlos şi de aceea va locui în casă la noi, îi explică Manuela răbdătoare. Aceasta este noua ei locuinţă.

Şi astfel, tânăra, pe nume Amalia, îşi ocupă locul în casă. îi ajuta să taie găini, să desfacă porumbul şi să facă *tortille*. Mergea împreună cu ele la izvor să spele, şi în junglă ca să aducă vreascuri pentru foc. La început, Rosita nu o plăcea, pentru că întotdeauna stătea cu Carlos în hamac şi astfel nu mai era loc pentru ea. Dar după ce Carlos se întorcea de la munca în câmp, se juca în continuare cu ea, fugind după ea în jurul casei şi pretinzând că vrea să o bată. Iar când o prindea, o gâdila până cădea pe jos de râs.

Amaliei îi plăcea să pescuiască şi de aceea, când termina treaba, îi plăcea să-i ia pe Rosita şi pe Pablo la bazinele de acumulare unde prindeau peşti mari. îi ajuta să prindă momeala de cârlige şi îi lăsa să ducă acasă peştii pe care-i prindeau.

Sezonul secetos era pe sfârşite. Tata şi Carlos au defrişat noi

Un nor de tămâie terenuri pentru a semăna mai mult porumb. Când era arşiţă şi nu ploua deloc, dădeau foc la tufişurile uscate şi timp de mai multe zile fumul plutea deasupra ogoarelor care ardeau. După aceea era timpul să semene porumbul.

În dimineaţa în care urmau să semene, tata împreună cu alţi nouă bărbaţi şi-au umplut gentile cu boabe de porumb şi au plecat la

câmp înainte ca Rosita să se fi trezit. Chiar şi Marcos se întorsese de la oraş ca să-i ajute să semene porumb.

Când Rosita se dădu, în cele din urmă, jos din pat, femeile tăiaseră şi pregătiseră deja şase găini bătrâne şi măcinau porumb pentru *tortille*. Bucătăria era plină cu femei şi copilaşi. Trei bebeluşi se legănau prinşi cu o frânghie de grindă.

— Rosita, vrei să fii atentă la Carmalita să nu se ducă la foc? o întrebă mama.

— Pot s-o scot afară?

— Da, sigur, numai să o ţii în braţe. Să nu o laşi să meargă în patru labe pe afară.

Rosita se duse în spatele Carmalitei, care era destul de dolofană, o cuprinse cu mâinile şi o ridică. Silvia era şi ea afară şi-l căra pe frăţiorul ei într-un şal legat de frunte, care-i ajungea până aproape la genunchi. Şi Delores, verişoara Rositei, era afară. Ea locuia cu bunica lor, o bătrânică uscăţivă şi aplecată de spate. Părinţii lui Delores locuiau departe, în nordul ţării, şi o vizitau foarte rar. Mama lui Delores avea atât de mulţi copii, încât i-a dat mamei sale una din fetiţele ei ca să o ajute, pentru că locuia singură. Delores aducea vreascuri, mătura casa şi făcea treabă pentru bunica ei, căreia îi spunea *mama*.

Delores nu avea frăţiori sau surioare de care să aibă grijă, dar asta nu era o problemă. Se duse în casă, în aglomeraţia de femei care făceau mâncare şi copii care zburdau, apoi se întoarse cărând în spate un bebeluş.

— Al cui e bebeluşul? o întrebă Rosita, dând la o parte şalul şi uitându-se la faţa rotundă a bebeluşului.

— Al mătuşii Roşa. Mi-a spus că trebuie să doarmă.

Delores se mişca dintr-o parte în alta pentru a-l legăna pe micuţ ca să adoarmă.

— Hai să gătim şi noi *caldo*, îi sugeră Rosita.

n

Fetele au aşezat pietrele într-un cerc, apoi au adunat vreascuri pentru aşa pretinsul foc. Rosita trase o găleată veche de lângă casă şi umplură oala cu frunze şi crenguţe. Delores mesteca mâncarea, în timp ce celelalte două fete aveau grijă de bebeluşi.

— Soţul meu a defrişat două ogoare pe care să semene porumb, spuse Silvia pe un ton care le imita pe femeile mari.

— Ha, al meu a defrişat patru, se lăudă Delores.

Rosita îşi dădu seama că dacă ar spune mai mult ar părea ireal. Brusc, zâmbi şi spuse:

— Soţul meu lucrează în FAB şi nu trebuie să semene porumb.

— Ăla-i fratele tău, nu soţul tău, o luă în râs Silvia.

— Nici tu nu ai soţ, îi aminti Rosita.

Râseră împreună cu poftă şi lăsară mâncarea să fiarbă. Îşi luară bebeluşii şi merseră să-i privească pe băieţi cum săreau peste o scândură pe care o aşezaseră pe doi bolovani.

Înainte ca soarele să ajungă sus pe cer, bărbaţii se întoarseră acasă obosiţi, flămânzi şi mergând greoi. Copiii se opriră din joacă pentru a-i privi cum se spălau pe mâini şi pe faţă în lighenele pe care le aduseră Manuela şi Amalia. Rosita se uită la Marcos şi se gândea că acum nu mai arăta a soldat. Pantalonii şi cămaşa îi erau la fel de murdare şi umbla desculţ ca şi ceilalţi.

Bărbaţii s-au dus în a doua colibă unde erau cele două paturi, frânghiile pentru rufe, găleţile şi o măsuţă pe care era aşezată o icoană mică de lemn cu fecioara Maria. S-au aşezat pe paturi, în hamacuri şi pe găleţile răsturnate.

Rosita şi celelalte fetiţe se îngrămădiră în bucătărie. În încăpere mirosea a tămâie. O văzu pe mama ei cum puse lângă candelă un castron de *caldo*, o farfurie cu *tortille* şi o cană de cacao.

Cea mai în vârstă femeie dintre cele care stăteau în jurul focului se ridică, luă vasul cu tămâie şi-l duse afară. Rosita o auzi cum bolborosea ceva în timp ce se plimba în faţa casei dintr-o parte în alta. După aceea se întoarse şi puse vasul înapoi pe măsuţă. Tatăl apăru în pragul uşii şi se duse la măsuţă. Luă vasul cu tămâie şi îl duse în cealaltă cameră unde aşteptau bărbaţii. Rosita se furişă în urma lui ca să vadă ce se întâmplă. El duse vasul în dreptul fiecărui bărbat, iar fiecare trebuia să miroase fumul care ieşea din vas. Apoi puse vasul pe masă şi spuse:

ZO

Un nor de tămâie

— Haideţi să mâncăm!

Femeile îi înmânau tatălui şi lui Carlos castroanele cu mâncare, iar ei le duceau bărbaţilor care aşteptau. Pe Rosita au trimis-o să pună un lighean cu *tortille* în mijlocul camerei din a doua casă pentru ca toţi să poată lua. Apoi mamele umplură castronaşele pentru copii şi le spuse în care dintre cele patru colţuri ale încăperii să se aşeze. După ce

bărbaţii s-au săturat, femeile s-au aşezat şi ele şi au mâncat ce a mai rămas.

— De ce trebuie să ducă dintr-o parte în alta vasul acela cu tămâie? întrebă Rosita.

— Ca să avem o recoltă bogată, îi explică o fată mai mare.

— Când a semănat porumbul, tatăl meu a ars tămâie pe ogor, spuse Silvia. Tatăl tău a ars tămâie pe câmp? o întrebă ea pe Rosita.

Rosita dădu din umeri:

— Nu ştiu.

— Dacă nu a ars, atunci porumbul nu va creşte mare, spuse o fată mai mare. Trebuie să arzi tămâie pe ogor dacă vrei să ai o recoltă bogată.

Rosita nădăjduia că tatăl ei a ars tămâie pe ogor, pentru că el era înţelept şi ştia totul.

În acea seară, după ce s-au băgat în pat, o întrebă pe Manuela de unde se face rost de tămâie.

— Tata o aduce dintr-un copac de pe deal, fu răspunsul ei.

— Dintr-un copac? Adică vrei să spui că e o floare care creşte în copac?

— Nu cred, îi spuse Manuela. Dar nu ştiu. Niciodată nu am fost cu el ca să aduc tămâie. Tot timpul avem rezerve pentru a le folosi când semănăm, când avem o nuntă sau când moare cineva. Dacă folosim tămâie, atunci vom fi fericiţi.

Mirosul de tămâie încă mai plutea în aer, iar pe Rosita o fură somnul. I se părea că lumea ei fericită era umbrită de un nor de tămâie.

ZI

CAPITOLUL 4

APĂ ŞI FOC

Rosita se plimba pe lângă foc, în timp ce Manuela băga un teanc de *tortille* într-un *kuxtal15* pe care şi-l aşeză pe umăr.

— Merg la câmp! Merg la câmp! cânta Rosita. Mă duc să strâng porumb şi să prind peşti, continuă ea bătând din palme în ritmul cântecului ei.

— Uite, poţi să duci undiţele şi cârligele, îi spuse mama şi-i puse un *kuxtal* pe umăr.

Tatăl ei îi dăduse voie să meargă la câmp astăzi. Plănuia să strângă porumb, iar Manuela voia să taie frunze de *jeepy-joppa16* pentru a împleti coşuri. Tatăl mergea aproape în fiecare zi la câmp, dar

Rosita nu mai fusese niciodată până atunci. Mama ei îi spunea întotdeauna că era prea departe şi prea obositor pentru ea. Dar astăzi tatăl i-a spus că e destul de mare ca să vină şi ea. Peste două luni începea şcoala şi nu mai putea să meargă. Rosita se gândea că mai degrabă ar merge la câmp în fiecare zi decât să stea la şcoală.

Rosita mergea bucuroasă în urma tatălui, împreună cu sora ei mai mare. Au traversat curtea, iar când au trecut prin dreptul casei

15 kuxtal – o traistă împletită, pestriţă.

16 jeepy-joppa – un cuvânt din kekehi folosit pentru un anumit tip de frunze de palmier. După ce se înlătură învelişul verde, fibrele se folosesc pentru a confecţiona coşuri.

VÂNTUL DIN COHUN1

unde locuia prietena ei, Silvia, Rosita i-a făcut cu mâna.

— Mă duc la câmp! strigă ea cu un aer de importanţă. Juana ieşi în prag:

— Să ai grijă la şerpi! o atenţiona ea.

— Şi la tigri, adăugă Miguel, fratele mai mare al Silviei.

Lui Miguel îi făcea plăcere să o tachineze. Rosita se bosumflă, dar apoi îşi dădu capul pe spate. Ştia cum să se păzească de şerpi. Când mergea să se scalde la izvor, tot timpul trăgea cu coada ochiului la iarba înaltă de pe mal, ca să fie sigură că nu era niciun şarpe care se ascundea pe-acolo. Era atât de ageră, încât ar fi văzut şerpii înainte ca aceştia să o vadă pe ea. Şi la o adică, tatăl ei avea cu el o macetă ascuţită. Sigur că el poate să omoare orice fel de şerpi. Dar tigri? Rosita se încruntă. Nu se gândise la tigri. În junglă erau tigri. Tigrii erau mai fioroşi şi mai mari decât câinele lor Blackie. Dar când îl văzu pe Blackie mergând alături de tatăl ei, se mai relaxa.

Până au ajuns la râu şi au urcat dealul, Rosita deja uitase cu totul de tigri.

Imediat ce coti, pătrunse în liniştea şi lumina slabă a junglei. Cărarea se asemăna cu un tunel săpat într-un zid de vegetaţie. Ferigile lungi ajungeau până pe cărare şi îi gâdilau braţele, iar lujerii de viţă de vie agăţaţi de crengi arătau ca o reţea de cabluri care susţineau copacii.

— Fii atentă! o avertiză Manuela şi se opri să-şi desprindă un smoc de scaieţi care i se încâlciseră în păr. Planta asta se agaţă de tine, îi spuse ea Rositei şi-i arătă frunzele care arătau ca scaiul.

Urcară cu greu dealul, apoi coborâră pe cărarea care la un moment dat nu mai era bătătorită, iar noroiul le intra printre degetele

de la picioare. Rosita auzea apele râului cum se rostogoleau peste stânci, dincolo de copaci.

— Au, au! începu să strige şi se aplecă să-şi prindă degetele de la picioare.

— Furnici! exclamă Manuela şi se aplecă să o ia în braţe. Dacă vrei să nu te pişte, trebuie să calci pe ele.

Apoi o ajută să le dea jos de pe picioare. Rosita ştia că trebuia să calce pe ele, dar se uitase după un fluturaş cu aripioare colorate, portocaliu şi negru, care se odihnea pe o floare de rochiţa-rândunicii, şi nu le observase.

Apă şi foc

— Acum trebuie să traversăm râul, anunţă tatăl, îndreptându-se spre malul abrupt.

Ajunseră la marginea junglei şi râul era în calea lor. În acel loc era mai lat decât lângă podul din sat, dar nu era aşa de adânc. Manuela o luă pe Rosita de mână şi traversară râul, croindu-şi drum peste pietrele alunecoase. Apa îi ajungea Rositei până la mijloc, aşa că îşi ridică *kuxtal-ul* deasupra capului ca să nu-l ude.

Au mai mers împreună în tăcere încă o jumătate de oră. Ghirlande de volbură de o nuanţă de mov pal atârnau din copaci şi din vii ca nişte perdele. Doi fluturaşi albaştri jucau ascunsa printre frunze cu un fluture mai mare. Prin apropiere o pasăre colibri sărea din floare în floare, ciripind şi zburând ca săgeata.

Rosita fu surprinsă să constate că au ajuns din nou la râu.

— Dar am trecut deja o dată râul! exclamă ea.

— E acelaşi râu, dar face o cotitură mare şi de aceea trebuie să-l trecem de două ori, îi explică tatăl. Nu mai avem mult până la ogorul nostru.

Apoi, cu tatăl în frunte, trecură apa pentru a doua oară.

Rosita se bucură să vadă că în mijlocul ogorului cu porumb era o colibă cu acoperiş din stuf. În colibă era un loc mic unde să facă foc, iar în colţ erau două oale.

— Uau, putem să facem mâncare! strigă ea bătând din palme.

— Mai întâi, ne trebuie ceva din ce să facem mâncare, îi aminti Manuela. Vom merge la râu să prindem peşti, dar acum mă duc să caut frunze de *jeepy-joppa*.

Tatăl era deja după colibă şi rupea ştiuleţii de porumb de pe lujeri şi-i punea într-un sac.

Fetele au mers pe un deal din apropierea ogorului de porumb şi au găsit o grămadă de frunze ţepoase şi ascuţite. Manuela le-a tăiat cu o macetă, le-a aşezat pe o frunză fină şi le-a legat într-un snop.

Înainte ca să ajungă înapoi la colibă, începuse să plouă. Timp de douăzeci de minute a turnat cu găleata, apoi deodată ploaia s-a oprit şi din nou a început să strălucească soarele.

Fetele au prins peşte pentru prânz, iar în timp ce mâncau, Rosita observă frunzele de *cohun* de la marginea ogorului care se legănau.

— Va ploua din nou? întrebă ea. *Cohunii* iar se leagănă. Asta înseamnă că va ploua.

VÂNTUL DIN COHUNI

— Da, va ploua din nou, îi spuse tatăl. Acum este sezonul ploios. Putem să ne odihnim până trece.

Rosita se întinse pe un sac gol şi adormi, în timp ce ploaia cădea pe pământ. După ce s-a trezit, a mers la râu să o ajute pe Manuela să prindă peşte. Acum apa era mai adâncă şi de aceea Rosita pescuia mai aproape de mal. Au învelit peştii în frunze şi i-au pus în *kuxtal* pentru a-i duce acasă.

Manuela se uită în sus la norii care pluteau pe cer.

— Cred că ar fi bine să ne pornim spre casă, spuse ea. Tu nu poţi să mergi prea repede şi s-ar putea să vină din nou ploaia.

Tatăl le-a spus că pot să se pornească. El urma să termine de stivuit într-o parte a colibei porumbul pe care-l strânse.

Fetele îşi puseră *kuxtal-ele* cu peşti pe umeri şi porniră la drum. De data aceasta era mai greu pentru că Manuela nu numai că trebuia să ducă pe cap snopul de frunze lungi, dar trebuia să o ajute şi pe Rosita să treacă râul, ale cărui ape acum erau mai repezi şi murdare. Celălalt mal era alunecos ca slănina, aşa că au trebuit să se agaţe de crengi şi liane pentru a-l putea urca. Apa de pe frunzele din copaci se scutura pe ele, iar cărarea era nesigură. Rosita dădu să cadă de câteva ori, dar se prinse de fusta Manuelei. Nu-i mai plăcea să meargă la câmp.

Cohunii erau bătuţi de vânt, iar cerul se întuneca tot mai mult. Apoi începu să plouă din nou şi, în ciuda faptului că se ascunseră sub o tufă până a trecut, cele două fete erau ude leoarcă.

Rositei îi venea să plângă, dar se abţinu. O dureau picioarele şi abia reuşea să ţină pasul cu Manuela. De fiecare dată când făcea un pas, *kuxtal-ul* ud cu peşti se izbea de trupul ei.

În cele din urmă, au ajuns din nou la râu. Dar, spre surprinderea lor, văzură că apa murdară crescuse atât de mult, încât dădea peste mal, şi creştea văzând cu ochii. Continuă să crească până acoperise chiar şi pietrele şi tufişurile de pe marginea râului.

— Râul se revarsă! spuse Manuela îngrijorată, apoi ezită. Totuşi, nu e prea adânc, spuse ea, şi se hotărî să se avânte în apă.

Se uită în urma ei la Rosita:

— Vino! o grăbi ea. E-n regulă. Nu va mai creşte prea mult. Te voi ţine de mână şi vom merge încet.

Se îndepărtau tot mai mult de mai, aşa că Rosita îşi ridică

Apă şi foc kuxtal-ul şi mai sus. Apa era învolburată în jurul ei, dar Manuela înainta vitejeşte, aşa că Rosita, ţinând-o disperată de mână, trebuia s-o urmeze. Apele repezi se izbeau în ea, ameninţând-o să o ia cu ele. Alunecă pe o piatră şi, dezechilibrându-se, mâna i se smuci din mâna Manuelei. Asta o făcu să se sperie. Intrase cu capul sub apă şi încercă să se lupte cu curenţii, dar nu reuşi să atingă fundul apei cu picioarele. Atunci Manuela o cuprinse şi începu să înoate înapoi spre malul de unde plecaseră. Au ieşit din apă gâfâind. Erau mai la vale decât de unde plecaseră.

— Mi-am pierdut *kuxtal-ull* Mi l-a luat apa. Am pierdut toţi peştii, spuse Rosita plângând.

— Şi eu l-am pierdut pe-al meu, cu tot cu frunzele *dejeepy-joppa*.

— Cum ajungem acasă? întrebă Rosita, iar buza de jos îi tremura.

— Îl vom aştepta pe tata, hotărî Manuela. Apele sunt prea repezi ca să ne avântăm să mergem singure.

— Oare tata va putea să treacă? se îngrijoră Rosita.

Ce vor face dacă nu vor putea ajunge acasă? însă nu au trebuit să aştepte prea mult. După ce i-au povestit tatălui cele întâmplate, el a săltat sacul mare cu porumb pe umăr şi încetul cu încetul reuşi să-l ducă pe partea cealaltă. Apoi se întoarse şi o luă pe Rosita şi o duse pe partea cealaltă. După aceea se reîntoarse după Manuela şi o ajută şi pe ea să traverseze apa învolburată. Rosita era convinsă că tatăl ei era cel mai puternic şi cel mai curajos bărbat din sat, chiar dacă el era mai scund decât majoritatea dintre ei.

În acea seară, când Rosita trecu pe lângă hamacul lui Carlos, el o trase de coadă.

— Ce zici, surioaro, mai vrei să mergi la câmp?

Rosita rămase pe loc. Se uită prin lumina slabă la ceilalţi membri ai familiei, care erau uscaţi, şi spuse cu fermitate:

— Da!

După câteva săptămâni, Rosita şi Pablo făceau tumbe pe jos în bucătărie. Carmelita încă nu ştia să meargă prea bine, dar se apleca şi se rostogolea pe o parte, încercând să-i imite pe fraţiorii ei mai mari.

Z7

VÂNTUL DIN COHUNI

Manuela se aşeză pe podea ca să poată împinge lemnele care ardeau mai aproape de *comal-ul* încins.

— Duceţi-vă şi mai aduceţi lemne din cealaltă casă, le spuse ea copiilor care se jucau.

Rosita sări în picioare şi fugi în cealaltă casă. În mijlocul încăperii era o funie legată de grindă, de care mama lega un şal unde să doarmă bebeluşul noaptea.

Rosita sări, se prinse de funie şi o răsuci împingând cu picioarele, apoi îşi ridică picioarele şi se învârti. Era un joc pe care deseori îl jucau.

Apoi dădu drumul la funie şi merse ameţită până la stiva cu lemne şi luă în braţe trei lemne mari. Porni să ducă lemnele, dar încă mai era ameţită şi mergea bălăbănindu-se, ca un om beat.

Când ajunse în faţa locului unde făceau focul, dădu drumul lemnelor de sus. Camera încă se mai învârtea cu ea. Deodată, se împiedică de lemne şi căzu peste *comal-ul* încins.

Urlete de durere răsunau în încăpere. Trupul îi fu cuprins de o durere mistuitoare. Manuela o ridică şi o luă la fugă înspre râu. Rosita se zvârcolea şi urla încontinuu.

Pe la jumătatea drumului, Manuela se întâlni cu o femeie care ducea pe cap un coş cu rufe.

Femeia se uită repede la arsura de pe burta Rositei şi făcu ochii mari de groază.

— Unde te duci? reuşi ea s-o întrebe.

— La apă! îi răspunse Manuela încercând să o ocolească pentru a-şi continua drumul.

— Nu, nu te du! Nu-i uda rana, asta i-ar face şi mai rău. Du-o înapoi acasă.

Manuela ezită. Credea că apa i-ar mai alina durerea arzătoare. Dar femeia era în vârstă şi probabil că ştia mai bine ce trebuia de făcut.

Se întoarse şi merse după femeie. Ţipetele Rositei se transformară în gemete de durere. Scotea nişte sunete de parcă era un câine muşcat de un şarpe.

Imediat fusese înconjurată de un grup de femei, care mai de care mai curioase să vadă şi fiecare dându-şi cu părerea ce ar trebui să facă.

— Cheamă-l pe doctorul din sat!

Apă şi foc

— Unge-i arsura cu untură!

— Au, uită-te, are gaură în stomac!

— Vai, şi-a ars şi mânuţele!

— Biata de ea!

Mama suferea foarte mult văzând cum arăta Rosita. O luă şi se aşeză pe pământ, apoi începu să o legene şi să-i spună:

— Şşş!

Ce puteau face? în satul lor nu existau maşini, iar doctorul locuia în oraş, la câţiva kilometri depărtare, iar autobuzul circula o dată la două zile.

Un bărbat veni în fugă la locul unde erau adunate ele.

— Preotul e în sat! Ar putea s-o ducă el la doctor, spuse el.

Ce coincidenţă! Preotul venea doar de câteva ori pe an în sat şi tocmai acum s-a întâmplat să fie aici. *Mulţumim*, *Doamne*!

Preotul sosi cu camioneta, iar mama se urcă împreună cu fetiţa suferindă în spatele camionetei.

Drumul de ţară nu era prea bun, iar fiecare zdruncinare îi cauza şi mai multă durere Rositei.

Preotul nu le-a dus la spitalul din oraş, care era la o oră depărtare, ci la o garnizoană britanică dintr-un sat de prin apropiere. Ştia că trebuia să fie un doctor acolo.

Doctorul nu era dotat pentru a trata arsuri grave, dar a făcut tot ce a putut.

De atâta durere, Rosita a pierdut cu totul noţiunea timpului. Doctorul i-a dat medicamente care să o adoarmă şi să-i calmeze durerea, iar într-o zi a luat un ac şi aţă, a pus pe trei soldaţi să o ţină şi i-a cusut gaura din stomac.

— Credeam că voi mai pierde un copil, îi spuse mama fiicei sale după câteva săptămâni, când s-au întors înapoi acasă. Erai aproape de moarte. Mulţumesc lui Dumnezeu şi sfintei fecioare că te-au păstrat în

viaţă!

Rosita aruncă o privire la statuia de pe măsuţă care o reprezenta pe Maria. Era posibil ca lucrul acela de lemn să o fi ajutat? Nu părea a fi nimic mai mult decât o păpuşă. O dată, Rosita a rugat-o pe mama ei să i-o dea ca să se joace cu ea, iar mama a fost şocată de ideea pe care o avuse.

De pe urma păţaniei cu *comal-ul* încins, Rosita a rămas cu o

cicatrice urâtă şi cu un profund respect faţă de foc pentru toată viaţa.

Până i s-a vindecat arsura, Rosita s-a plictisit să stea întinsă în hamac şi să se uite la alţii cum fac treabă, şi abia aştepta să meargă la şcoală.

CAPITOLUL 5
VIAŢA LA ORAŞ

— B, b, b! repetau copiii din clasa întâi, în şcoala nu prea mare, cu acoperiş din stuf. B de la balon! B de la balon!

Rosita se aşeză la marginea băncii lângă Silvia. Dădea din picioare şi repeta împreună cu ceilalţi literele.

Foarte silitoare, plimba capătul de creion pe pagina cu linii, încercând să facă litera B, care semăna cu două *tortille* una deasupra alteia. Îşi aplecase capul atât de tare, încât aproape că nasu-i atingea masa.

— Stai dreaptă, Rosita! îi spuse aspru doamna învăţătoare. Rosita oftă şi-şi îndreptă spatele. O durea spatele de la cât trebuia să stea pe scaun. Ţinuse creionul prea încordată şi o durea mâna. Iar în cap avea vârtejuri de la cuvintele ciudate din limba engleză. Stomacul îi chiorăia de foame. Fusese foarte nerăbdătoare să meargă la şcoală, dar îi era greu să stea cuminte atâta timp. Era foarte bucuroasă de pauze.

Copiii s-au prins de mână şi au format un cerc uriaş. Unul dintre copii era pisica şi trebuia să fugărească şoarecele în jurul cercului, strecurându-se printre ceilalţi jucători. După aceea s-au jucat ascunsa pe după tufişurile şi copăceii de pe dealul de lângă şcoală. Apoi au jucat prinsă şi au fugit unii după alţii.

Întotdeauna, după ce se termina şcoala, Rosita fugea acasă pentru a se juca cu bebeluşii. În casa lor apăruseră încă doi bebeluşi.

Avea un frăţior pe nume Juan, iar Amalia avea o fetiţă. Mama îi dădea voie să-l care pe frăţiorul ei în spate, într-un şal, doar dacă stătea aproape de casă. Rositei îi plăcea mult mai mult să-l care pe Juan decât să care sticle. Mergea dintr-o parte în alta, puţin aplecată, ca să nu-i alunece şalul legat de frunte, şi cu fiecare pas pe care-l făcea bebeluşul era legănat.

— Nu mă simt bine, se plânse Rosita într-o dimineaţă, în timp ce Manuela o pieptăna.

— Ce te doare? o întrebă Manuela după ce-i puse mâna pe frunte. Nu ai febră.

— Mă simt slăbită, spuse Rosita fără nicio vlagă şi scăpă *tortilla* din mână.

Mama veni şi se aplecă să se uite în ochii ei şi observă că ochii nu-i luceau ca de obicei. O mângâie pe cap şi-i spuse:

— Poate că eşti bolnavă! Du-te înapoi în pat şi mai dormi. Rosita trase un pui de somn, iar după aceea se trezi şi începu să se plimbe pe-afară. Pablo făcea urme în pământ cu un băţ. Rosita luă câteva pietricele şi le puse de-a lungul drumului în loc de căsuţe. Joaca şi râsetele lor o determinară pe mama să vină s-o analizeze bine pe Rosita.

— Nu cred că mai eşti bolnavă, îi spuse mama. După prânz, vei merge la şcoală.

Într-o zi, cam la o lună după ce Rosita începuse şcoala, fratele ei Marcos a venit în vizită acasă. El era soldat. Arăta foarte atrăgător în blugi, cu o cămaşă nouă şi cu bocanci negri. Era tuns foarte scurt, iar părul îi stătea ridicat în sus ca la arici. A stat pe banca de lângă casă şi a discutat cu tatăl şi cu bunicul. Apoi a mers la pescuit cu Carlos şi alţi câţiva prieteni vechi. Nu prea o băga în seamă pe Rosita, aşa că aceasta îl admira de la distanţă.

Dar nu mică-i fu mirarea să-l audă pe fratele ei spunându-le părinţilor cu o seară înainte să plece:

— M-aş bucura să o pot lua pe Rosita cu mine la oraş. Soţia mea se simte foarte singură pentru că nu avem niciun copil, şi cred că Rosita ar fi numai bună să stea cu ea cât timp eu sunt la serviciu.

Rosita stătea pe o băncuţă în colţ, lângă una dintre cloşti şi se juca cu un beţişor cu puişorii. Îşi ciuli urechile şi-şi ţinu respiraţia.

Viaţa la oraş

— Dar a început şcoala, îi spuse tatăl gânditor.

— E destul de mică, îi răspunse Marcos şi dădu din mână ca şi cum asta nu conta.

Tatăl se uita la pământul dintre picioarele lui desculţe. Se uită la mama, dar aceasta-şi lăsă privirea în jos şi nu spuse nimic.

— Ar putea s-o ajute pe soţia mea prin casă şi să-i ţină de urât. Maria nu are nicio prietenă în oraş şi s-ar bucura mult să poată să discute cu cineva în limba noastră. Rosita ar putea începe şcoala anul viitor.

— Păi! spuse tatăl şi se uită din nou la mama întrebător. Mama dădu din umeri:

— Tu decizi!

Şi astfel decizia a fost luată. Rosita urma să-l însoţească pe fratele ei la oraş, un oraş mare din nordul ţării, despre care până atunci doar auzise.

A doua zi, dimineaţa devreme, Rosita porni alături de Marcos pe drumul care ieşea din sat. În rucsacul albastru pe care-l căra el ducea rochiile ei, un pieptene şi o clamă pentru păr cu mărgele, pe care Manuela i-o dăruise surorii ei. Într-un *kuxtal* mic ducea mâncarea pentru drum, *tortille* şi omletă.

Au mers şi au mers, iar Marcos încerca să-şi micşoreze pasul pentru a nu o lăsa pe Rosita în urmă. Au trecut pe un pod care traversa un râu şi au ajuns într-un sat. Acolo Marcos s-a oprit şi i-a cumpărat o sticlă de suc roşu. Niciodată înainte nu mai băuse o sticlă întreagă de una singură. Aproape că nu mai putea lua ultima înghiţitură, dar gustul dulceag şi răcoritor o învioră şi era gata să pornească din nou la drum.

Soarele de amiază strălucea peste cei doi călători, iar fetiţa era obosită. îi era ruşine să se plângă, aşa că încerca din greu să ţină pasul cu el. Marcos observă că surioara lui era obosită şi merseră sub un copac la umbră şi serviră mâncarea pe care o luaseră pentru drum. Rosita voia să doarmă, dar el i-a spus că nu poate pentru că trebuie să continue drumul.

Pe drum, Marcos i-a povestit despre autobuzul cu care va călători şi casele pe care le va vedea în oraş. După ce Rosita a obosit şi mai tare, a primit dulciuri şi gumă de mestecat.

Înspre seară, când ajunseră la şosea, Rosita se prăbuşi pe o

bancă, într-o colibă micuţă, care era staţia de autobuz.

Camioanele şi maşinile treceau atât de repede pe acolo, încât

aveai impresia că sunt doar nişte săgeţi colorate. Rosita se temea ca nu cumva una din maşinăriile alea care se mişcau cu viteză să o ia pe sus şi de aceea se bucura că era la adăpost în staţia de autobuz.

Nu după mult timp, un autobuz verde cu portocaliu trase în staţie şi se opri brusc, cu un scârţâit de frâne. Niciodată nu mai fusese atât de aproape de un autobuz. Era aproape cât trei camionete. Marcos o ridică în braţe deasupra scării înalte, apoi o puse pe culoar şi se aşezară pe două scaune din spate, lăsând-o pe ea să stea la geam. Se auzi un claxon răguşit, iar după aceea autobuzul ieşi din staţie.

Rosita stătea cu nasul turtit de geamul murdar. Vibraţiile autobuzului făceau ca tot trupul să-i tremure. Deodată, observă ceva neobişnuit la copaci şi involuntar, strânse speriată mâna fratelui său.

— Care-i problema? o întrebă el.

— Uită-te la copaci! spuse ea şi-i arătă cu degetul. Priveşte cum fug! Parcă mai au puţin şi cad.

Fratele ei râse:

— Nu copacii fug, noi ne mişcăm.

Un timp îndelungat, Rosita urmări fascinată copacii, iar după aceea adormi.

Era deja noaptea când au ajuns în oraş. Rosita nu-şi mai amintea cum a coborât somnoroasă din autobuz şi a mers cu Marcos pe străzile adormite până la căsuţa lui.

A doua zi dimineaţă, se trezi şi observă că dormise pe podea pe o pătură şi că era într-o casă străină.

— Bună dimineaţa! îi spuse o indiancă drăguţă, cu părul brunet, lucios şi cu cercei lungi. Eu sunt Maria. Vrei ceva de mâncare?

Rosita era fascinată de căsuţa din lemn; era alcătuită din două încăperi, iar la intrare avea trei trepte. Nu aveau cloşti de-a lungul peretelui, nici frânghie pentru rufe deasupra paturilor, nici nu făceau foc în mijlocul casei şi nu aveau nici hamacuri. În schimb, aveau un aragaz micuţ, o masă de lemn, patru scaune înalte, o cutie mare de lemn cu uşiţe unde ţinea vasele şi un pat înalt de lemn cu un burete moale deasupra.

În dormitor, în colţ, era o altă cutie înaltă cu mai multe cutii pe

Viaţa la oraş care le puteai scoate trăgând de un mâner. Maria împături hainele Rositei şi le puse într-una din acele cutiuţe pe care le numea sertare. Deasupra acestei cutii ciudate avea o oglindă rotundă; cea mai mare oglindă pe care Rosita o văzuse până atunci. Dacă se

ridica în picioare pe pat, putea să se vadă cu totul în ea.

Chiar şi locurile din împrejurimile casei erau foarte diferite în comparaţie cu satul lor din junglă. Aici nu erau copaci, ci numai căsuţe pătrate cu acoperişuri din tablă, la fel ca cea în care stătea ea. Casa de lângă ei era aşa de aproape, că dacă arunca cu o piatră, o nimerea. Maria lua apă dintr-o ţeavă care ieşea din pământ lângă casa lor. Ea spăla hainele pe o masă din lemn care era lângă ţeava.

— Unde ţii găinile? o întrebă Rosita. Maria râse.

— Aici nu avem loc unde să le ţinem. Şi cu ce să le hrănesc?

— Cu porumb! îi spuse Rosita.

— Aici nu avem câmpuri! *Nu au ogoare*?

— Atunci de unde faceţi rost de mâncare?

— Marcos primeşte bani la două săptămâni şi cumpărăm mâncare de la magazin. Chiar, hai să mergem la magazin să cumpărăm făină ca să facem *tortille*.

Tortillele cu făină erau o raritate pentru Rosita şi la fel şi conservele cu sardine cu care Maria umplu *tortillele*.

Timp de trei zile Rosita fusese fericită. A ajutat-o pe Maria la spălat lucrurile mai mici, frecând cocoţată pe un scaun; a măturat prin casă cu o mătură mică, dar cu o coadă foarte lungă; i-a povestit Mariei despre cei doi bebeluşi de acasă şi a răspuns la întrebările pe care i le punea Maria în legătură cu satul lor, Santa Elena. În fiecare zi trecea pe lângă casele din vecini, ca să ajungă la magazinul de pe colţ. Maria cumpăra lucruri interesante: cârnaţi la conservă, roşii, pâine şi pui care erau deja morţi şi îngheţaţi.

A patra zi, Rosita nu mai voia să mănânce.

— Care-i problema? o întrebă Maria şi o privi neliniştită.

— Vreau *tortille* cu porumb, spuse încet Rosita.

— Aaa, putem să facem şi *tortille* cu porumb dacă vrei, îi spuse Maria uşurată.

Au mers la magazin şi au cumpărat o pungă cu făină de porumb.

Maria adăugă apă şi apoi întinse aluatul pentru *tortille*. *Ce mod ciudat de a face tortille*, se gândi Rosita. Nu erau deloc gustoase, dar le-a mâncat pentru că Maria le-a făcut anume pentru ea.

În ziua aceea, a stat mult timp pe ultima treaptă din capătul scărilor şi le-a privit pe celelalte femei care spălau lângă ţevi, în timp ce copiii lor se jucau pe iarba uscată din faţa casei. Toţi copiii erau mai

mici decât ea. La ora douăsprezece, o gloată mare de copii în uniforme verzi cu galben strigau pe stradă. Mergeau acasă pentru masa de prânz. Rosita se uita la ei cu jind. I-ar fi plăcut şi ei să poarte o uniformă verde cu galben ca a lor. La şcoala din satul lor nu se purtau uniforme.

Pe la ora trei îi privea pe elevii mai mici cum veneau în fugă de la şcoală. Aceştia erau de vârsta ei. Şi-ar fi dorit să ştie cum îi cheamă. Unii aveau pielea maronie ca a Rositei, iar alţii erau negri. Fetiţele mulatre aveau multe codiţe scurte prinse în sus cu clame şi panglici viu colorate. Se strigau unele pe altele şi jucau de-a prinsă cu ghiozdanele în spate.

Cu fiecare zi care trecea, Rosita era tot mai nefericită. Plângea când se trezea dimineaţa, plângea când stătea pe trepte şi-i vedea pe copiii de la şcoală, plângea şi noaptea până adormea. îi era dor de mama, de Manuela şi de bebeluşi. îi era dor de Silvia şi de Pablo. îi era dor să meargă la şcoală. Voia să meargă înapoi acasă unde erau copaci şi undea aveau găini în bucătărie.

Maria îi cumpăra dulciuri şi chipsuri cu mălai ca s-o bucure, vorbea cu ea şi se juca. La sfârşitul săptămânii, când Marcos a venit acasă, s-a întristat când a văzut că surioarei lui nu-i plăcea să locuiască la oraş.

— Ce să facem cu tine? se întrebă el neajutorat, în timp ce lacrimile fetiţei picurau în ceşcuţa cu cafea.

— Vreau să merg la şcoală, şopti ea.

— Unde? Aici? o întrebă el. Ea dădu din cap că da.

— Vreau să merg la şcoală cu copiii!

— Dar şcoala e departe de aici şi te pierzi, spuse el dezaprobator.

— Nu mă pierd. Mă iau după ceilalţi copii. Marcos dădea în continuare din cap dezaprobator.

— Voi fi cuminte. Nu voi mai plânge dacă mă laşi să merg la *Viaţa la oraş* şcoală, îl imploră ea.

Marcos încă nu era convins.

Săptămânile treceau greu. Rosita petrecea cea mai mare parte a timpului pe treptele din faţa casei, privindu-i pe copiii de la şcoală şi plângând.

Într-o zi, o doamnă trecea pe stradă şi se uita într-o parte şi-n alta ca şi cum căuta ceva. Rosita văzu cum se apropia tot mai mult. I se

părea cunoscută, dar nu ştia de unde.

— Doamna învăţătoare! strigă Rosita, sărind de pe trepte. Apoi o luă la fugă înspre doamna învăţătoare din satul ei şi o îmbrăţişa.

Doamna învăţătoare intră în casă şi discută cu Marcos şi Maria. Le-a spus că părinţii Rositei au rugat-o să se intereseze de fiica lor când va merge la oraş, pentru că erau nerăbdători să audă ce mai face.

— Şi ştiţi ce? Ar trebui să meargă la şcoală neapărat, adăugă ea. Credeţi că Rosita ar vrea să meargă cu mine acasă?

Ar vrea? Nu mai încăpea loc de îndoială. Conştient fiind de cât de nefericită se simţea, Marcos a căzut de acord să o lase să se întoarcă acasă cu doamna învăţătoare.

Aşa că Rosita a călătorit din nou cu autobuzul. Din nou a văzut cum fugeau copacii aproape să se răstoarne. Din nou a trebuit să meargă mult pe jos. Dar până la urmă a ajuns în satul ei, unde era casa şi familia ei. Nu voia să se mai întoarcă vreodată la oraş.

CAPITOLUL 6
STRĂINI

Manuela împreună cu Rosita aşteptară până când celelalte femei au terminat de spălat rufele, iar după aceea şi-au băgat găleţile în apa limpede care curgea din bazin. Manuela avea două găleţi mari, iar Rosita două găleţi mici. În fiecare dimineaţă şi în fiecare seară fetele trebuiau să aducă de la izvor apă pentru băut, gătit şi spălat pe mâini. Vesela şi hainele le duceau la izvor sau la râu şi le spălau acolo.

Rositei îi plăcea să meargă la izvor. Era o privelişte splendidă. Apele râului treceau printre stânci şi ferigi, iar printre verdeaţa care mărginea râul puteai vedea flori viu colorate. Transpiraţia şi murdăria adunate peste zi dispăreau în apele răcoroase ale bazinului de lângă izvor. În timpul sezonului ploios şi când era caniculă, Rosita se scălda în râu şi de trei sau patru ori pe zi.

Pe când urcau dealul ca să ajungă la drum, au auzit un zgomot în tufişul de lângă cărare. Semăna cu grohăitul unui porc. Rosita puse găleţile jos.

— Ce se aude?

Manuela se opri să asculte. Apoi puse găleţile jos şi se aplecă să dea la o parte crengile.

— Silvia! exclamă Rosita când o văzu pe prietena ei ghemuită într-un culcuş. Ce faci aici?

— Mă ascund, m-a bătut mama, spuse printre suspine. Rosita nu ştia ce să spună. Nu era prima dată când Silvia fugea de acasă. Uneori, mama ei o înjura şi fugea după ea pe drum cu un băţ în mână.

— Dar să nu stai aici până se înnoptează, îi spuse Manuela. Poţi veni la noi acasă până-i trece furia mamei tale.

— Cred că mă duc acasă, spuse Silvia printre sughiţuri. Poate că a uitat deja.

— Dar de ce te-a bătut? o întrebă Rosita în drum spre casă.

— Spălam porumbul ca să-l macin când deodată, m-am împiedicat de pisică şi am vărsat porumbul pe jos, îi raportă copila abuzată, care acum era mai bucuroasă pentru că avea prietene cu care să discute. Am luat bătaie, dar cred că mamei i-a trecut supărarea până acum.

Rosita se cutremură. Mama ei nu ar bate-o dacă ar vărsa porumb fără să vrea. Sigur că uneori şi Rosita era pedepsită, dar numai când era foarte obraznică. Silvia îşi luă rămas bun de la ele şi se îndreptă înspre casa ei. Pentru ea era ceva normal să ia bătaie.

Sâmbătă, Rosita a fost invitată la Silvia acasă. Mama Silviei i-a dat să mănânce un castron de *caldo* şi *tortiâle* calde şi a întrebat-o cum e la şcoală.

— Ai învăţat să citeşti? o întrebă ea.

— Nu foarte bine, îi răspunse Rosita.

— Scrie câteva cuvinte, îi porunci Juana.

Era responsabilă să o verifice pentru că era naşa ei. Rosita scrise: MĂR, AC şi CER.

— Bravo! îi spuse Juana. Hai să-ţi dau ceva pentru că ai învăţat bine la şcoală.

Apoi dispăru în cealaltă casă şi se întoarse cu o pungă de plastic din care scoase o fustiţă tradiţională pestriţă, foarte creaţă şi strânsă în talie.

— Uauu! exclamă Rosita şi ochii îi sclipeau.

Prima ei fustiţă tradiţională! mai scoase şi o bluză! Era roz cu mâneci scurte şi cu răscroi pătrat. În jurul răscroiului, la gât şi la mâneci avea dantelă.

— Acum eşti domnişoară şi îţi trebuie o fustă şi o bluză frumoasă, spuse Juana şi o ajută să se îmbrace cu noua costumaţie. *4-0*

Străini

Poţi să o porţi de Crăciun.

Rosita începu să se învârtă şi-şi admira fusta. Arăta ca o adevărată domnişoară. Poate că de acum va putea merge cu Manuela. Uneori seara, Manuela îşi lua o fustă frumoasă şi o bluză curată, îşi punea cingători cu perle şi brăţări şi mergea cu prietenele ei la plimbare prin sat.

De obicei, Manuela era bună cu ea, dar în seara în care Rosita i-a sugerat să o însoţească şi ea la plimbare, sora ei a refuzat-o categoric. A zâmbit cu subînţeles şi s-a înroşit:

— Numai fetele mari au voie să meargă, îi spuse ea.

— Nu cred că ar fi o idee bună să mergi, îi spuse mama când Manuela ieşi la plimbare cu prietenele ei.

Rosita se îmbufna şi se băgă în tufişul în care se juca de-a casa cu Silvia. La ce-i folosea să aibă haine noi dacă nu le putea purta? Dar totuşi se mai lumină când se gândi la Crăciun. Avea să poarte haine noi când tot satul se va perinda pe străzi după pruncul Iisus, aşezat într-un coşuleţ. De o parte şi de alta a drumului vor fi bananieri, iar pe drum vor pune flori viu colorate. De-a lungul drumului, preotul agăţa icoane cu Iisus, iar oamenii trebuiau să se oprească în dreptul lor pentru a spune rugăciunea „Ave Maria”. Mama a repetat de mai multe ori cu Rosita ca să înveţe şi ea rugăciunea „Ave Maria”. În biserică trebuiau să meargă şi să cânte în dreptul fiecărei icoane. Băieţii mergeau în faţă cu lumânări. Toţi purtau cele mai frumoase haine pe care le aveau, iar anul acesta ea va purta o fustă nouă…

Auzi cum cineva venea călare pe drum. Foarte puţini oameni călăreau în Santa Elena. De obicei, caii cărau porumb sau lemne, nu oameni. Era un tânăr care nu era din satul lor. Rosita merse lângă drum pentru a-l vedea mai bine. Când o văzu, călăreţul opri calul şi se uită atent la ea.

— Eşti cumva sora Manuelei? o întrebă el. Rosita dădu ruşinoasă din cap în semn că da.

— Unde-i Manuela? Este acasă?

Rosita dădu din cap că nu şi, arătând înspre sat, îi spuse:

— Se plimbă.

— Mulţumesc, îi spuse tânărul şi apoi dispăru călare.

Silvia veni în fugă, iar fetele au început să măture în căsuţa lor şi să aranjeze bucăţile de vase sparte cu care se jucau. Rosita a uitat cu

totul de tânărul cel străin.

După câteva săptămâni, un bărbat şi o femeie au venit în vizită la părinţii ei. Rosita nu-i mai văzuse până atunci pe musafirii aceia. Au stat afară pe bancă, lângă casă şi au discutat cu părinţii ei. Mama a rugat-o pe Rosita să prepare cafea pentru ei, aşa că Rosita a pus cu grijă cafea şi zahăr în două căni, apoi adăugă apă fierbinte şi amestecă. Nu ştia unde plecase Manuela. De obicei ea făcea treaba asta. Oare unde plecase? După ce le duse musafirilor cafeaua, îl puse pe Juan în spate, o luă pe Carmalita de mânuţă şi se duse să se joace cu Silvia.

La scurt timp după Crăciun, Rosita se îmbolnăvi foarte tare. îi era foarte cald, iar capul parcă-i era plin cu grăunţe. Tuşea atât de mult, încât începu să o doară stomacul. O săptămână întreagă a lipsit de la şcoală. Nu se simţea bine şi trebuia să stea întinsă în hamac.

Într-una din zile, musafirii au apărut din nou. Oare cine erau? Deşi avea febră şi tuşea, de data aceasta ascultă discuţia lor.

Nu a auzit tot ce vorbeau, dar a înţeles că vorbeau despre Manuela. Oare ce voiau oamenii aceia de la sora ei? Voia s-o întrebe pe Manuela, dar aceasta plecase la izvor cu bebeluşul. De data aceasta a trebuit ca mama să prepare cafeaua pentru musafiri. Musafirii au plecat înainte ca Manuela să se întoarcă de la râu, iar Rosita a adormit şi a uitat s-o mai întrebe pe sora ei cine erau musafirii care fuseseră la ei.

Într-o zi Juana i-a adus un ceai foarte aromat.

— Am primit ceaiul acesta de la doctorul din sat, i-a spus ea mamei. Le-am dat la băieţii mei şi după aceea nu au mai tuşit aşa tare. Dă-i şi Rositei.

— Niciodată nu m-am gândit să merg la doctorul din sat, spuse mama ei. Am vrut să o duc la doctor, dar e prea departe şi nu ne permitem.

— Să ştii că plantele medicinale sunt bune, spuse Juana. Doctorul ştie leacurile de care ai nevoie ca să te vindeci.

Apoi se aplecă deasupra Rositei şi-i dădu să bea ceaiul amar. Următoarea săptămână, fetiţa s-a simţit mult mai bine şi a mers din nou la şcoală.

Musafirii au venit încă o dată. În cele din urmă, Amalia îi spuse *4-Z*.

Străini

Rositei că ei erau părinţii tânărului pe care-l întâlnise călare, şi

încercau să-l logodească pe fiul lor cu Manuela.

— Să-l logodească? Ce-nseamnă aia? întrebă Rosita strâmbând din nas.

— Înseamnă că el vrea să o ia în căsătorie. Îţi mai aminteşti când eu m-am căsătorit cu Carlos?

Rosita dădu din cap aprobator.

— Cam aşa ceva va fi. Mai întâi trebuie să cadă de acord să se logodească, iar după aceea vor avea nunta. Atunci Manuela va merge să locuiască la ei în sat.

— Dar ea vrea să plece? o întrebă Rosita cu îndoială. Amalia râse şi ridică din umeri.

— Nu ştiu. Poate. Sau poate nu. Oricum, nu contează pentru că părinţii decid, nu ea. Dacă sunt de acord, atunci nu va avea de ales.

— Dar tu ai vrut să vii să locuieşti cu noi?

— Nu prea. Nu am vrut să plec de acasă. Nu-ţi mai aminteşti că am plâns?

Amalia râse din nou, iar copilul săltă pe spatele ei.

— Dar acum sunt fericită şi îmi place aici. Aşa se procedează. Rosita nu vrea ca Manuela să plece.

— Vrei să te logodeşti? o întrebă ea pe Manuela şi-o prinse de fustă.

Manuela privea în gol şi părea departe cu gândul. Îşi smuci fusta din mâna Rositei şi-i spuse visătoare:

— Du-te şi mai adu lemne pentru foc!

Marcos veni din nou în vizită. De data aceasta a adus-o şi pe Maria.

— Nu vrei să mergi cu noi înapoi la oraş? o tachina Marcos pe Rosita.

Rosita dădu din cap dezaprobator.

— Îţi place mai mult aici în sat? o întrebă Maria.

— Da!

În mintea ei nu mai încăpea nicio îndoială. Marcos a venit în vizită cu un scop. Fără niciun ocoliş, le-a spus părinţilor săi:

— Nu cred că ar trebui să o logodiţi pe Manuela cu omul acela.

VÂNTUL DIN COHUNI

El e din Guatemala, iar cei din Guatemala nu sunt cinstiţi. Am auzit că mai are o soţie acolo.

— Şi eu am auzit zvonuri, recunoscu tatăl. Părinţii lui vor să

aranjăm logodna cât mai repede.

Marcos dădu din cap dezaprobator:

— Să nu faceţi una ca asta! îi avertiză el.

— Dar cred că şi Manuela vrea, îndrăzni mama.

— Şi el e *kekehi*, murmură tatăl.

— Dar nu-l cunoaştem! spuse Marcos ridicând tonul. Nu avem cum să verificăm dacă zvonurile sunt întemeiate sau nu.

Tatăl rămase pe gânduri:

— Guatemala e departe…

— Dar destul de aproape de necaz, adăugă mama Rositei şi aruncă un lemn pe foc. Sper să nu avem necazuri.

După ce Marcos s-a întors la oraş, nu au mai existat niciun fel de discuţii în legătură cu logodna. Rosita era bucuroasă. Nu voia să mai vadă niciun străin în satul lor. Nu înţelegea de ce fel de necaz se temea mama ei. Dar indiferent ce-ar fi însemnat, nu a mai avut loc. Viaţa şi-a reluat cursul obişnuit.

CAPITOLUL 7
SÂNGE DE MAYA

Începuse un nou an şcolar. Pablo mergea în fiecare zi la şcoală împreună cu Rosita. În prima zi, în loc să meargă la şcoală, Pablo a fugit şi s-a suit într-un copac. A coborât din copac abia la amiază, în acea seară, tatăl l-a pedepsit, dar a doua zi, fiul lui s-a suit din nou în copac. Cu niciun chip nu voia să meargă la şcoală. Doamna învăţătoare le-a spus părinţilor să-l lase în pace câteva zile. În prima săptămână, Pablo a stat toată dimineaţa în copac. Dar după aceea s-a decis să meargă la şcoală.

Rechizitele erau scumpe. Mama a cumpărat doar un creion şi un caiet de la *cabanero-uF* care venea în fiecare săptămână prin sat cu lucruri de vânzare. Apoi a luat o macetă şi a tăiat creionul şi caietul în două. O jumătate i-a dat-o lui Pablo şi o jumătate, Rositei. Ar fi fost o avere dacă Rosita ar fi primit un creion întreg.

Acum Rosita era mare, aşa că mama i-a dat o găină maro cu alb.

— De acum încolo asta va fi găina ta, îi spuse mama. Trebuie să ai grijă de ea şi s-o hrăneşti. Trebuie să-i desfaci porumb şi să nu uiţi s-o aduci în casă noaptea. Când va începe să clocească, trebuie s-o aduci în casă şi să-i pregăteşti un loc unde să stea. Apoi, când ies puişorii, să ai grijă de ei.

Rosita era foarte grijulie cu găina. De aceea, când găina o vedea

17 cabanero – vânzător ambulant.

4 – 4

VÂNTUL DIN COHUNI

pe Rosita că venea cu un ştiulete de porumb, fugea înspre ea şi aştepta să cureţe porumbul şi să-i dea grăunţele pe pământ. Prima dată, când Rosita a găsit un ou sub tufele de *hibiscus*, l-a dus în casă şi a săpat un cuib în pământ, chiar lângă perete, unde stătea găina, şi l-a pus acolo. A mers afară şi a adus o scândură veche, pe care o propti de perete pentru ca să aibă unde să se ascundă găina. A doua zi dimineaţă, când se trezi, văzu că găina mergea să se ascundă în tufele de *hibiscus*. Fugi după ea, o prinse şi o puse pe cuibar în casă. În câteva zile găina a învăţat că acesta era cuibul ei, şi în trei săptămâni a depus treisprezece ouă. Apoi a început să clocească. Nu mai fugea pe afară cum făcea înainte, ci toată ziua stătea pe cuibar. La şcoală, Rosita studia despre strămoşii maya.

— Doamna învăţătoare ne-a spus că popoarele maya au construit temple mari din piatră, spuse ea familiei ei într-o seară, în timp ce mâncau *tortille* cu fasole.

— Da, este adevărat, spuse tatăl.

— Şi a spus că în junglă sunt o grămadă de temple vechi.

— Nu departe de casa noastră am văzut nişte ruine, completă Carlos.

— Serios? Rosita se uită în sus fascinată. Şi au trepte înalte, iar deasupra au altare?

— Aaa, nu! îi răspunse Carlos, ca şi cum întrebarea pe care o puse ea era prea naivă. Au fost acoperite de vegetaţia din junglă şi acum arată ca nişte dealuri mici.

— Atunci de unde ştii că sunt temple maya? Sunt o grămadă de dealuri mici. Sunt doar nişte dealuri, spuse Rosita şi arătă cu mâna înspre cărarea de lângă casa lor care ducea în junglă.

— Îţi dai seama după pietre, spuse Carlos. Dacă vezi multe pietre pe un deal, mai ales pietre pătrate, cioplite, atunci poţi să-ţi dai seama că te afli pe ruine maya.

— Şi sunt comori acolo? Doamna învăţătoare ne-a spus că în unele ruine maya găseşti obiecte din nefrit.

— Cred că sunt, dar cine le găseşte? spuse Carlos dând din umeri. Nu am de gând să pierd vremea tăind copacii şi apoi să sap printre pietre ca să caut comori.

— Eu aş căuta! spuse Rosita plină de elan.

— Daaa?! exclamă Carlos. Nu te cred, Marcos a spus că unul din *U*

Sânge de maya prietenii lui a găsit o peşteră în care erau vase de lut foarte vechi.

— O peşteră? întrebă Rosita mirată.

— Da! Nu ştiai că printre dealurile astea sunt peşteri, iar strămoşii maya ascundeau comori şi-n peşteri?

— Unde sunt peşterile?

— Asta-i problema! spuse Carlos. Şi ele au fost acoperite de vegetaţia din junglă şi nu poţi să le vezi.

— Lasă că-ţi arăt eu nişte ruine maya, se oferi tatăl. Sunt chiar pe unul din dealurile de lângă ogorul nostru cu porumb. Vino cu mine sâmbătă şi ţi le voi arăta. După aceea poţi să mă ajuţi să car porumbul în colibă.

— E prea departe! protestă mama. Are de mers pe jos trei ore.

— Pot să merg pe jos trei ore! Nu obosesc! declară Rosita cu fermitate.

Îi plăcea foarte mult să meargă în câmp cu tatăl. Erau atâtea de văzut în junglă…

Sâmbătă dimineaţa, Rosita şi mama l-au însoţit pe tata la câmp. În mod obişnuit, Manuela mergea cu ei, dar în ultimul timp nu se simţea prea bine. Se simţea prea slăbită ca să meargă aşa de departe, aşa că a rămas acasă să se odihnească şi să aibă grijă de cei mici. Au traversat râul de două ori şi atât de multe pâraie încât Rosita nici nu le mai ştia numărul. În cea mai mare parte au reuşit să le traverseze mergând pe pietrele care ieşeau din apă. Dar altele le-a trecut prin apă ajutată de tata. Cel mai mult i-a plăcut să treacă un râu care avea un pod, alcătuit dintr-un buştean pus de-a curmezişul de pe un mal pe celălalt. I-a plăcut să-şi ţină echilibrul pe buştean până a ajuns de partea cealaltă.

Babuinii™ coborau din vârful copacilor ca să-i privească mai îndeaproape. Rosita ar fi dorit să se oprească pentru a-i privi, dar tata mergea înainte fără vreun gând să se oprească.

În cele din urmă, au ajuns în valea unde plantase tatăl porumbul.

— Pe dealul acela sunt ruinele maya, îi spuse tatăl arătându-i direcţia cu maceta.

Rosita nu vedea nicio diferenţă între dealul acela şi celelalte

18 babuin – maimuţă mare cu botul alungit şi buzele proeminente, care trăieşte în Africa. Aşa numiţii babuini din Belize sunt de fapt maimuţe negre care urlă.

VÂNTUL DIN COHUNI

dealuri dimprejurul văii. Avea forma unui con şi era acoperit cu copaci.

— Observi că are o formă foarte distinctă? o întrebă tatăl. Dacă te uiţi la celelalte dealuri, observi că sunt cu hopuri şi vârfurile sunt crestate.

Rosita se uită şi-i dădu dreptate.

— Am fost pe dealul acela şi aproape de vârf am găsit bucăţi mari de stâncă, ca şi cum cineva le-ar fi cărat până acolo, încheie tatăl. Acum tu ţii sacii, iar eu şi mama vom strânge porumb. Şi-i înmâna Rositei un teanc de saci.

Timp de două ore au cules porumb, apoi au dus sacii în coliba micuţă şi au stivuit ştiuleţii. După ce au mâncat de amiază, s-au dus din nou să strângă porumb.

— Mă duc pe deal să iau tămâie, spuse tatăl. Vrei să vii şi tu? Rosita urca dealul în urma lui. Nu era deloc uşor. Trebuiau să treacă peste rădăcini, să se ghemuiască pe sub liane şi să se strecoare printre ferigi. Apoi tatăl se opri lângă un copac înalt. În coaja copacului erau făcute o mulţime de tăieturi şi din fiecare tăietură ieşea o picătură albă, semisolidă şi vâscoasă. Tatăl tăie picăturile şi le înveli în frunze.

— Asta e tămâie, îi explică el.

Rosita se minună. Tatăl ei ştia atât de multe lucruri.

— De unde ştii unde trebuie să cauţi tămâie? îl întrebă ea.

— Am învăţat de la tatăl meu, iar tatăl meu a învăţat de la tatăl său. Indienii îşi învaţă copiii lucrurile de care au nevoie pentru a putea trăi în lumea asta. Noi suntem descendenţii indienilor maya, care au construit acele temple mari şi oraşele care sunt ascunse în junglă. Se spune că mai demult, pe aceste dealuri erau oameni şi ferme, dar acum sunt copaci. Nu ştim ce s-a întâmplat cu oamenii aceia, dar ştim să plantăm porumb, orez şi fasole şi să ne procurăm hrana de la animale şi plante. Şi tu trebuie să înveţi lucrurile astea. De acum ştii de la ce fel de copaci poţi lua tămâie.

Apoi au coborât înapoi prin locuri alunecoase şi accidentate, iar Rosita medita la ce-i spusese tatăl. Şi ea era o indiancă maya. Doamna

învăţătoare i-a spus că populaţia *kekehi* se trăgea din indienii maya. Rosita era hotărâtă să înveţe toate lucrurile de care avea nevoie pentru a trăi în acel loc.

Sânge de maya

După ce au ajuns înapoi la colibă, tata a pus două sute de ştiuleţi într-un sac mare, apoi a luat o fâşie de material şi a legat-o de cele două colţuri de la gura sacului pentru a o pune pe cap. După aceea, puse în alt sac o sută de ştiuleţi pentru mama şi unul mai mic, cu cincizeci de ştiuleţi, pentru Rosita. Şi-au atârnat sacii pe spate, agăţaţi de frunte şi au pornit-o înspre casă.

Fusese o zi istovitoare. Rosita înainta cu greu. O durea fruntea, iar sacul ei era parcă din ce în ce mai greu. Deodată, îl văzu pe tatăl ei în faţă cum se opreşte, îşi scoate maceta şi începe să lovească în pământul dinaintea lui.

— Un şarpe! exclamă Rosita.

— Este veninos, adăugă mama pe un ton grav.

Şarpele încă se mai zvârcolea. I se sparse săculeţul cu venin, iar de sub capul triunghiular, veninul i se scurgea pe pământ. Muşcătura unui astfel de şarpe era mortală. Rosita nu mai văzuse niciun astfel de şarpe atât de aproape. O trecură fiorii. Şarpele arăta respingător. Ştia că trebuia să fie o persoană din grup care să fie tot timpul atentă la şerpii din junglă. Era bine că tatăl ei ştia să mânuiască maceta cu o asemenea iuţeală. Tatăl luă şarpele cu maceta şi-l aruncă în tufişuri.

Tot aşa, au continuat să înainteze cu greu prin pâraie, pe dealuri, pe lângă bolovani. Rosita simţea că n-o mai ţin picioarele. O dureau umerii şi transpirase atât de tare, încât rochia se lipea de ea. În ciuda dorinţei ei puternice de a se stăpâni, lacrimile îi curgeau necontrolat, începu să se smiorcăie.

Tatăl se opri şi se uită în urmă:

— Ai obosit? o întrebă el. îi era ruşine să răspundă.

Fără să-i spună vreun cuvânt, tatăl se întoarse, îi luă sacul de pe umeri şi-l puse deasupra sarcinii lui.

— Hai, vino! îi spuse el şi porni din nou la drum.

Fără sacul greu pe spate, Rosita îşi dădu seama că putea merge. După încă o oră de mers, au ajuns de partea cealaltă a râului. Atunci tatăl i-a dat înapoi sacul şi Rosita l-a cărat tot drumul până acasă.

Pablo a fost foarte surprins să vadă că şi sora lui a cărat porumb, iar tatăl nu i-a spus că de fapt a ajutat-o şi el.

41

VÂNTUL DIN COHUNI

În acea seară, când a mers la râu împreună cu Manuela, a observat o străină. Era o tânără cu un bebeluş în spate şi o fetiţă care se ţinea de fusta ei. Femeia aceasta avea o faţă rotundă, arsă de soare şi era desculţă ca şi ei. Avea o rochie albastră, fără dantelă şi volane, iar părul îi era ascuns sub o bucată de material alb care atârna până pe gât. Străina le zâmbi şi le salută în dialectul lor.

— Bună seara! răspunse Manuela ruşinoasă, iar Rosita şovăi. Fetele au umplut găleţile cu apă şi s-au întors acasă.

— Cine era aia? o întrebă Rosita.

— Nu de mult s-au mutat în satul nostru. Cred că vin din satul Blue Creek. Îşi construiesc casa la marginea satului, pe lângă casa primarului.

— De ce poartă materialul acela alb pe cap?

— Nu ştiu, îi răspunse Manuela şi dădu din cap. Duminică nu i-am văzut la mesă. Cred că au o altă religie.

O altă religie? Din câte ştia ea, exista doar o singură religie… Toţi sătenii mergeau la biserica catolică şi se închinau la sfinţi. Rosita nu mai auzise niciodată de vreo altă religie.

Începea să bată vântul, iar *cohunii* se aplecau. Vântul foşnea printre frunzele de *cohun*. Rosita se uită în sus la frunzele de *cohun* care dansau. Vântul din *cohuni* însemna schimbare. Străina cu ceva alb pe cap dispăru după cotitură. Tremurând, Rosita fugi să o ajungă pe Manuela.

CAPITOLUL 8

f0

O GROAPA ÎN PĂMÂNT

Rosita căra dintr-o parte în alta vase, oale, frunze de bananier, cuţite şi lighene de plastic. O ajuta pe Juana să-şi mute lucrurile la ei acasă, pentru că a doua zi, soţul ei urma să schimbe acoperişul de la casă.

Astăzi au tăiat porcul. Bărbaţii au ras părul de pe pielea porcului, apoi au tăiat şoriciul cu slănină în bucăţele pe care le-au pus într-un vas pe foc, iar femeile au amestecat pe rând cu un băţ lung. Rosita se ridică pe vârfuri ca să se uite în vas.

— Cât mai trebuie până e gata? întrebă ea. Vreau să mănânc *chichirun*.

O femeie ţinea strâns băţul şi mesteca în oala cu untură încinsă.

— Du-te mai încolo dacă nu vrei să te stropească! o atenţiona femeia. Nu mai e mult până e gata. Au terminat de făcut *tortillele*.

Rosita merse în încăperea răcoroasă unde femeile făceau *tortillele* pe o măsuţă rotundă. Aveau deja un lighean plin cu rotunduri din care ieşeau aburi.

— Vino puţin! îi spuse mama şi luă câteva tortille şi le înveli într-o frunză. Du-te şi du-i astea Manuelei!

Manuela era acasă. Nu putea să-i ajute astăzi. În ultimele zile stătuse aproape toată ziua în hamac. Spunea că nu avea nicio poftă de mâncare şi se simţea slăbită.

VÂNTUL DIN COHUNI

— Oare ce s-a întâmplat cu ea? întrebă Juana. Poate că a blestemat-o cineva. Poate chiar omul acela din Guatemala.

Rosita aproape că scăpă *tortillele*. Blestem?! Era posibil ca cineva să o fi blestemat pe sora ei? Blestemele erau rele. Dacă cineva se supăra pe tine dintr-un motiv oarecare, putea să meargă la un vraci să te blesteme, şi te puteai îmbolnăvi şi chiar muri. Dar era imposibil ca cineva să-i fi făcut aşa ceva surorii ei, care era atât de bună şi de frumoasă.

Fugi să-i ducă Manuelei mâncarea:

— Poftim, mănâncă! îi spuse ea pe un ton poruncitor, apoi rupse o bucată şi încercă să i-o bage în gură.

Manuela trebuia să mănânce. Dar în loc să mănânce, îşi întoarse capul în partea cealaltă.

— Nu mi-e foame, spuse ea fără nicio vlagă.

— Dar ce ai? o întrebă Rosita nerăbdătoare să afle.

— Nu ştiu, spuse Manuela şi oftă. Nu pot să mănânc. Şi dacă încerc, pur şi simplu nu pot să înghit.

— Roşi-ta! o strigă Juana din capătul curţii. Rosita puse *tortillele* jos şi fugi să vadă ce voia.

— Ia copilaşii ăştia şi joacă-te cu ei afară! Dacă stau aici, ne încurcă, îi spuse naşa ei, împingându-i pe Carmalita, pe Juan şi pe doi dintre copilaşii ei să meargă la Rosita.

Rosita i-a luat şi împreună cu Silvia s-au dus într-un colţ al casei, ca să mănânce *tortille* cu *chichirun*. Le auzi pe femei vorbind despre familia nou-venită în sat.

— Primarul a spus că îl va închide pe Santiago, spuse Juana

indignată. Şi cred că e o idee bună. De ce trebuie să construiască o altă biserică?

— Eşti sigură că vrea să construiască o altă biserică? o întrebă mama Rositei.

— Da, vrea să o construiască pe pământul de lângă casa lui. I-a spus el soţului meu că vrea să construiască o biserică menonită; ce-o mai fi însemnând şi aia! în Santa Elena nu mai avem nevoie de încă o biserică. Avem una. Şi Dominga – femeia aia cu o bucată de material alb pe cap – ce încearcă să arate?

— Poate că e asistentă! sugeră mama cu blândeţe.

Juana se încruntă şi dădu dezaprobator din cap, iar cerceii au *f*

O groapă în pământ început să i se legene.

— Nu cred că e asistentă. Poate că e măicuţă. Dar e imposibil pentru că are copii.

— Dar e foarte prietenoasă, o înfruntă mama. A venit şi a cumpărat două găini de la mine.

— Eu nu i-aş vinde nicio găină de-a mea. Lasă că-i mai bine să stea în închisoare câteva zile. Poate că după aceea vor pleca. Nu avem nevoie de ei aici.

Juana luă o îmbucătură de *chichirun* şi o mestecă nervoasă.

După ce au terminat de pregătit carnea, Carlos şi Amalia s-au hotărât să meargă în San Pablo, în vizită la unchiul Amaliei. Au cumpărat carne de la Juana, au învelit-o în frunze de bananier şi au pus-o într-un *kuxtal* ca să i-o ducă unchiului. Spre surprinderea Rositei, mama căzu de acord să o lase şi pe ea să meargă cu cei doi în spatele camionetei. Nu mai trebuia să meargă la şcoală pentru că erau deja în vacanţa de vară.

— Poate că Manuela se va simţi mai bine, dacă e mai linişte în casă, spuse mama.

Rositei îi plăcea foarte mult să meargă în spatele camionetei, dar nu avusese prea multe ocazii. Se duse să-şi împacheteze o rochie curată, şi după aceea era gata de plecare. Se opri să-şi ia rămas bun de la sora ei. Manuela deschise ochii cu greu şi-i şopti:

— Pa! Să fii cuminte. Să nu stai mult.

— Poate că până mă întorc eu, te însănătoşeşti, îi spuse Rosita bucuroasă.

Ochii Manuelei se umeziră, dar nu spuse nimic. Rosita se sui în spatele camionetei şi le făcu din mână, apoi dispăru în zare.

Odată ajunsă în San Pablo, Rosita şi-a făcut destule prietene de vârsta ei cu care să se joace. În apropiere era un râu de unde lua pietricele rotunde. Fetele au intrat în apă şi au început să strângă pietricele colorate, după care au încercat să prindă peştişori cu fustele. Au stat acolo trei zile.

A treia zi, pe când mâncau la amiază, o motocicletă a venit în sat şi a oprit în faţa casei în care locuia mătuşa Amaliei. Era primarul din satul lor.

— Unde este Carlos? întrebă el. Carlos se ridică de pe scaun:

VÂNTUL DIN COHUNI

— Aici!

— Am un mesaj pentru tine. Sora ta a murit şi trebuie să mergi acasă de urgenţă.

Carlos începu să se clatine şi se sprijini de perete ca să nu cadă.

— S-so-ra mea? se bâlbâi el încurcat. Care soră? Şi se uită involuntar în colţul unde era Rosita.

— Manuela!

— Manuela? Dar, dar… cum? De ce? Primarul clătină din cap:

— Trebuie să vii acum cu mine!

— Dar şi soţia mea, şi Rosita sunt aici.

— Atunci va trebui să mergi la drumul principal şi să cauţi pe altcineva cu care să mergi. Eu trebuie să mă duc înapoi ca să vorbesc cu groparii.

— Cu groparii? Carlos îşi lăsă umerii-n jos şi împleticindu-se, se întoarse în casă confuz.

Mătuşa îşi acoperi faţa cu fusta şi începu să plângă. Cei doi împreună cu Rosita şi-au adunat lucrurile şi s-au pornit înspre casă.

Carlos şi Amalia nu scoteau niciun cuvânt, iar Rositei îi era teamă să spună ceva. Au început să meargă foarte repede, iar Rosita cu greu reuşea să ţină pasul cu ei.

N-avea cum să fie adevărat. E drept că Manuela era bolnavă, dar nu era atât de grav, încât să moară. Poate că primarul se înşelase crezând că a murit.

Ajunşi la drumul principal, au făcut semn unei camionete să-i ia, şi au ajuns acasă abia înspre seară.

În curtea lor era un grup de bărbaţi tăcuţi, care doar stăteau cu mâinile în buzunar şi se uitau în pământ. Călătorii osteniţi şi-au făcut drum printre ei şi, când au intrat în casă, au văzut o mulţime de femei

şi de copii. Fuseseră întâmpinaţi de bocete şi de un miros de tămâie amestecat cu lemn.

Rosita o căută cu privirea pe mama ei şi o văzu că stătea pe un scăunel lângă patul unde dormea ea cu Manuela. Sora ei era îmbrăcată în alb şi întinsă pe pat; arăta ca şi cum dormea.

Când mama o văzu pe Rosita, o luă în braţe şi începu să jelească:

— Fata mea, fata mea! De ce-ai murit? *Hu-hu-hu-hu*! Bocetele ei se transformară în urlete. Celelalte femei boceau

O groapă în pământ împreună cu ea.

Rosita nu înţelegea ce se petrece şi îi era frică. Ce se întâmplase cu Manuela? De ce era aşa de palidă şi nu se mişca deloc?

Când o întrebă pe mama de ce, aceasta nu-i dădu niciun răspuns, ci izbucni din nou în plâns.

Rosita se furişă afară din încăpere şi se ghemui lângă peretele din spate. Nu înţelegea ce se petrecea cu ea.

După ce mai trecu ceva timp, îşi reveni puţin şi le auzi pe femei cum şuşoteau. Îşi ciuli urechile ca să audă mai bine:

— Bărbatul acela din Guatemala a blestemat-o şi nu a mai putut mânca. Aşa se întâmplă… nu mai poţi face nimic… aşa-i blestemul.

Rosita nu pricepea nimic. Cum a putut sora ei să moară de la un blestem? Cine ar urî-o atât de mult, încât să o blesteme. Iar Manuela fusese la spovedanie şi spusese toate rugăciunile. Chiar nu a putut fecioara Maria s-o ocrotească de omul acela rău? Oare de ce îngăduise Dumnezeu să se întâmple una ca asta?

La uşă se auzi o forfotă şi patru bărbaţi aduseră în casă o invenţie ciudată. Arăta ca o scară mai lată: erau doi pari uniţi prin scânduri scurte, bătute în cuie. Femeile s-au dat la o parte pentru ca bărbaţii să ajungă lângă patul unde era Manuela.

Bărbaţii ţineau scara orizontal, de cele patru capete, iar Carlos împreună cu tata au ridicat trupul neînsufleţit al Manuelei şi l-au aşezat pe suport. Femeile au acoperit-o cu un material alb, pe care l-au strâns la spate ca să ia forma corpul ei. Bărbaţii o scoaseră din cameră. Mama se trânti pe jos, plângând în hohote şi smulgându-şi părul. Femeile au mers repede să o ridice şi să o mângâie.

Oare unde o duc pe sora mea? se întrebă Rosita şi se alătură mulţimii care mergea în urma trupului Manuelei, cărat de cei patru bărbaţi. Au traversat satul până au ajuns la o cărare, care nu era prea umblată, şi au mers pe ea. În acea dimineaţă plouase şi era noroios şi

alunecos, dar cu toate acestea, convoiul a urcat pe deal. Apa de pe frunzele copacilor se scutura peste ei, iar picioarele li s-au murdărit cu noroi.

Când au ajuns pe deal, într-o poieniţă, bărbaţii s-au oprit. Rosita se strecură printre oameni ca să vadă unde au pus-o pe Manuela. Era pe o movilă de pământ, lângă o groapă. *Oare ce-i cu groapa asta aşa de mare*? se întrebă ea. îi urmărea pe bărbaţii care legaseră

VÂNTUL DIN COHUNI

scheletul de lemn cu funii şi încetul cu încetul îl coborau în groapă. O băgau pe Manuela în groapă. Rositei îi venea să strige la ei să se oprească. Era urât în groapă. Era întuneric şi noroi, şi poate că erau şi şerpi.

Carlos luă sacul pe care-l cărase la deal şi-l aruncă în groapă.

— Alea sunt hainele Manuelei, o auzi pe una din fetele mai mari spunându-i prietenei ei.

Văzu cu groază că bărbaţii au luat lopeţile în mână şi au început să dea pământul în groapă. Rositei îi venea să strige de indignare, când văzu că aruncau cu pământ peste sora ei.

Săraca, *Manuela*! *Oare de ce se purtau aşa de urât cu ea*? Tatăl şi Carlos stăteau lângă groapă şi plângeau. Rosita se uita la ei şi nu-i venea a crede ce vedea. Niciodată nu-l mai văzuse pe tatăl ei plângând.

Bulgării de pământ căzeau unul după altul şi astupau groapa. Vântul sufla printre *cohunii* dimprejurul poieniţei. Nu după mult timp a început să plouă.

În acea seară, tatăl s-a îmbătat. Toată noaptea bărbaţii au stat în faţa casei, aşezaţi într-un cerc, şi au băut pe rând dintr-o sticlă de rom. Patul părea foarte mare şi gol doar cu ea şi Carmalita ghemuite în mijloc. Pe la miezul nopţii s-a trezit din somn şi i-a auzit pe bărbaţi cum vorbeau tare. Prin intrarea care ducea la cealaltă casă, putea zări în lumina focului umbre şi ştia că femeile încă mai erau acolo.

Mama ei nu a mai pomenit niciodată de Manuela. Deseori, când stătea la măsuţă şi făcea *tortille* sau când spăla haine la izvor, obrajii ei erau uzi de lacrimi şi atunci Rosita îşi dădea seama că se gândea la fiica ei care murise.

— De ce a îngăduit Dumnezeu ca Manuela să moară? o întrebă Rosita.

Mama ei doar dădu din cap şi nu rosti niciun cuvânt.

Rosita a învăţat că nu trebuie să rostească numele surorii ei.

Manuela a coborât din lumea lor în pământ, în groapa adâncă. Când vântul a început să şuiere printre *cohuni*, iar norii au adus ploaie, Rosita s-a gândit la sora ei care era în groapă pe deal şi s-a întristat.

CAPITOLUL 9

BISERICA DIAVOLULUI

— În sfârşit, i-a închis! declară Juana cu satisfacţie şi-şi puse bagajul pe un scăunel.

— Pe cine? întrebă mama pe un ton monoton, în timp ce făcea *tortille*.

— Pe predicatorul nou venit, Santiago, şi pe oamenii lui!

— Oamenii lui?

— Da. Misionarii albi împreună cu alţi trei oameni care au părăsit biserica catolică, au venit să discute cu primarul şi cu consilierii pentru a obţine aprobare să construiască o biserică. Şi cred că i-au închis. Asta ar trebui să le fie învăţătură de minte. Ieri au închis-o şi pe soţia lui şi, spunând aceasta, izbucni într-un râs forţat.

Mama îşi ridică privirea şi o întrebă:

— Soţia lui? Dominga? Ce a făcut?

— Nimic. Ieri au mers să-l aresteze pe soţul ei, iar el nu era acasă, aşa că au luat-o pe ea. Dar cam după o oră, primarul a venit şi le-a spus să-i dea drumul. Avea copii acasă şi nici nu făcuse nimic rău. Aşa că astăzi i-a luat pe bărbaţi.

— Dominga e o femeie de treabă, o apără mama Rositei. Nu cred că e drept să fie închisă.

Rosita se plimba dintr-o parte în alta ca să-l legene pe Juan. După ce Manuela a murit, Dominga le-a adus *caldo*, a vorbit frumos *n*

cu mama ei şi i-a promis că se va ruga pentru ea.

Imediat ce Juan a adormit, Rosita a legat şalul de funie şi s-a dus s-o caute pe Silvia.

— Hai să mergem să-i vedem pe oamenii din închisoare, i-a spus ea.

Fetele au luat-o la fugă la vale, înspre căsuţa cu acoperiş din stuf care era închisoarea. Uşa şi ferestrele erau închise ca să nu se vadă înăuntru. Atunci au observat-o pe Dominga venind din cealaltă direcţie. Într-o mână căra un vas, iar în cealaltă, un lighean.

— Le duce mâncare, şopti Silvia. Hai să ne ascundem!

Mai erau şi alţii care au văzut-o pe Dominga. Un grup de băieţi

din aceeaşi clasă cu Rosita mergeau după femeia cu ceva alb pe cap.

— Doamna asistentă! Doamna asistentă, dă-mi o pastilă! Femeia le zâmbi, dar nu le spuse nimic.

— Hai să mergem, spuse Rosita, şi cele două fete au mers târâş prin tufişuri până au ajuns într-o curte, şi după aceea au luat-o la fugă spre casă.

Sezonul secetos a venit şi a trecut, iar după aceea ploua aproape în fiecare zi. În acea toamnă Carmalita a început să meargă şi ea la şcoală cu Rosita şi Pablo. Acum aveau o şcoală nouă, cu acoperiş de metal, cu bănci adevărate şi cu trei învăţătoare. Doamnele învăţătoare le-au înmânat elevilor cărţi noi de citire. Nu erau destule cărţi pentru toţi, aşa că trebuiau să citească mai mulţi dintr-o carte, dar era mai bine decât fără cărţi.

Rositei îi venea destul de greu să înveţe limba engleză. În pauză şi acasă vorbea *kekehi*. Dacă cineva ar fi oprit-o pe stradă şi ar fi întrebat-o în engleză cum o cheamă, s-ar fi uitat fix la el şi n-ar fi înţeles ce vrea. Mergea la o şcoală unde învăţa în engleză, dar trăia printre *kekehi*.

După orele de curs, Rosita mergea acasă repede, îşi schimba hainele de şcoală şi-şi lua o rochie mai veche, apoi se ducea să macine porumbul. Asta era treaba ei. Mama avea grijă să pună lângă vatră o oală cu porumb fiert în var, iar Rosita trebuia să ia cu polonicul o porţie de porumb, să-l spele şi să-l lase să se scurgă. Apoi îl măcina

Biserica diavolului la râşniţa nouă, care era prinsă de masa din scânduri de lângă perete. Rosita era scundă pentru vârsta ei şi de aceea râşniţa era prea sus pentru ea. Aşa că se prindea de mâner şi-şi ridica picioarele în sus, lăsându-se cu toată greutatea pe coardă. Apoi se băga sub coardă şi împingea mânerul în sus cu toată puterea. După câteva ture trebuia să bătucească porumbul din pâlnie. Era muncă grea şi îi lua aproape jumătate de oră în fiecare seară, dar când termina treaba aceasta, era liberă.

De obicei fugea înapoi pe terenul de sport de la şcoală, unde Pablo se juca împreună cu prietenii lui. Doamna învăţătoare îi învăţase să joace baseball, iar acum copiii îşi făceau propriile mingi din pungi de plastic rupte, legate cu funie, iar în loc de bâtă foloseau un băţ. Numai câteva fete jucau baseball.

— Nu-i frumos pentru o fată să se joace cu mingea! o certă Juana. Numai băieţii bat mingea.

Silvia nu avea voie să se joace cu mingea, dar uneori reuşea să se furişeze şi tot se juca. Atunci trebuia să mintă şi să-i spună mamei că s-a jucat la izvor.

Chiar înainte de căderea serii, Rosita, Pablo şi Carmalita mergeau la izvor şi se scăldau. Se distrau împroşcându-se cu apă şi înotând în lacul de acumulare de lângă izvor, dar după aceea îşi luau hainele curate, îşi umpleau găleţile cu apă şi mergeau acasă.

În fiecare seară mâncau *tortille*. Uneori nu aveau decât foarte puţin sos de ardei iuţi ca să-şi pună pe *tortille*, dar deseori tatăl aducea acasă o *iguană 19* sau un *paca20* din care să gătească *caldo*. Rosita a învăţat cum să jupoaie şi să gătească multe soiuri de animale sălbatice. *Pecariul21* era preferatul ei, dar cel mai bun ieşea dacă mai întâi îl frigea la foc şi apoi îl gătea cu *ricado22*, *cilantro23* şi alte mirodenii.

Petrolul era scump. Lumina slabă pe care o dădea lampa cu petrol era insuficientă pentru a face o treabă mai migăloasă sau pentru a citi, aşa că după căderea nopţii, copiii se băgau în pat şi

19 iguană – un soi de şopârlă mai mare.

20 paca – un soi de rozător de talie mare.

21 pecar – porc sălbatic.

22 ricado – un condiment de culoare roşie folosit în majoritatea mâncărurilor din Belize.

23 cilantro – frunze de coriandru folosite pentru a da gust mâncării.

dormeau.

În fiecare dimineaţă, cocoşii îi trezeau când noaptea se îngâna cu ziua. După ce mânca, Rosita mergea la izvor şi o ajuta pe mama să spele. Dacă nu terminau înainte să trebuiască să meargă la şcoală, ducea hainele spălate acasă şi o ajuta pe Carmalita să se pregătească de şcoală.

Menoniţii au fost eliberaţi din închisoare şi au construit o bisericuţă. Era foarte mică. Rosita şi Pablo s-au uitat pe furiş înăuntru, chiar după ce au terminat-o de aranjat, şi au fost uimiţi să vadă doar opt bănci şi podeaua descoperită.

— Dar unde sunt statuile sau icoanele? întrebă Pablo.

— Unde aprind ei lumânările? Şi nu au nici măcar o icoană cu Domnul Iisus pe cruce! observă Rosita. Ce biserică interesantă!

Una sau două familii din sat începuseră să meargă acolo la

biserică. Încetul cu încetul, oamenii s-au obişnuit cu Santiago şi cu soţia lui, care purta o batistă albă pe cap.

— Este o acoperitoare, i-a explicat ea mamei. O port pentru că Biblia spune că femeile creştine trebuie să-şi acopere capul.

Când a venit din nou sezonul secetos, menoniţii au avut o întâlnire mare. Trei camionete din alte sate au sosit şi din ele au ieşit în jur de o sută de oameni. Copiii din sat, curioşi, stăteau pe lângă mulţime ascultând şi urmărind ce se petrece. Toate femeile purtau baticuri albe ca Dominga, iar părul îl avea prins la spate, ascuns sub batic, cu cărare la mijloc. Purtau rochii colorate strident, dar nu erau împodobite cu dantelă sau cu volane şi nu purtau niciun fel de bijuterii.

Rosita observă că majoritatea oamenilor mai mari aveau Biblii. La biserica catolică nimeni nu avea Biblie. Numai preotul citea Biblia şi le spunea oamenilor ce scrie în ea. Dar aici, când predicatorul citea, toţi oamenii urmăreau în Biblie.

Copiilor le plăceau cântările. Cântările pe care le cântau menoniţii erau diferite de cântările de la biserica lor. Erau cântări uşoare care vorbeau despre anumite întâmplări şi erau melodioase. Ei au cântat: „Ce mă spală de păcat?", „Calea-ngustă e greu de urmat", „Doamne, precum vrei". Rosita nu înţelegea prea multe din cuvintele cântării, dar îi plăceau melodiile.

Biserica diavolului

Când adunarea a început să cânte cântarea „Snopi aduce-vor", copiii au început să se tăvălească pe jos de râs. În limba lor, cuvântul pentru snopi – *kolom* – este asemănător cu cel pentru cap – *jolom*. Aşa că în *kekehi* suna ca şi cum cântau că vor aduce capurile.

Bineînţeles că la amiază, când femeile au aşezat pe o masă oalele cu orez şi cazanele cu carne de pui, copiii au rămas prin preajmă. Apoi s-au pus în rând ca să-şi ia mâncare. Pe lângă alte lucruri bune pe care le făceau menoniţii, cu siguranţă ştiau să gătească mâncare foarte gustoasă.

La cei zece ani ai ei, Rosita nu a reţinut prea multe din câte a spus predicatorul, dar i-a rămas ceva în minte. El a citit din Biblie versetul care spune: „*nu cu aur, nici cu mărgăritare, nici cu haine scumpe*". A explicat că femeile creştine nu trebuie să poarte cercei, lănţişoare sau brăţări, ci trebuie să caute să fie frumoase în interior. Rosita ciuli urechile. Mărgelele pe care le purta la gât dintotdeauna i-au dat bătaie de cap. Ba i se agăţau de păr, ba o sufocau când înota, ba

o incomodau când se juca cu mingea. Nu îi făcea nicio plăcere să le poarte. Iar acum predicatorul acesta susţinea că Biblia spune că nu e bine să porţi lănţişoare sau brăţări. I se părea o idee bună. Nu le va mai purta. La doar trei zile de la naştere, i-au făcut găuri în urechi şi i-au băgat cercei, aşa că pe aceia nu i-a dat jos, dar de atunci încolo nu a mai purtat niciun fel de mărgele sau şnururi la gât, nici la mână.

Mama nu i-a spus nimic, dar Juana i-a spus destule.

— Ar fi bine să porţi mărgelele, o ameninţă ea.

— Nu vreau, se bâlbâi Rosita.

— Menoniţii ăia ţi-au băgat asta-n cap. Sunt nişte ticăloşi! Au venit aici ca să ne spună ce trebuie să facem. Ce mi-ar plăcea să…

Şi nu sfârşi, ci doar ridică pumnul ameninţător.

Rosita se făcu ghem. Naşa ei nu a bătut-o niciodată, dar pe Silvia a bătut-o de nenumărate ori. Oare de data asta o va bate şi pe ea? Nu a bătut-o, dar în continuare a încercat s-o determine pe Rosita să poarte mărgele.

Pablo împreună cu Rosita au mers să-l ajute pe tatăl lor să semene orez. Tatăl făcea găuri în pământ cu un băţ anumit pentru semănat, iar ei puneau în fiecare gaură cinci boabe de orez. Rosita

VÂNTUL DIN COHUNI

se bucura ori de câte ori avea ocazia să meargă cu tatăl la câmp. Îşi amintea de strămoşii ei maya, care au construit cetăţi din piatră, şi se străduia să înveţe cât mai multe de la părinţii ei.

CAPITOLUL 10

VÂNTUL SCHIMBĂRILOR

În timpul vacanţei de vară, nişte oameni au venit pe un ogor mai la vale de casa Rositei şi au săpat o fântână ca să pună o pompă.

De acum era o plăcere să meargă să aducă apă. Nu mai trebuiau să o care tocmai de la izvor. Dintotdeauna le-a plăcut să meargă la izvor, dar acum mergeau doar ca să se scalde.

Rosita a pus găleata sub robinet, a prins mânerul de la pompă cu ambele mâini şi a început să pompeze cu toată puterea. Pablo era prea mic, dar se prindea de mâner când ajungea jos şi îl ridica în sus. Uneori se certau a cui să fie rândul să pompeze. Sărăcuţa Carmalita, aproape că niciodată nu prindea ocazia decât dacă erau singure şi nu mai aştepta nimeni să ia apă. Atunci Rosita o lăsa să pompeze până umplea o găleată.

Era interesant să vezi că apa ieşea din pompă. Până atunci, apa

întotdeauna curgea în râuri şi pâraie, nu ieşea din pământ, ci curgea de undeva de sus. Oare sub pământ era un râu foarte mare?

— Este vreo peşteră care să ducă la râul acela de sub pământ? l-a întrebat ea pe Carlos.

— Poate, îi răspunse el dând din umeri.

Rosita încă mai trebuia să macine porumb în fiecare seară după şcoală, ca să facă *tortille*. Carlos şi Amalia îşi construiseră o casă chiar în spatele casei părinţilor, iar de acum Rosita trebuia să o

ajute pe mama mai mult. În fiecare zi, înainte de a merge la şcoală, trebuia să mătură în curte, şi a învăţat să facă *tortille* care erau la fel de rotunde şi de netede ca ale mamei.

— Acum trebuie să înveţi să le şi coci, îi spuse mama într-o zi. Uite, vino şi stai lângă foc şi întoarce-le.

Rosita le întindea repede şi, ca să nu le rupă, le punea din palmă direct pe *comal*. Apoi, după un minut le prindea de margine şi le întorcea ca să se coacă şi pe partea cealaltă. La momentul potrivit le lovea o dată sau de două ori ca să se umfle. Dacă se umflau cum trebuie, când erau gata, chiar dacă erau subţiri, totuşi aveau două straturi. Pentru ca o *tortillă* să fie reuşită trebuie să se umfle la timpul potrivit.

Rosita ştia deja cum să aprindă focul dimineaţa, împrăştiind jarul şi punând coceni de porumb. Acum trebuia să mai înveţe să păstreze flacăra potrivită sub *comal*, punând mai multe lemne sau scoţând câteva.

— Acum eşti destul de mare să te trezeşti dimineaţa mai devreme ca să pregăteşti micul dejun, îi spuse mama cu o duritate care o făcu pe Rosita să se uite la ea surprinsă. Eşti prea leneşă, o certă mama. O indiancă adevărată se trezeşte dimineaţa, când încă e întuneric afară, şi pregăteşte masa, pentru ca bărbaţii să înceapă să lucreze înainte de răsăritul soarelui. Tu dormi până la ora şase! Mâine ai să te trezeşti la ora patru, să faci *tortille* pentru tata.

A doua zi, la ora patru, mama a strigat-o de trei ori, dar Rosita nu s-a trezit.

— Eşti într-adevăr leneşă, spuse ea dând din cap deznădăjduită. Următoarele trei zile mama a pregătit focul şi s-a rugat de Rosita să se trezească. A patra zi mama nu a mai suportat, aşa că s-a dus, a zgâlţâit-o, a tras-o din pat şi apoi a bătut-o cu un mănunchi de nuiele.

Rosita a început să se zvârcolească şi să strige de durere. Mama nu o bătuse tare, dar frunzele de pe nuiele aveau un fel de otravă care îţi crea o senzaţie de usturime la nivelul pielii. După aceea, a înţeles că mama ei era serioasă când i-a spus că trebuie să se trezească devreme ca să facă mâncare.

A doua seară a mers la culcare hotărâtă ca a doua zi să se trezească la timp. A început să viseze că mama ei avea în mână un

U

Vântul schimbărilor băţ cu ţepi şi arunca pe uşă *tortille*, iar tatăl le punea una peste alta pe cal. Rosita tresări în somn şi se trezi. Era încă întuneric. Ce bine! Nu avea voie să doarmă cât vrea. Trebuia să se trezească să facă *tortille*. Merse somnoroasă până la uşă şi trase zăvorul. Apoi căută bâjbâind cheia de la uşa de la bucătărie. Merse pe dibuite până la masa din colţ, unde găsi un chibrit, şi aprinse lampa cu petrol. Făcu focul să se încălzească *comal-ul*, iar între timp spălă şi macină porumbul.

Aproape că îi venea să adoarmă în timp ce făcea *tortille*, dar le-a terminat de făcut repede şi le-a pus într-un *calabash*. Se uită înspre cealaltă colibă unde ceilalţi dormeau. Nimeni nu se trezise încă. Ce bine! înveli vasul cu un prosop, îl puse pe raft şi stinse lampa. Acum că terminase treaba putea să meargă să mai doarmă puţin.

Ajunse în cealaltă colibă şi în drum spre patul ei se izbi de hamacul mamei.

— Ce cauţi? o întrebă mama ridicându-şi capul.

— Am făcut *tortille*, răspunse Rosita.

— Ai făcut *tortille*? se miră mama. Dar e abia miezul nopţii!

— Na, le-am făcut să fie gata! Rosita se băgă înapoi în pat.

Din acea zi Rosita făcea *tortille* oricând se trezea. Chiar dacă se trezea la ora unu dimineaţa, se ducea, făcea focul şi pregătea mâncarea. Nimeni nu comenta că trebuiau să mănânce *tortille* reci la micul dejun.

— Se învaţă, spunea mama mândră. Nu contează dacă le face prea devreme. Învaţă să se trezească devreme şi să pregătească mâncarea pentru bărbaţi şi, la urma urmei, asta-i ce contează.

După o bucată de timp, Rosita s-a obişnuit să doarmă până la ora patru pentru ca familia ei să mănânce *tortille* proaspete şi calde.

Mama ei era fidelă bisericii catolice, mergea la mesă şi la spovedanie. De obicei o lua şi pe Rosita cu ea. O dată mama a aprins o

candelă în faţa lui San José – cel mai mare dintre sfinţi – apoi a îngenuncheat lângă bancă şi a spus rugăciunile în şoaptă. Unele fete de vârsta Rositei îngenuncheau în faţa coşului cu pruncul Iisus şi se rugau. Dar Rosita niciodată nu avea chef să meargă şi ea.

VÂNTUL DIN COHUNI

— E timpul să fii confirmată şi să începi să te împărtăşeşti, îi spuse mama.

Rosita nu era nerăbdătoare să crească mare. Încă îi făcea plăcere să se joace cu mingea şi să meargă la pescuit.

Carlos a cumpărat o pereche de ochelari pentru înot, pe care le-a dat celorlalţi fraţi mai mici, ca să intre în apă şi să prindă peşti. Loveau peştele cu maceta până ameţea, apoi îl aruncau pe mal. Dacă mergeau cam o jumătate de oră pe lângă râu, în sus, ajungeau la un loc foarte bun pentru pescuit, iar Rosita şi Pablo mergeau deseori acolo ca să prindă peşte pentru masa de seară. Le plăcea foarte mult să stea lângă biserica menonită – unde ferestrele erau deschise – ca să-l asculte pe Santiago predicând. Întâmplări ca „Daniel în groapa cu lei", „David şi Goliat", „Noe şi potopul", pe care le povestea Santiago, au devenit cât se poate de reale pentru imaginaţia Rositei.

Când le-a povestit despre pilda samariteanului milostiv, le-a spus că toţi ar trebui să fie ca samariteanul acela.

— Dacă vedem că cineva are nevoie de ajutor, trebuie să-l ajutăm, indiferent dacă este indian sau nu, indiferent dacă e negru sau alb, sau dacă are altă religie; el este aproapele nostru.

Rosita îşi aminti cum la scurt timp după ce Santiago s-a mutat în satul lor, primarul l-a închis. Apoi medita: *Satul nostru nu a procedat ca samariteanul milostiv*.

Deseori predicatorul vorbea despre Iisus. Ea auzise despre Iisus. Era Fiul fecioarei Maria şi era Fiul lui Dumnezeu. El a fost pironit pe cruce şi a murit ca să-i salveze pe oamenii pierduţi.

— Noi toţi suntem păcătoşi, fiecare din noi în parte, predică Santiago. De aceea trebuie să ne mărturisim păcatele şi să-L rugăm să ne ierte şi să credem că Iisus a murit pentru păcatele noastre. Atunci vom fi mântuiţi, iar când vom muri, vom merge în cer.

Rosita se cutremură. Îşi aminti de Manuela cum fusese pusă într-o groapă pe deal, în afara satului. Oare acum era în cer? Rosita îşi dorea să ajungă în cer după moarte, dar cum putea şti că va ajunge acolo? Poate că trebuia să fie confirmată, apoi să-şi mărturisească

păcatele la preot în fiecare lună şi să fie iertată.

În cea mai mare parte a timpului Rosita nu era atât de preocupată de aceste gânduri. Toată ziua era ocupată: o ajuta pe *U*

Vântul schimbărilor mama, mergea la şcoală, se juca cu prietenii, pescuia sau înota în râu, iar câteodată mergea cu tatăl ei la câmp. Rareori ieşea din sat, iar trecerea timpului era marcată de sezonul ploios, de vacanţa de vară, de semănatul fasolei, de sărbătoarea Crăciunului şi de apariţia bebeluşilor în familie. Juan avea deja trei anişori, iar mama a mai născut o fetiţă.

Cam pe atunci un grup de aşa numiţi charismatici, dintr-un sat de lângă graniţa cu Guatemala, au început să vină în Santa Elena să ţină programe.

— La ce ne mai trebuie o biserică? murmură Juana. Nu-i îndeajuns că deja câteva familii au părăsit biserica catolică şi s-au alăturat menoniţilor? Acum mai vin şi charismaticii ăştia. Voi nici măcar să nu-i băgaţi în seamă, le sfătui ea pe Silvia şi pe Rosita.

Dar Rosita nu a ascultat. Charismaticii aveau chitare şi tobe. Seara, muzica lor vioaie răsuna până departe. Muzica i-a atras pe copii şi pe cei tineri ca pe muşte la miere. S-au strâns toţi la intrare în casa unde se ţinea întâlnirea, ca să se uite şi să asculte. Apoi au început să bată din picior şi din palme în ritmul muzicii. Oamenii aceia cântau aceleaşi cântări ca menoniţii, numai că le cântau cu mai mult entuziasm şi majoritatea erau în spaniolă. Cei care conduceau cântările în faţă băteau ritmul din palme. După ceva timp s-au ridicat în picioare, şi-au ridicat mâinile şi au început să strige: „Mulţumim, Iisuse!” şi „Slavă Domnului!” Au închis ochii şi au început să se legene într-o parte şi-n alta. Era evident că era un mod de închinare care le făcea plăcere.

Predicatorul spunea aproape aceleaşi lucruri pe care le spunea şi Santiago, numai că le spunea cu mai multă pasiune. Când îi chema pe păcătoşi la pocăinţă, striga şi lovea masa din faţa lui.

— Veniţi şi predaţi-vă inima Domnului Iisus. Pocăiţi-vă de păcate. Iadul aşteaptă să vă înghită. Domnul Iisus a spus: „Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa”.

Când un păcătos se pocăia şi mergea plângând în faţă, adunarea îşi exprima bucuria printr-o izbucnire gălăgioasă şi sentimentală.

Afară, copiii priveau cu ochii mari cele ce se petreceau, şi erau atât uimiţi, cât şi distraţi de ceea ce vedeau.

j în timp ce vântul sufla printre frunzele de *cohun* din sătucul din

VÂNTUL DIN COHUNI

Munţii Maya, vântul Duhului sufla pe drumurile întortocheate. Erau tot mai mulţi oameni care mergeau la întâlnirile charismaticilor, atraşi în primul rând de muzica săltăreaţă şi apoi reţinuţi de mesajul Evangheliei.

CAPITOLUL 11

CATĂ CU ŞCOALA!

Cabanero-ul îşi desfăcu bagajul în curte la Rosita. Mama se duse repede să-l salute.

Să vezi ce minunăţii ascundea vânzătorul în păturile alea vechi! Avea fuste, bluze, pantaloni, cămăşi, baterii, felinare, linguri mari şi curele din piele. Mai avea bucăţi de săpun, punguţe cu clor, tot felul de podoabe pentru păr şi morişti pentru copii. Vânzătorul luă creioanele, mirodeniile, lighenele de plastic, şlapii şi icoanele şi le expuse pe jos.

— Nu mai am creion, îi spuse Rosita mamei sale.

Mama a cumpărat două bucăţi de săpun, o cămaşă pentru Juan, o bucată de material ca să-i facă o fustă Rositei şi un pumn de bomboane.

— Nu uita să-mi iei un creion, îi aminti Rosita. Vânzătorul adăugă la grămada de lucruri un creion galben.

— Şi eu am nevoie de un creion, îşi aminti Pablo.

— Îl voi tăia pe ăsta în două.

Mama căută prin portofel bani mărunţi ca să-i plătească vânzătorului.

După ce a primit banii, vânzătorul şi-a strâns toate lucrurile şi s-a dus mai departe. Rosita o înfruntă furioasă pe mama ei:

— Acum sunt în clasa a cincea şi scriem foarte mult la şcoală.

VÂNTUL DIN COHUNI

Am nevoie de un creion întreg.

Mama luă maceta de lângă uşă şi tăie creionul în două. Apoi luă cele două bucăţi şi începu să le ascută la un capăt.

— Eu vreau partea cu radiera! se grăbi să-şi aleagă Rosita.

— Ba, nu! Tu ai avut cu radieră, data trecută! ripostă Pablo. Tu ai fost cu ideea să facem cu rândul, şi acum e rândul meu.

Rosita ştia că era rândul lui, dar îşi dorea foarte mult să aibă un creion întreg. Atunci ar avea tot timpul o radieră.

Rosita primea în continuare doar o jumătate de caiet. Domnul profesor le-a spus elevilor mai mari că ar trebui să aibă cel puţin trei caiete: unul pentru matematică, unul pentru scriere şi unul pentru istorie şi ştiinţă.

— Trei caiete!? exclamă mama. De unde să scot bani pentru trei caiete? Deja am de plătit doi dolari pentru şcoală şi acum vor să mai cumpăr şi caiete? Cred că şcoala se scumpeşte. Spunând acestea, se uită gânditoare la Rosita. Cred că eşti prea mare să mai mergi la şcoală. Poate că ar fi mai bine să abandonezi şcoala şi să mă ajuţi pe mine acasă. Am prea multă treabă de făcut.

Rosita nu era sigură dacă ar prefera să stea acasă sau să meargă la şcoală. Se descurca foarte bine la matematică, dar la citire îi era greu. îi plăcea să se joace cu mingea, chiar şi fotbal, dar nu prea mai avea timp să se joace. Dacă ar sta acasă, ar putea să aibă grijă de surioara ei şi să spele. Şi i-ar mai rămâne destul timp să meargă la pescuit şi să-l ajute pe tatăl ei la câmp.

În acel an, în timpul vacanţei de Crăciun, Rosita a mers în cel mai apropiat oraş – Punta Gorda – şi timp de două săptămâni a stat la mătuşa ei Delia. Când era în Santa Elena, numai la şcoală vorbea limba engleză. Acum ajunse într-o lume unde se vorbea numai engleză.

În casă la mătuşa se vorbea *kekehi*, dar cum ieşea pe uşă, nu auzea nimic altceva decât engleză. Când mătuşa o trimitea la magazin ca să cumpere făină sau săpun, trebuia să vorbească în engleză. Când cerea informaţii, le primea în engleză. Seara, când se plimba cu verişorii ei prin oraş, ei vorbeau în engleză. Chiar şi când veneau musafiri la unchiul ei, conversaţiile erau tot în engleză. A fost surprinsă să descopere că majoritatea oamenilor din ţara ei vorbeau limba engleză. Acum începea să înţeleagă motivul pentru *10*

Gata cu şcoala!

care la şcoală trebuiau să înveţe să citească şi să scrie într-o limbă străină. Dacă îşi dorea să lucreze vreodată în oraş, atunci trebuia neapărat să înveţe limba engleză.

Rosita înţelegea unele cuvinte din limba engleză, dar niciodată nu a fost nevoită să vorbească prea mult în engleză. La început i s-a părut greu să înţeleagă ce spuneau oamenii, dar după două săptămâni a început să-i fie mai uşor să înţeleagă. Când s-a întors în Santa Elena, era determinată să înveţe din greu la şcoală. Poate că până la urmă putea să meargă şi la liceu. Dar mama ei avea alte planuri.

— Domnul profesor a spus că trebuie să am trei caiete, insistă Rosita în prima seară, după ce a început din nou şcoala.

— Nu cred că vei mai merge la şcoală, îi spuse mama dezamăgită. Nu mai poţi să mergi, e prea scump.

— Dar vreau să termin anul acesta, apoi să mai merg încă un an ca să dau examenul, îngăimă ea.

La finalul clasei a şasea toţi elevii dădeau un examen oficial. După spusele profesoarei ei, era o onoare să dai şi să treci examenul. Cei care erau admişi puteau merge la liceu, dacă voiau. Şi pentru a duce o viaţă mai bună, aveai nevoie de liceu.

— Ai doisprezece ani, îi spuse mama, şi-ai făcut mai multe clase decât mine. Te pot învăţa acasă ce mai ai nevoie să ştii.

Tatăl a fost de acord cu ce a decis mama, aşa că Rosita nu a mai continuat şcoala.

Pentru un timp, Rosita l-a rugat pe Pablo să ia acasă cartea de citire, pentru ca ea să exerseze limba engleză; dar până termina de îmbăiat copilaşii, de făcut *tortille* şi de spălat vasele, era prea obosită şi mergea direct în pat.

Domnul profesor a venit în vizită la părinţii ei.

— Rosita ar trebui să continue şcoala, se opuse el. E foarte deşteaptă şi ar putea să treacă examenul, iar apoi ar putea merge la liceu. Şi cine ştie, poate că într-o zi ar putea deveni profesoară. Şi atunci ar putea câştiga mulţi bani.

Acest fel de gândire nu l-a impresionat pe tatăl ei.

— Fetele trebuie să stea acasă şi să îngrijească de familie, i-a spus el.

Domnul profesor s-a oferit să ţină ore seara pentru fete ca

Rosita, care în timpul zilei trebuiau să le ajute pe mamele lor.

— Aş putea să le dau meditaţii seara, iar după aceea ar putea încerca să dea examenul, a insistat el.

Nimeni nu a crezut că era o idee prea bună, aşa că subiectul nu s-a mai discutat. Rosita a încheiat-o cu şcoala.

După moartea Manuelei, tatăl Rositei şi-a pierdut orice interes pentru biserică. Mergea doar la sărbători şi din când în când la spovedanie, dar de obicei, în ziua de duminică mergea la câmp sau îşi ducea familia la pescuit. Le plăcea să meargă la locul lor preferat, şi

deseori găseau raci şi melci pe care îi preparau şi-i mâncau. Rosita şi mama ei spălau şi cărau lemne duminica, dar tot timpul mergeau la mesă mai întâi.

Într-o seară, Rosita s-a dus împreună cu Silvia şi cu alţi copii din sat să asiste la întâlnirea ţinută de charismatici. Rositei aproape că nu-i venea a crede ochilor când îl văzu pe tatăl ei stând în întuneric, lângă peretele clădirii.

Două sau trei săptămâni la rând, tatăl ei a stat afară lângă un geam, de unde putea asculta fără să fie văzut. Apoi într-o seară a mers direct înăuntru şi s-a aşezat într-un loc mai în spate. Asta i-a dat curaj Rositei, iar după începerea serviciului a intrat şi ea şi a început să cânte cu ei. Era uşor să intri în atmosfera de acolo. Nu a durat mult până ce a început şi ea să strige împreună cu ceilalţi „Aleluia!" şi „Slavă lui Iisus!". Uneori spunea „Slavă lui Iisus" împreună cu Silvia, iar după aceea râdeau pe înfundate. Era comic.

Mama Silviei s-a enervat foarte tare când a aflat că fetele mergeau la întâlnirile ţinute de charismatici.

Într-o seară, când au ajuns în dreptul casei unde locuia Silvia, au văzut-o pe mama ei aşteptându-le:

— Vă arăt eu vouă! strigă ea scrâşnind din dinţi. Vă arăt eu vouă, dacă vă trebuie să ascultaţi de demonii ăia! le ameninţă ea şi porni în întâmpinarea lor cu o funie în mână.

— Hai să fugim! îi spuse Silvia printre dinţi.

Fetele s-au întors şi au luat-o la fugă înspre drumul principal. Juana era pe urmele lor, înjurând şi învârtind funia parcă era un *7X*.

Gata cu şcoala!

lasou. Dar Juana era grasă, şi până a ajuns ea la drum, fetele deja dispăruseră în noapte.

— Lasă că vii tu acasă! strigă ea după Silvia.

După o oră, când fetele s-au furişat pe uşa din spate şi au intrat în casă la Rosita, mama ei a început să bombănească şi ea.

— De ce mergi acolo? E timpul să fii confirmată. Când mai vine preotul, o să vorbesc cu el. După ce ai să te împărtăşeşti o dată, ai să vezi că o să-ţi placă să vii la noi la biserică.

Pe Rosita nu o interesa să fie confirmată. În primul rând pentru că nu ştia ce înseamnă, dar mai mult decât atât, nu voia să îngenuncheze lângă cortina pentru spovedanie, unde trebuia să-i mărturisească preotului toate lucrurile rele pe care le-a făcut.

— Nu cred că vreau să fiu confirmată, îi spuse ea mamei sale. Mama se înspăimântă:

— Auzi la ea cum vorbeşte! o certă mama. Bineînţeles că vei fi confirmată. Eşti destul de mare! şi-şi ţuguie buzele, arătând că era hotărâtă. M-aş bucura dacă nici tatăl tău nu ar mai merge. Nu ştiu ce caută acolo.

În acea noapte, Silvia a dormit cu Rosita.

De îndată ce preotul a venit din nou în sat, fetele au fost trimise împreună cu alţi doisprezece elevi să se pregătească pentru a fi confirmaţi.

— Voi toţi aţi fost botezaţi când aţi fost mici, le aminti el. Dar dacă nu sunteţi confirmaţi în biserica catolică, atunci nu sunteţi cu nimic mai buni decât animalele. Veţi trăi ca nişte câini, care se bat şi îşi fură mâncarea unul de la altul, le spuse el pe un ton dur. Trebuie să primiţi harul lui Hristos dacă vreţi să trăiţi ca nişte creştini.

Apoi i-a pus să înveţe Crezul apostolilor, să memoreze rugăciunea Tatăl nostru, pe care majoritatea dintre ei deja o ştiau, să cânte rugăciunea Ave Maria, şi au studiat cele zece porunci.

— Nu mai înţeleg nimic, îi mărturisi Rosita prietenei sale Silvia într-o zi, după ce au ieşit de la pregătire. Cele zece porunci spun: „Adu-ţi aminte de ziua de odihnă ca s-o sfinţeşti. Să lucrezi şase zile şi să-ţi faci lucrul tău. Dar ziua a şaptea este ziua de odihnă închinată Domnului, Dumnezeului tău, să nu faci nicio lucrare în ea”. Aşa că, noi de ce lucrăm duminica?

Silvia dădu din umeri; ea nu-şi bătea capul cu astfel de lucruri.

— Nu ştiu, îi răspunse aceasta gânditoare. Hai să mergem la înot!

— Mama, dar noi de ce strângem lemne duminica? o întrebă Rosita. Biblia spune să nu lucrăm duminica, pentru că este ziua lui Dumnezeu. Duminica trebuie să ne odihnim şi să ne închinăm Lui.

— Nu înţeleg de ce-ţi baţi capul cu asemenea lucruri! îi răspunse mama ei iritată. Dintotdeauna am lucrat duminica. De ce am face altfel? Cred că i-ai ascultat prea mult pe menoniţii ăia. Asta-i una din dogmele lor.

— Ba nu! o contrazise Rosita cu sinceritate. Nu numai menoniţii spun asta. Cele zece porunci pe care ne învaţă preotul spun acelaşi

lucru.

— Cred că ar trebui să-l laşi pe preot să-ţi explice Biblia. Noi nu o putem înţelege, dar el a studiat-o îndeaproape şi ar trebui să ştie. Nu mai pune atâtea întrebări, ci doar fă ce ţi se spune.

CAPITOLUL 12

CONFIRMAREA

Iguana îşi făcu avânt şi sări pe o creangă, în copac.

— Stai, stai! încercă Rosita să-l oprească pe fratele mai mare al Silviei şi ridică un pietroi. Lasă-mă să încerc cu asta!

Piatra îşi croi drum printre frunzele copacului şi apoi se opri cu un zgomot sec. *Iguana* îşi scoase ghearele şi reuşi să se prindă de o creangă mai de jos. Câinii au început să latre şi să saliveze nerăbdători. Cei mai mici au început să strige de bucurie.

Rosita observă că fratele Silviei se uita la ea cu respect şi zâmbea. *Iguana* le va servi ca friptură în seara asta.

— Rosita, vino încoace! răsună vocea maniei sale printre scheunatul câinilor.

— Of! spuse supărată şi urcă dealul.

Mama o prinse de braţ şi o trase în spatele casei:

— Să ştii că de acum încolo nu mai ai voie să te joci cu băieţii! o certă ea, în timp ce, furioasă, freca doi ştiuleţi de porumb unul de altul.

Găinile se îngrămădeau să culeagă grăunţele care cădeau pe pământ.

Rosita luă un ştiulete şi începu să dea jos grăunţele.

— Îi ajutam doar să dea o *iguana* jos din copac. Era una mare şi aproape am reuşit să o dăm jos.

7/

VÂNTUL DIN COHUNI

— Nu e bine să fii cu băieţii! Eşti prea mare! Ştii prea bine că Manuela obişnuia să meargă prin sat şi să discute cu băieţii, şi ai văzut ce a păţit!

Manuela? Acum aveau voie să vorbească despre Manuela?

— Ce s-a întâmplat cu Manuela? întrebă ea. Mama freca ştiuleţii furioasă:

— S-a încurcat cu omul acela din Guatemala. Dacă ar fi stat acasă, nu l-ar fi întâlnit niciodată.

— Dar el a blestemat-o? Mama îşi strânse buzele.

— Nu ştiu sigur, dar aşa se pare. La scurt timp, după ce am

refuzat să se logodească, s-a îmbolnăvit. Stai departe de băieţi şi lasă-ne pe noi să decidem cu cine te vei căsători. Aşa e cel mai bine.

Din moment ce pe Rosita nu o interesa căsătoria, îi era destul de uşor să lase situaţia în grija părinţilor. Dar îşi dorea să-i poată ajuta pe băieţi în continuare să prindă iguane şi să joace fotbal cu ei. Băieţii ştiau să se distreze, nu ca fetele. Oftă. Nu era prea interesant să fii mare. Îşi dorea să rămână fetiţă mult timp. Prima dată a trebuit să fie confirmată, iar acum nu mai avea voie să se distreze. Se uită la *cohuni* şi văzu cum frunzele se clătinau şi-şi aminti că nimic nu rămâne la fel. Viaţa este într-o continuă schimbare.

Rosita continuă să participe la lecţiile pentru confirmare pe care le ţinea preotul, dar, în acelaşi timp, continua să tragă cu urechea afară, lângă biserica menonită, şi să stea în colţul din spate la întâlnirile charismaticilor.

În Santa Elena au mai venit încă două familii menonite din satul vecin. Una dintre ele avea o grămadă de băieţi. Cele opt bănci din bisericuţa lor erau ocupate până la ultimul loc şi astfel încăperea nu mai arăta goală. Contrastul dintre clădirea aceasta mică din lemn şi clădirea mare a bisericii catolice – zidită din ciment – o întrista pe Rosita.

— De ce avem nevoie de toţi sfinţii ăia în biserică? i-a întrebat ea pe părinţii ei. Am învăţat cele zece porunci, iar cea de-a doua spune: „Să nu-ţi faci chip cioplit”. De ce ne închinăm la sfinţii aceia, dacă Dumnezeu spune că numai Lui trebuie să ne închinăm?

Mama dădu din cap deznădăjduită. Întrebările pe care i le punea Rosita îi încercau răbdarea. Dar spre bucuria ei, Carlos era acolo

Confirmarea şi-i explică:

— Noi nu ne închinăm la sfinţi. Doar îi rugăm să se roage la Dumnezeu pentru noi. Ei ne ajută. Dumnezeu e prea ocupat ca să poată să-i asculte pe toţi deodată, de aceea are sfinţi, ca să-L ajute.

— Dar Biblia spune că Iisus este singura cale spre Dumnezeu. El este singurul Mijlocitor între Dumnezeu şi om.

— Are dreptate! afirmă tatăl, care până atunci stătuse în hamac şi ascultase conversaţia. Este adevărat ce spune ea!

Mama se grăbi să schimbe subiectul:

— Săptămâna viitoare vei fi confirmată, Rosita, nu-i aşa? Trebuie să vorbim cu Adelita să-ţi coase rochia. Mâine vom merge să-ţi ia măsurile. L-am rugat pe Marcos să-mi cumpere materialul din oraş.

Hai să vezi ce frumos e! şi o îndemnă pe Rosita să meargă în cealaltă casă.

Când a fost gata, rochia era albă cu volane şi avea şi un batic pe care să-l asorteze cu rochia. Juana i-a dat Rositei o pereche nouă de şlapi şi un lănţişor cu o cruciuliţă pe care să-l poarte la gât. Rosita nu vrea să poarte lănţişorul, dar îi era teamă ca nu cumva să o jignească pe Juana.

— Când va fi masa festivă? o întrebă Juana.

— Nu va fi nicio masă! se răzvrăti Rosita. Juana avu un şoc:

— Vrei să spui că nu vei da o masă festivă?! Aşa ceva nu se poate. Toţi au o masă festivă. Nu se poate să nu-i inviţi pe toţi prietenii şi pe toate neamurile tale la o masă, ca să-ţi sărbătoreşti confirmarea.

Apoi continuă pe un ton mai blând:

— Da, ştiu că familia ta trece printr-o criză financiară şi aproape că nu mai aveţi porumb, iar porumbul nou încă nu e gata. Mă gândesc că tatăl tău nu şi-ar permite să pregătească o masă pentru atâţia oameni. Na, trebuie să fim înţelegători. Dacă aştepţi până ce tatăl tău va vinde fasolea, va face rost de ceva mai mulţi bani şi vei putea oferi atunci masa.

Rosita nu avea nicio intenţie să dea vreo masă festivă vreodată, dar nici nu a încercat să o lămurească pe Juana. Dacă ea vrea să-şi facă speranţe că va fi una mai târziu, n-avea decât.

În ziua cea mare, Rosita a îngenuncheat în faţa preotului împreună cu ceilalţi colegi, iar preotul şi-a pus mâinile peste ei şi

s-a rugat. Apoi le-a spus că de acum încolo trebuie să trăiască la fel ca adevăraţii creştini, şi s-au împărtăşit pentru prima dată în viaţa lor. După ce Rosita termină de mâncat pişcotul, nu simţi nimic. Nu se simţea sfântă, neprihănită sau foarte bună. De fapt, şi-ar fi dorit să nu fie acolo. Spera ca acum mama ei să fie mulţumită că a fost confirmată.

După ceremonie, rudele Rositei şi vecinii ei au venit la ei acasă ca să mănânce pâine şi să bea cafea. Rosita a auzit-o pe Juana spunându-le femeilor că mai târziu, după ce vor termina de strâns porumbul, vor avea o masă festivă cu carne de pui.

În niciun caz, *dacă voi decide eu*! îşi spuse Rosita ferm convinsă.

Înainte de a fi confirmaţi, preotul i-a învăţat că adevăraţii creştini nu fură, nu ucid, nu curvesc; nu mint, nici nu blestemă; ascultă

de părinţi şi nu se enervează. Rosita ştia că Biblia învăţa aceste lucruri, dar nu putea înţelege de ce nimeni nu ţinea cont de Cuvântul lui Dumnezeu. Se gândea la oamenii din satul ei. Ştia că domnul Chun, care locuia la marginea satului, avea o soţie în satul lor şi o femeie în alt sat. Asta însemna că preacurveşte. Şi de câte ori nu le-a auzit pe femei că se înjurau când veneau prea multe deodată la pompă ca să ia apă. Juana, care era chiar naşa ei, aproape în fiecare zi se enerva şi se descărca pe copii, şi mulţi bărbaţi catolici se îmbătau şi se băteau. Cu ce-i ajuta că mergeau la biserică, dacă trăiau în păcat?

Rosita îi urmărea pe menoniţi îndeaproape. Niciodată nu i-a auzit pe Santiago sau pe soţia lui să înjure. Ştia că ei nu beau, nu furau, nici nu minţeau. Rosita se gândea că mai degrabă ar face parte dintr-o biserică în care se citeşte Biblia şi se împlineşte. Dar care fată ar mai vrea să fie menonită când trebuie să poarte batic tot timpul?

Ori de câte ori avea ocazia, Rosita se furişa, fără s-o vadă sau să ştie mama, şi participa la întâlnirile charismaticilor. îi plăcea foarte mult muzica lor vioaie şi ritmată. Ei obişnuiau să-i îndemne pe păcătoşi să se pocăiască.

— Veniţi şi îngenuncheaţi la altar! Mărturisiţi-vă păcatele, pocăiţi-vă şi credeţi! Domnul Iisus vă va mântui sufletul.

Apoi cântau cântări înduioşătoare, cum ar fi: „Amice, te rog", „în ziua de apoi" şi „Vino chiar astăzi".

Bineînţeles că Rosita nu vrea să moară şi să ajungă în iad. O *IX*

Confirmarea înspăimânta gândul că sora ei nu a fost pregătită să moară. Dar oare ea era pregătită să moară? Biblia spune: „Credeţi şi botezaţi-vă". Păi, ea a fost botezată – de fapt ea a fost botezată şi confirmată – dar nu simţea nicio diferenţă. Încă se mai enerva pe Carmalita şi pe Juan când aceştia nu-i aduceau destul de repede lemnele pentru foc. Iar sâmbăta trecută, când Pablo căuta ochelarii de înot, i-a luat şi i-a ascuns ca să-i poată folosi ea.

Apoi îşi aminti de seara aceea de neuitat când l-a văzut pe pastorul de la charismatici botezându-l pe tatăl ei. Stând sub *cohunii* care se clătinau, simţea că viaţa nu va mai fi niciodată la fel. Ce se va întâmpla cu familia lor şi cu modul lor de viaţă acum, când capul familiei făcuse acest pas important?

Într-o seară, Rosita avu impresia că şi cei mai robuşti *cohuni* aveau să fie trântiţi la pământ.

Cerul s-a întunecat, vântul a început să şuiere, iar frunzele

cohunilor fluturau dintr-o parte în alta. Copacii mai mici se arcuiau. Prin aer zburau crengi. Vârfurile copacilor erau rupte şi luate de vânt.

Sătenii s-au ascuns în case şi au baricadat uşile.

— Cred că e un uragan! spuse tatăl.

Deseori uraganele se dezlănţuiau în regiunea Mării Caraibilor, dar rareori au adus furtuni pe dealurile din sat.

Întunericul s-a lăsat devreme, ceea ce le mări şi mai mult neliniştea. Mama aprinse lampa, dar vântul care pătrundea printre crăpăturile dintre scânduri o stinse. Cei din familia Rositei se îngrămădiră toţi într-un loc pe întuneric şi ascultau şuieratul vântului şi trosnetul crengilor. Diferite lucruri grele au început să se izbească în casa lor, iar cârceii de viţă, care legau acoperişul de căpriori, se slăbiră şi stuful de pe acoperiş se ridică în sus.

— Uite, peretele cade în casă! spuse Pablo arătând cu degetul. Toţi îşi întoarseră privirile înspre peretele lateral al casei. Se clătina şi era lăsat înspre interior ca şi cum mai avea puţin şi cădea peste ei. Cei mici au început să strige de groază. Vântul a pătruns sub acoperiş şi părea că-l va lua cu totul.

— Cred că trebuie să plecăm! spuse tatăl.

Mama luă în grabă două găleţi şi, pe bâjbâite, căutară certificatele de naştere, bijuteriile, banii şi câteva haine de schimb, pe care le

puseră în găleţi.

Apoi, ceea ce a urmat până au ajuns la adăpost, în clădirea şcolii, a fost un adevărat coşmar. Ţinând-o strâns de mână pe Carmalita, Rosita se lupta din toate puterile ca să nu o ia vântul, şi la fiecare pas se temea că o creangă ar putea-o lovi în cap şi astfel ar ucide-o. Nu vrea să moară acum. Nu era pregătită să moară.

— Te rog, scapă-ne din vijelia asta! se rugă ea cu disperare.

Se luptau din greu ca să ajungă în clădirea şcolii, unde mulţi alţii se adăpostiseră deja.

Însă vântul s-a oprit la fel de repede cum a venit. Molozul a fost curăţat, casele au fost reparate, iar viaţa şi-a reluat cursul normal.

CAPITOLUL 13

LA ALTA BISERICA

FO

— Asta-i o Biblie! O Biblie adevărată!

Rosita ţinea în poate cartea cu coperte negre şi întorcea cu reverenţă paginile cu margini roşii.

— Juan, uite o imagine cu Noe şi curcubeul. Aici e Daniel în groapa cu lei. Uau, uite ce lei mari!

Copiii erau entuziasmaţi să se uite la imaginile din noua Biblie a tatălui, care era în dialectul *kekehi*. El citea din ea în fiecare seară, iar după-amiaza, când Rosita mai avea timp liber, citea şi ea.

Rosita o ajută pe mama să taie găina pentru semănatul porumbului. Mama dădu jos vasul mic în care se ardea tămâie, care era agăţat de grindă. Apoi îl pregăti pentru a doua zi punând o bucată mare de tămâie în vas.

— Ce vrei să faci cu aia? o întrebă Rosita plină de îndrăzneală.

— Să sfinţesc ogoarele, răspunse mama surprinsă de întrebare. Dacă nu sfinţim ogoarele şi semănătorii, nu vom avea o recoltă bogată. Trebuie să ardem tămâie. Aşa obişnuim să facem înainte să semănăm.

— Nu e Dumnezeu Cel care binecuvântează holdele? insistă Rosita. Dacă ne rugăm, şi-l cerem să le binecuvânteze, El le va binecuvânta. L-am auzit pe predicator cum a spus ca El face ca soarele să strălucească atât peste cel drept, cât şi peste cel nedrept.

Nu cred că Biblia spune să ardem tămâie pentru a avea o recoltă bogată. Şi dacă am făcut asta dintotdeauna, atunci de ce câteodată avem o recoltă de porumb atât de slabă?

Mama ridică din umeri.

— Suntem datori să facem tot ce depinde de noi. Dacă nu creşte, atunci e posibil ca cineva să ne fi blestemat.

Rosita ştia ce erau blestemele. Ştia că erau folosite pentru a te răzbuna pe alţii. Dacă vreodată câinele vecinului tău îţi omora găinile, puteai să-i blestemi câinele, şi acesta murea. Dacă cineva te înşela, puteai să-i blestemi ogorul cu porumb, şi porumbul se usca. Rosita nu înţelegea cum funcţiona asta, dar era cert că avea efect. I se părea un lucru necurat, dar credea că Dumnezeu îi poate păzi de blesteme pe cei care sunt ai Lui.

Cum tatăl Rositei devenise charismatic, acum îi invita pe „fraţii" săi – după cum îi numea el – la el acasă pentru întâlniri de rugăciune. Câteva familii se înghesuiau în căsuţa lor într-o seară şi cântau, se rugau şi-L slăveau pe Domnul împreună.

Mama Rositei nu era prea încântată de felul cum se desfăşurau lucrurile. Nu era de acord cu ce se petrecea, dar nu îndrăznea să protesteze. De obicei, mergea în cealaltă casă cu bebeluşul, ca să nu fie văzută.

Rosita se bucura de acele întâlniri. A învăţat despre un om, pe nume Nicodim, care a venit la Iisus noaptea şi L-a întrebat ce poate să facă pentru a avea viaţa veşnică. Iar Iisus i-a spus că trebuie să se nască din nou.

Rosita medita asupra acestui lucru când făcea treabă. *Ce înseamnă „trebuie să te naşti din nou”? Cum poate cineva să se nască din nou*? La biserică la charismatici, oamenii mergeau în faţă şi predicatorul se ruga pentru ei, apoi erau născuţi din nou. Imediat după aceea erau botezaţi, iar apoi erau consideraţi creştini. Oare să facă şi ea la fel?

Preotul şi-a pus mâinile pe capul ei şi s-a rugat pentru ea, dar nu a ajutat-o cu nimic. Încă se mai simţea vinovată. Îşi dădea toate silinţele să asculte de mama ei şi să fie bună cu frăţiorii şi surioarele ei mai mici, dar nu reuşea. Când a fost la râu ca să spele rufele cu Silvia, au stat mult mai mult timp decât trebuia, pentru că au înotat şi au căutat melci. Într-o altă zi s-a oprit să se uite la nişte băieţi mai

La altă biserică mari care omorau un şarpe, şi când l-au aruncat înspre ea ca s-o sperie, ea a luat repede un băţ şi l-a aruncat înapoi înspre ei. Apoi a stat acolo zece minute, glumind şi râzând cu ei. O ura pe Angelina Bo, pentru că fata aceea întotdeauna fura lucruri de la Carmalita şi după aceea mintea. Odată Rosita a aruncat cu pietre în ea.

Rosita i-a mărturisit preotului că aruncase cu pietre, iar el i-a spus să spună Ave Maria de zece ori. Dar chiar şi aşa încă o mai mustra conştiinţa pentru ceea ce făcuse. Se simţea foarte păcătoasă. Cum putea să se nască din nou, pentru ca astfel să aibă viaţă veşnică şi să ajungă în cer dacă murea?

Juana îi aduse Rositei un săpun de corp.

— Când te gândeşti să dai masa festivă? o întrebă ea. Tatăl tău a vândut orezul, aşa că acum are destui bani. Dar dacă s-a dus la biserica aia, probabil că nu se mai gândeşte la asta. Totuşi, dacă îl rogi frumos, poate te va lăsa.

— Nu ştiu, spuse Rosita.

— Eu aştept, îi aminti naşa ei. Mi-e ruşine mie că încă nu ai dat masa festivă. Sper că nu te iei şi tu după „fraţii” ăia care vin la tine

acasă şi cântă. Fraţi! Nu-s fraţii nimănui. De ce se numesc aşa?

Apoi se îndepărtă dând din cap şi bodogănind, într-o zi, tatăl îi anunţă că în San Benito urma să aibă loc un studiu biblic care va dura trei zile.

— Vom merge cu toţii! anunţă tatăl.

— Dar este prea departe! exclamă mama exasperată. E aproape cât până-n Guatemala.

— Şase ore de mers pe jos, încuviinţă tatăl. Va trebui să plecăm dimineaţa foarte devreme, înainte să se lumineze afară.

— Trebuie să cărăm şi mâncare cu noi? întrebă mama resemnându-se.

— Nu! Fraţii de acolo vor face mâncare şi pentru noi.

Au fost doar câteva familii din Santa Elena care s-au deplasat la întâlnirile cu pricina. Au trebuit să meargă pe cărările din junglă, care au fost bătătorite de câte picioare au călcat pe ele. Rosita nu mai trecuse niciodată prin locurile acelea şi se bucura de privelişte, în timp ce îşi croiau drum prin desişul munţilor. La deal, la vale, peste râuri, printre copaci deşi şi înalţi, cum ea nu mai văzuse niciodată, grupuşorul lor înainta cu greu. Fiecare din familie îi căra pe rând

VÂNTUL DIN COHUNI

pe micuţul Juan şi pe fetiţă în şal. Într-un final au ajuns la biserica mare, unde urmau să se ţină întâlnirile. De o parte şi de alta a bisericii erau întinse două prelate pentru a fi mai mult loc unde să stea oamenii.

Niciodată nu mai văzuse o mulţime aşa de mare de oameni laolaltă. Erau adunaţi din mai multe sate din Belize şi din Guatemala. Unii vorbeau limba spaniolă, alţii înţelegeau limba engleză, dar cu toţii ştiau dialectul *kekehi*. Grupuşorul din Santa Elena stătea împreună şi s-a aşezat pe băncile din spate de sub prelată.

Ce-au mai cântat! Toată gloata de oameni cânta, bătea din palme şi striga slăvindu-L pe Dumnezeu. După serviciu, s-au aşezat în rând, ca să aştepte să primească un castron cu *caldo* de porc, iar după ce şi-au găsit loc sub un copac, s-au aşezat şi au început să mănânce înmuind bucăţi de *poch* în supă. Toată ziua au ascultat Cuvântul lui Dumnezeu. Rosita a fost impresionată să vadă atât de mulţi creştini. Totuşi, se simţea de parcă nu era din turmă. Cânta şi bătea din palme cu ceilalţi, dar inima ei era în altă parte. Se întreba dacă era cineva care să bănuiască faptul că ea nu era cu adevărat credincioasă.

La finalul serviciului din acea seară, predicatorul i-a invitat sincer pe păcătoşi să se pocăiască:

— Părăsiţi păcatul şi firea pământească! striga el. Eliberaţi-vă de sub puterea diavolului şi predaţi-vă inima lui Iisus. Veniţi la Mântuitorul, iar El vă va spăla păcatele în sângele Mielului.

Adunarea cânta cântări una după alta. Păcătoşii plângeau în timp ce mergeau în faţă şi erau întâmpinaţi cu strigăte de „aleluia". Ritmul muzicii a crescut, iar credincioşii înălţau laude şi se rugau cu ardoare.

Rosita îşi dorea să poată merge şi ea în faţă cu ceilalţi. Era sătulă de lupta pe care o ducea cu firea ei păcătoasă. Voia să fie mântuită şi să fie botezată, dar nu îndrăznea să facă pasul. Ce-o să spună Juana? Ce va spune Silvia? Dar mai rău decât toate, ce vor spune fraţii ei mai mari?

— Să ştiţi că Satan este cel care vă reţine să faceţi acest pas, se auzi vocea predicatorului întrerupându-i gândurile. Dacă vrei să vii la Domnul, dar nu poţi, e pentru că Satan te-a legat cu funii. Aruncă legăturile care te ţin legat! Eliberează-te de ele! Nu-l lăsa să

La altă biserică te robească!

De ce trebuia să descrie întocmai cum se simţea ea? Rosita începu să tremure simţindu-se udă de emoţie. Fără ca măcar să se uite la mama ei, care stătea lângă ea, se ridică în picioare, merse pe bâjbâite pe culoar şi îngenunche în faţa adunării. Simţi cum cineva îşi puse mâna pe capul ei, şi auzi o voce care-i spuse:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, soro! Domnul Iisus ţi-a iertat păcatele. Slavă Domnului!

După terminarea serviciului a aflat că şi mama răspunsese invitaţiei. Era aşa de bucuroasă. Acum puteau să meargă împreună la biserică şi să înveţe să trăiască o viaţă de creştin.

A doua zi după-amiază au avut un serviciu extraordinar de botez la râu. Înainte ca Rosita să intre în apa murdară şi nu prea adâncă din râu, îşi aminti de Naaman care nu a vrut să se spele în apele murdare ale râului Iordan. *Râul nostru e mult mai curat decât acesta*, se gândi ea în sinea ei, dar părăsi repede acest gând de nemulţumire.

Nişte mâini puternice au băgat-o în apă în Numele Tatălui, al Fiului şi al Duhului Sfânt. Acolo, pe malurile râului din junglă, o gloată de copii ai lui Dumnezeu şi-au înălţat glasurile într-un imn de mulţumire, în timp ce deasupra *cohunii* se legănau uşor. Acum Rosita era creştină şi o membră în Biserica Charismatică. Pentru prima dată a

simţit că păcatele ei erau într-adevăr spălate în sângele lui Iisus. Era foarte bucuroasă. Era convinsă că viaţa nu va mai fi niciodată la fel.

Rosita s-a bucurat să participe la restul întâlnirilor. Se simţea ca făcând parte din acest grup mare de credincioşi care mergeau pe calea către cer. Asculta cu atenţie mesajele. Un predicator a vorbit despre educarea copiilor. El a folosit exemplul unui pomişor. El a zis că dacă sădeşti un pomişor şi nu-l pui drept, va creşte strâmb. Dar dacă îl legi de un băţ ca să stea drept, va creşte drept şi înalt. Copiii sunt la fel. Dacă îi înveţi şi îi educi când sunt mici, când vor creşte mari, vor fi oameni buni. Dar dacă îi înveţi ce nu trebuie, vor creşte, şi când vor fi mari, vor fi strâmbi. „Învaţă-l pe copil calea pe care s-o urmeze, şi când va îmbătrâni, nu se va abate de la ea".

Rosita medita la aceste cuvinte. Se gândea la copilăria ei. Părinţii ei au învăţat-o să lucreze – să gătească, să semene, să aprindă focul

şi să pescuiască. Dar prea puţin i-au spus despre cum trebuia să se comporte. Dacă nu asculta imediat, era pedepsită; dacă se certa cu fraţii sau cu surorile ei mai mici atunci o certau. Aproape toţi copiii pe care-i cunoştea ea, au furat bani din poşeta mamei lor pentru ca să-şi cumpere bomboane, şi uneori au scăpat fără să fie pedepsiţi. E bine să-i înveţi pe copii ce spune Biblia, pentru ca ei să ştie cum să acţioneze. Era decisă că dacă va avea copii vreodată, le va citi din Biblie şi îi va învăţa cum să trăiască.

Când au ajuns înapoi acasă, nu toţi s-au bucurat de faptul că au mers la altă biserică.

— Şi acum crezi că eu sunt un demon? izbucni Carlos furios, înfruntându-l pe tatăl său care stătea umil pe bancă, lângă uşa de la intrare. De ce te-ai dus la biserica aia? Nu sunt cu nimic mai buni decât noi ceilalţi. Ai să vezi că nu vei găsi pe nimeni care să te ajute să semeni porumb. Iar eu nu voi mai veni în vizită la voi. Tu ai ales să te separi de familie.

Marcos a venit în vizită împreună cu familia lui, care acum includea şi două fetiţe.

— Fă cum vrei, le spuse el ridicând din umeri. Pentru mine nu contează. Eu nu merg la nicio biserică, aşa că de ce mi-ar păsa?

Cu timpul, Rosita a ajuns să-i cunoască pe charismatici mai bine, şi a observat că nu erau prea diferiţi în comparaţie cu catolicii. O soră a acuzat-o pe alta că a încercat să-i fure soţul. Ea susţinea că cealaltă

vorbea tot timpul cu soţul ei când mergea să ia apă. Cealaltă nega orice acuzaţie. Amândouă au lipsit de la biserică timp de două săptămâni, dar apoi au început să vină iarăşi, şi-au cerut iertare una de la alta şi s-au împăcat din nou.

Doi băieţi din biserică s-au dus la oraş ca să lucreze pentru Forţele de Apărare din *Belize*. Rosita auzise destule de la menoniţi ca să ştie că Biblia nu le dă voie creştinilor să se lupte. Atunci de ce aceşti băieţi voiau să fie soldaţi, dacă astfel i-ar fi putut împuşca pe alţi oameni?

Auzise că un bătrân din biserica lor s-a îmbătat la ziua fiului său; un altul a semănat porumb într-un ogor defrişat de altcineva. Era greu de înţeles! De ce oamenii aceştia nu se comportau ca nişte creştini adevăraţi?

U

CAPITOLUL 14

BĂIEŢII SUNT O PACOSTE

Acum că Rosita era considerată adult şi trebuia să ajute muncind pentru a asigura mijloacele de subzistenţă, era mai interesată de trecerea anotimpurilor. Timpul era determinat în funcţie de semănat şi de secerat, care depindeau de vreme. Fasolea era în mare parte semănată chiar înainte de Crăciun. După aceea se pregăteau seminţele de porumb, iar apoi bărbaţii defrişau noi suprafeţe pentru a avea unde să semene. În timpul sezonului secetos, în februarie şi martie, lucrau din greu, tăind tufişuri de pe hectare de pământ. Apoi, spre finalul sezonului secetos, când totul era atât de uscat, încât crăpa, dădeau foc ogoarelor pentru a le pregăti pentru semănatul porumbului. Fasolea se recolta în sezonul rece, pentru că putea fi vânturată fără pericolul de a fi umezită de ploaie. Fermierii încercau să semene porumbul înainte de sosirea sezonului ploios, care începea în luna mai sau iunie. Pe măsură ce vara înainta, ploile deveneau din ce în ce mai violente, însoţite de trăsnete care doborau copacii şi transformau râurile calme în adevărate şuvoaie învolburate. Sezonul ploios era un sezon noroios cu călduri înăbuşitoare. Vegetaţia creştea din abundenţă în mediul de seră, dar ploaia îi ţinea pe oameni aproape de casă. Radioul de la magazin chiar anunţase că un uragan ameninţa să vină dinspre Marea Caraibilor, dar de anul trecut niciun uragan nu mai ajunsese

VÂNTUL DIN COHUNI

În satul lor, care era aşezat pe dealuri. Toamna strângeau porumbul şi orezul şi semănau fasolea.

Rosita şi familia ei se bucurau în continuare de viaţa în noua biserică. La Paşti şi în timpul recoltei aveau vorbitori musafiri, întâlniri şi mese festive. Din când în când mai erau şi alţii care participau la serviciile care se ţineau la biserica lor. Doi dintre băieţii familiei de menoniţi care se mutase în satul lor participau la întâlnirile charismaticilor. Rosita credea că băieţilor le plăcea mai mult stilul de laudă şi închinare de aici.

Într-o zi, menoniţii i-au invitat pe toţi cei interesaţi să meargă împreună cu ei la întâlnirile lor din Blue Creek. Majoritatea celor de la charismatici au participat, fiind duşi până acolo într-o camionetă de-a menoniţilor. Acolo au avut ocazia să audă mesaje puternice despre iubirea aproapelui ca pe noi înşine şi despre a merge a doua milă. S-a accentuat nevoia de iertare. Dacă nu-l putem ierta pe aproapele nostru, nici Dumnezeu nu ne va ierta pe noi. În loc să-i blestemăm pe cei care greşesc faţă de noi, trebuie să-i iertăm, la fel cum şi Iisus i-a iertat pe cei care L-au pironit pe cruce.

Dar cântările menoniţilor – chiar dacă foloseau aceleaşi cărţi de cântări – nu erau nici pe departe vioaie în comparaţie cu sunetul chitarei şi bătutul din palme, care caracterizau închinarea charismaticilor. Şi bineînţeles că peste tot erau baticuri albe care fluturau în adierea vântului, semănând cu nişte fluturi uriaşi. Ori de câte ori Rosita se ungea cu grăsime pe părul ei brunet şi mătăsos şi-l pieptăna pe spate, se bucura că nu trebuia să-şi acopere părul cu un batic alb.

Pastorului charismatic îi păsa de tinerii din biserica lui. Deseori le vorbea despre puritate şi nevoia de a zidi cămine creştine. Pentru ei era ceva obişnuit ca cei tineri să trăiască împreună mai mulţi ani înainte de a se căsători. Multe fete aveau copii înainte de a se căsători. Nu era uşor să rupi obiceiurile pe care le-au păstrat de-a lungul generaţiilor.

— Lăsaţi-i pe părinţii voştri să vă ajute să vă alegeţi partenerul de căsătorie, îi învăţa pastorul. Este păcat să trăiţi împreună fără să fiţi

Băieţii sunt o pacoste căsătoriţi, şi aveţi nevoie de binecuvântarea şi sprijinul bisericii. Nu vă căsătoriţi cu un necredincios, i-a avertizat el. Este foarte greu să creşti copii pentru

Dumnezeu, dacă părinţii nu trăiesc în armonie. Pentru a zidi un cămin creştin, care-i aduce slavă lui Dumnezeu, trebuie ca mai întâi să vă alegeţi un partener credincios. Părinţii voştri, care sunt creştini, vă vor ajuta la aceasta. Ei vă cunosc de când eraţi mici şi ştiu ce e cel mai bine pentru voi.

În timp ce asculta, Rosita îşi aminti de ilustraţia cu băţul care face ca pomişorul să crească drept. Dacă îşi dorea să aibă un cămin creştin, trebuia să găsească un tânăr creştin care să aibă aceeaşi dorinţă – de a-şi creşte copiii după metodele lui Dumnezeu. Nu voia să se mărite cu oricine şi se ruga ca Dumnezeu să o îndrume spre cel care era pentru ea.

Dar într-un sat atât de restrâns, unde curţile şi chiar casele erau expuse publicului, nu erau prea multe secrete. Bârfa era un adevărat chin, care deseori stârnea ostilitate, care se transforma în duşmănie între familii. Acest lucru invadase şi biserica.

Într-o seară, pe când Rosita împreună cu mama ei stăteau ghemuite lângă foc şi înveleau *poch* în frunze, mama îi spuse:

— Astăzi, sora Graciana a fost pe aici şi mi-a spus că acum câteva zile te-a văzut vorbind cu băieţii lui Bol. Era după serviciul de la biserică, când tu şi Pablo aţi venit acasă, iar eu şi tata încă nu ajunseserăm. I s-a părut că erai prea îndrăzneaţă.

Rosita ripostă indignată:

— *Nu* vorbeam cu ei. Niciodată nu am vorbit cu ei. Eram chiar aici lângă casă şi pregăteam lemnele pentru foc, iar Pablo era în drum şi vorbea cu băieţii. La femeia aia bătrână îi place să inventeze poveşti!

— Poate că ai stat acolo şi ai ascultat discuţia băieţilor, sugeră mama.

— Aaa, da! Am stat acolo ca să văd ce vor, dar nu am stat mult, îşi aminti Rosita.

— Şi a mai auzit că i-ai scris un bileţel unuia dintre băieţii aceia.

— Poftim?! spuse Rosita trăgând adânc aer în piept, Frământa *masa* în mâini ca şi cum o pedepsea.

— Nu am scris niciun bileţel! A născocit asta doar pentru că e geloasă pe mine, că eu sunt drăguţă şi grăsuţă, iar fiica ei Delia e aşa

de slabă. Cred că se teme că nimeni nu se va căsători cu ea.

În cultura *kekehi* a fi grasă era considerat a fi frumoasă. O persoană grasă însemna că era destul de sănătoasă şi de bogată ca să

mănânce bine. O persoană slabă era considerată fie bolnăvicioasă, fie prea săracă pentru a avea ce mânca.

— Oricum, trebuie să ai grijă! o avertiză mama pe un ton calm. Dacă într-adevăr nu ai făcut nimic, atunci nu vom mai vorbi despre asta.

Erau atâtea lucruri de învăţat despre modul biblic de trai, încât uneori vechiul stil de viaţă se îmbina cu cel nou. Mama ardea în continuare tămâie când semănau porumbul. Era unul dintre obiceiurile vechi la care nu putea să renunţe aşa de uşor. Dar totuşi renunţase la statuia Mariei.

La scurt timp după ce au fost botezaţi, Rosita a înfruntat-o pe mama ei în legătură cu idolul din lemn.

— Ar trebui să-l aruncăm, îi spuse ea. Ar trebui să-i dăm foc.

— E drept că Biblia spuse că Dumnezeu nu vrea ca noi să avem idoli, fu de acord mama. Dar nu vreau să-i dau foc. Ar fi prea dur.

— Atunci dă-ni-l să-l folosim ca păpuşă, îi propuse Rosita. Apoi luă idolul din lemn şi-l puse într-un şal pe care îl legă de spatele Carmalitei. Carmalita nu mai putea de bucurie că avea o păpuşă. Se aşeză la masă şi începu să întindă *tortille*, ţinând bebeluşul pe spate, imitând-o pe mama.

Într-o după-amiază, Rosita stătea la intrare, în casă, unde bătea soarele, şi în timp ce fredona încet o cântare, răsucea aţe galbene, albastre şi roşii, apoi le împletea cu şuviţele negre care erau legate de un beţişor. O fată mai mare o învăţase cum să-şi împletească brăţări cu romburi, folosind aţă colorată. Micuţa Ana încerca să-şi menţină echilibrul, în timp ce fugărea prin bucătărie puii care scăpaseră de sub aripile cloştii. Mama plecase la izvor ca să se scalde, iar în arşiţa acestei după-amiezi totul era liniştit.

Rositei îi plăcea să lucreze cu mâinile în timpul liber. A învăţat cum să confecţioneze coşuleţe din *jeepy-joppa* – cum obişnuia să facă Manuela – şi să brodeze tucani şi papagali roşii pe material *f0*

Băieţii sunt o pacoste alb. Plănuia ca în curând să meargă în vizită la Adelita – femeia care îi cosea hainele – ca să înveţe cum să facă diferite modele cu cruciuliţe, cum se obişnuia să se facă la mâneci şi în jurul gâtului, la bluzele tradiţionale *kekehi*. Cu un ochi la surioara ei şi altul la treaba ei, continua să viseze. Ce mult îşi dorea să aibă o maşină de cusut ca să poată să-şi coase singură hainele… dar maşinile de cusut erau prea scumpe. Poate că după ce va creşte mai mare, va merge la

Punta Gorda ca să lucreze şi va câştiga destui bani ca să-şi cumpere o maşină de cusut. Sau ar putea merge la oraş, să locuiască împreună cu Marcos şi să lucreze acolo. Apoi îşi aminti de căsuţele asemănătoare care erau aliniate pe marginea drumului lipsit de copaci, şi clătină din cap. Scurta ei şedere la oraş o lecuise de dorinţa de a mai locui într-un loc unde nu sunt copaci şi nici râuri.

Ana se împiedică şi căzu peste o bucată de lemn. Atunci începu să plângă în hohote. Rosita o luă în braţe, o puse într-un şal şi îl legă de frânghia care atârna lângă vatră. îi făcu vânt ca să o legene, apoi se aşează la locul ei, lângă uşă. Dacă ar putea să-şi coase singură hainele, şi-ar face o fustă neagră… *Ce se aude*? Se uită în sus.

Bâzzz, *bâzzz*, *bâzzz*!

Semăna cu zgomotul unei lăcuste. Dar nu era sezonul lăcustelor.

Bâzzz… *bâzzz*… *bâzzz*!

Era ciudat. Sunetul era prea tare ca să semene cu cel al unui cosaş. Venea din tufişurile din spatele casei lor. Se ridică în picioare şi-şi aşează lucrul pe băncuţă. Şovăielnic, traversă curtea cu privirea aţintită asupra tufişurilor de unde se auzea zgomotul ciudat.

Deodată îl zări. Dintre tufişuri se ridică un bărbat. Când o văzu apropiindu-se, ieşi dintre tufişuri şi o chemă:

— Vino! Vino aici! o îndemnă el.

Rosita înlemni. Inima începu să-i bată nebuneşte. îl cunoştea. Era Alberto, fratele mai mare al Silviei. El mai făcu un pas înspre ea şi-i zâmbi, arătându-şi dinţii albi.

— Hai, vino! Vreau să vorbesc cu tine!

Deodată Rosita se sperie. Îşi aminti ce-i spusese mama despre cum Manuelei îi plăcea să stea de vorbă cu băieţii. Se învârti şi o luă la fugă. Trecu prin casă, traversă drumul şi tot înainte pe cărare până la izvor, unde se scălda mama ei. Se întâlnise cu ea când tocmai urca pe cărare. Rosita aproape că sălta de indignare în timp ce-i povestea

VÂNTUL DIN COHUNI

mamei sale cele întâmplate.

— Era Alberto. Sunt sigură. I-am văzut faţa. De ce mi-a făcut una ca asta? Nu ştie că nu vreau să vorbesc cu el? Şi ce tupeu… să facă un zgomot asemănător cosaşilor şi să îmi spună să vin la el. Aproape că îmi vine să mă duc să-l reclam la poliţie.

Atunci au ajuns înapoi acasă. Mama s-a uitat în spatele casei, dar nu văzu pe nimeni în tufişuri.

— Eu nu aş face asta, îi spuse mama liniştită. Dar ai făcut bine că ai fugit şi ai venit să-mi spui. Mă bucur că nu te-ai dus după el. Acum uită tot ce s-a întâmplat. N-o să îndrăznească să-ţi mai facă una ca asta.

Rosita era revoltată:

— Am să-l spun la părinţi. Ei sunt naşii mei şi trebuie să aibă grijă de mine. Fiul lor a încercat să mă atragă după el. Mă duc să le spun chiar acum şi, spunând acestea, o porni înspre uşă.

— Nu te du! o sfătui mama. Asta nu ar face decât să înrăutăţească situaţia. Lasă că n-o să afle nimeni. Ai făcut ce trebuia; acum nu-ţi mai rămâne decât să uiţi tot ce s-a întâmplat.

Dar Rosita era departe. Traversă mândră curtea, apoi se băgă prin gardul viu care separa curtea Juanei de curtea lor. îi va spune naşei Juana şi poate că Alberto va lua bătaie – cât de mare era. În furia ei, intră direct în casă, dar singura persoană peste care dădu acolo fu naşul ei, soţul Juanei. Dar nu contă, Rosita îl înfruntă.

— Fiul tău m-a chemat să merg în tufişuri. Era chiar acolo, în spatele casei noastre şi făcea un zgomot ca un cosaş; iar când am ieşit din casă, mi-a spus să vin. Vreau să ştiu de ce a făcut asta şi ce vrea de la mine? Ce drept are să facă aşa ceva?

Naşul ei fu surprins:

— Cine a făcut aşa?

— Fiul tău, Alberto!

— Când?

— Adineauri, răspunse ea stând cu mâinile în şolduri şi dând din picior. Nu mă interesează să stau de vorbă cu el. Dacă vrea o soţie, ar trebui să vă roage pe dumneavoastră să-i căutaţi una. Nu trebuie să umble după mine. Eu vreau un soţ creştin. Dacă mai face aşa ceva, o să-l reclam la poliţie.

Naşul se duse la uşă şi se uită după fiul său.

Băieţii sunt o pacoste

— Alberto! Vino-ncoace!

Ruşinat, Alberto se strecură în casă şi se ghemui lângă perete. Rosita se întoarse înspre el:

— De ce-ai făcut asta? Nu aşa se caută o soţie. Eu nu vreau să merg după tine. Eşti bărbat deja. Şi dacă vrei o soţie, de ce nu-l rogi pe tatăl tău să-ţi caute una? Spune-i să-ţi caute o fată de vârsta ta. În niciun caz pe mine!

Alberto rânjea şi dădea din umeri ca şi cum ceea ce se petrecea i

se părea amuzant.

— Te-am păcălit doar, îndrugă el.

— Păcălit?! spuse Rosita şi scuipă. Dă-mi un smoc de păr din capul tău. Vreau să-l ard ca să mă afum şi să scap de toată nenorocirea asta, care a pornit de la tine. Dă-mi! spuse ea întinzând mâna.

El se uită la ea neştiind ce să creadă. Obiceiul de a arde părul era doar în cazurile în care cineva îţi greşea foarte grav.

— Aştept! îl ameninţă ea. Vezi, poate chem poliţia chiar acum. Dă-mi un smoc de păr.

— Of!

Alberto luă un cuţit din bucătărie şi îşi tăie un smoc de păr. Apoi smulse o frunză uscată de porumb de lângă foc şi înveli părul în ea.

— Ia-ţi-l! i-l întinse el şi aproape c-o împinse.

Rosita luă părul şi, cu umerii drepţi, ieşi din casă. Când ajunse pe teritoriul ei, de partea cealaltă a gardului viu, aruncă părul pe grămada de gunoi. Nici măcar nu credea că arderea părului o va apăra de demoni. Făcuse asta doar ca să-l sperie pe Alberto. Credea că a primit o lecţie bună. Nu voia să mai aibă probleme cu băieţii. Spera că nimeni nu va mai afla ce s-a întâmplat.

După ce Rosita şi-a mai revenit din spaima pe care a tras-o şi s-a calmat, a început să-i fie ruşine. Dar în cultura lor nu era potrivit pentru Alberto să se furişeze şi să încerce să o convingă să discute cu el. Era un mod necinstit de a căuta o soţie. Dar pentru că ea era creştină nu trebuia să se fi mâniat aşa de tare. A fost nepotrivit din partea ei să-i ceară un smoc de păr când ea, ca fată credincioasă, nu mai practica niciun fel de vrăjitorie. Dar cum putea să meargă şi să-i ceară iertare lui Alberto când ea nu voia să mai aibă nimic de-a face cu el?

Până la urmă s-a dus şi i-a mărturisit naşului ei, care i-a promis

că va vorbi el cu Alberto.

La scurt timp după aceea, pentru că Silvia avea încredere în Rosita, i-a mărturisit că avea de gând să fugă de acasă.

— În satul vecin este un băiat care vrea să merg să trăiesc cu el. Acasă muncesc toată ziua şi mama tot nu e mulţumită. Cred că mă voi duce la băiatul acela.

— Dar ai doar paişpe ani! Silvia ridică din umeri:

— Mama mea avea paişpe ani când s-a căsătorit cu tata. Nu-s

prea mică.

— Dar de ce băiatul acela nu le spune părinţilor lui să vină şi să discute cu părinţii tăi, ca să stabilească logodna? apoi te-ai putea căsători cu el. Ar fi mai bine aşa. Nu e bine să mergi şi să trăieşti cu un bărbat fără să fii căsătorită. Înseamnă să trăieşti în curvie şi e păcat.

— Ce sfântă eşti! o luă în râs Silvia. Sunt atâţia care trăiesc fără să fie căsătoriţi. Şi în plus, părinţii mei cu niciun chip nu ar fi de acord, pentru că ei vor să mă căsătoresc cu Adolfo – omul căruia i-a murit soţia anul trecut. Deja a fost de două ori să stea de vorbă cu ei, şi au de gând să plănuiască logodna cât mai curând. Nu vreau să mă căsătoresc cu el pentru că e prea bătrân. Are douăzeci şi cinci de ani, iar pe deasupra mai are şi trei copii. Iar băiatul cu care vreau să trăiesc, deocamdată nu are destui bani pentru ca să facă nunta. Poate că mai încolo va face rost de bani şi atunci ne vom căsători.

— Tu o cauţi cu lumânarea!

Spusele Silviei nu reuşiră decât să-i întărească şi mai mult convingerea de a nu trăi cu un bărbat până nu era căsătorită. Şi nu voia să se mărite cu nimeni până când nu ştia sigur că asta era voia lui Dumnezeu.

CAPITOLUL 15

VICTOR

— Cred că ţi-ar prinde bine, dacă ai merge să stai la oraş pentru un timp, spuse Carlos în timp ce stătea întins în hamac.

Rosita şi mama ei continuară să întindă *tortille*, iar copiii se certau de la noul căţeluş pe care-l adusese Carlos.

Carlos nu le mai purta pică pentru faptul că se mutaseră la biserica charismatică, şi chiar dacă el a rămas loial catolicilor, religia a devenit un subiect încheiat, care nu mai era discutat între el şi părinţii lui. Adineauri s-a întors din vizita făcută mătuşii Delia.

— Mătuşa Delia a auzit zvonurile care circulă despre tine, continuă el legănându-se în hamac şi făcându-şi vânt numai cu un picior. Şi a zis că vrea să mergi să stai la ea pentru o vreme, până se mai potolesc zvonurile. Ţi-ar putea căuta şi un loc de muncă pentru a câştiga ceva bani. Ba mai mult, ţi-a trimis şi bani pentru biletul de autobuz, numai ca să mergi.

Apoi, băgându-şi mâna în buzunar, scoase un teanc de hârtii împăturite.

— Poftim! îi spuse el punându-i teancul de hârtii în poală.

— Ce zvonuri? se zbârli Rosita ca o cloşcă înfuriată.

— Ştii tu! Că fugi după băieţi. Cutare şi cutare te-a văzut stând de vorbă cu băieţii. Că le-ai scris bileţele. Că tu şi Alberto v-aţi ascuns după tufişuri şi aţi vorbit. Nimic nou. Lucruri pe care

femeilor le place să le spună despre altele. Ştiu că tu nu ai nicio vină, dar poveştile astea cresc tot mai mult.

— Şi mă rog, cum au ajuns şi la oraş? Carlos ridică din umeri.

— Cine ştie?! între indieni nu există secrete, spuse el rânjind. Toţi ştiu totul despre ceilalţi.

— Da, ştiu multe care nici măcar nu-s adevărate. Rosita întindea *tortille* furioasă.

— Nu pot s-o sufăr pe femeia aia care n-are altceva de făcut decât să bârfească, izbucni ea. Nu vreau să mai merg la biserică dacă e şi ea prezentă.

— Nu fi mânioasă pe ea! o mustră mama cu blândeţe. Ea doar a încercat să te ajute să fii bună.

— Eu ştiu de unde au pornit unele zvonuri, se băgă Pablo în conversaţie, care până atunci tăcuse şi stătea într-un colţ, încercând să descâlcească firul de pescuit.

Rosita se opri brusc din lucru şi se răsuci ca să-l poată vedea.

— Ce ştii? îl întrebă ea surprinsă.

— Victor le-a spus câtorva băieţi că te place. Aşa că acum oamenii spun că te ţii după el.

Rosita izbucni într-un torent de cuvinte:

— Victor? Victor? Cine-i Victor? Nici măcar nu-l cunosc. Cine-i?

— Unul dintre băieţii mai mari ai familiei Bol. Cel care a început să vină la noi la biserică. îl ştii? Părinţii lui merg la biserica menonită.

Rosita strânse din buze şi apoi îşi reluă treaba.

— Aaa, acela… îl cunosc, dar nu am vorbit niciodată cu el.

— Ştim, încercă mama să o liniştească. De asta poate ţi-ar prinde bine să pleci. Dacă mătuşa ţi-a trimis bani pentru autobuz, ar trebui să mergi şi să stai la ea pentru o vreme.

Tatăl a fost de acord, aşa că a doua zi Rosita a pornit înspre Punta Gorda.

Mătuşa i-a urat bun-venit şi într-un timp scurt i-a găsit o slujbă ca spălătoreasă pentru indiencele din est. Rosita nu era obişnuită să

Victor spele rufele *împilau*. I se părea ciudat să te întinzi peste chiuveta din ciment şi să speli cu aşa puţină apă. Ar fi preferat să se poată băga într-o apă curgătoare ca să le frece şi să le clătească.

Ajunse din nou într-o lume unde se vorbea numai engleză. Se bucura că nu uitase să vorbească în limba engleză. Se descurca să-i cumpere cele necesare mătuşii ei, şi îi era destul de uşor să comunice cu angajatorii.

Viaţa la oraş nu se potrivea cu stilul de viaţă cu care era învăţată. Muzica gălăgioasă de la baruri o ţineau trează aproape toată noaptea, iar casele erau construite atât de aproape unele de altele, încât îi creau senzaţia că nu are niciun fel de libertate. După câteva zile a început să o doară capul şi să-şi piardă pofta de mâncare. Când s-au împlinit două săptămâni de stat la oraş, i-a spus mătuşii că vrea să meargă acasă.

— Dar oamenii vor începe iar să te bârfească, îi aminti mătuşa.

— N-au decât! ripostă Rosita. Nu am greşit cu nimic. Nici măcar nu-i voi băga în seamă.

Stătea pe marginea drumului şi aştepta autobuzul spre Santa Elena când, pe partea cealaltă a drumului, îl văzu pe băiatul despre care fratele ei îi spusese că îl cheamă Victor. El o observă în acelaşi moment şi, zâmbind, o salută ridicând mâna. Chiar în acel moment autobuzul trase în staţie şi-l ascunse de privirea ei.

Gândurile îi erau răvăşite. Zăpăcită, reuşi să urce treptele, iar apoi se aşeză pe un scaun. Nu îndrăznea să se uite pe geam ca să vadă dacă el mai era acolo. De ce reacţionase astfel? De ce i-a zâmbit şi i-a făcut cu mâna? Ea nici măcar nu-l cunoştea. Nu a avut destule probleme cu băieţii? *Nu vreau să am de-a face cu el*, se hotărî ea.

După ce a ajuns acasă, Rosita l-a luat pe Pablo într-un colţ şi i-a povestit că l-a văzut pe Victor în oraş.

— Poate că îi placi, spuse Pablo scărpinându-se în cap. Dar fratele lui mi-a spus că e logodit cu o altă fată.

Rosita răsuflă uşurată.

— Ce bine! Dacă e logodit cu o altă fată, atunci n-am de ce să-mi fac griji.

Rosita se încruntă:

24 pila – bazin din ciment, cu o suprafaţă striată pe fiecare parte, pe care se spală rufele.

Ti

— Atunci de ce mi-a făcut cu mâna?

— Poate doar că vrea să fie prietenos. Vrei să aflu? se oferi Pablo. Aş putea să-l întreb.

Rosita era înspăimântată:

— Nu, nu-l întreba. Nu contează. Uită ce ţi-am spus.

Cu două zile înainte de studiul biblic anual de la San Benito, sora Graciana a venit şi şi-a cerut iertare de la Rosita pentru zvonurile neadevărate pe care le-a răspândit.

— Nu a fost adevărat ceea ce am spus despre tine, recunoscu Graciana. Bileţelul a fost o farsă din partea altui băiat. Îmi pare rău. Am vrut doar să fiu sigură că nu este păcat în biserică.

— Te iert, îi spuse Rosita.

Se bucura că în sfârşit putea să se elibereze de ura pe care i-o purta surorii care o bârfise.

— Ai de gând că mergi la studiul biblic de anul acesta? o întrebă Graciana.

— O, da!

Rosita era nerăbdătoare să călătorească din nou prin junglă, să cânte împreună cu alte sute de credincioşi, să asculte învăţătură din Biblie şi să se ospăteze cu carne de porc.

A doua zi dimineaţă, Rosita era împreună cu mama ei în casa unde dormeau, şi legau cu funie teancurile de haine curate pentru călătoria lor la San Benito, când Pablo o strigă să vină afară.

— Poftim, îi spuse el şi-i întinse o bucată de hârtie împăturită. E o scrisoare care s-ar putea să te intereseze.

— O scrisoare? Pentru mine?

Rosita întoarse hârtia pe partea cealaltă, apoi se uită ţintă la Pablo, care zâmbea.

— De la cine-i? îl întrebă ea.

— Desfă-o şi-ai să vezi!

Nedumerită, se aşeză pe o buturugă şi desfăcu scrisoarea. (*Dragă* (*Pabto*, citi ea. Nu era pentru dânsa. Îşi ridică privirea şi se uită la fratele ei, care o privea cu un zâmbet jucăuş.

— Citeşte-o! o îndemnă el.

Victor

Rosita continuă să citească:

JLM auzit că veţi merge ta întâlnirea de la San (*Benito. Aş vrea să*

merg și eu, dar nu pot pentru că trebuie să tai arbuști, trebuie să defrișez un ogor pentru fasote. Sper să te bucuri de timpul pe care-tvei petrece acolo, și ai grijă mare de sora ta (Rosita. Vezi să nu pățească nimic. Victor (Bot

Rosita își lăsă mâinile să-i cadă în poală. Se uită la Pablo cu ochii mari de indignare.

— Ce vrea să spună? Să ai grijă de mine? De ce i-ar păsa de mine? Credeam că e deja logodit!

Pablo ridică din umeri și își ridică mâinile, ca și când ar fi vrut să spună că nici el nu înțelege.

— Nu știu nimic! Mi-a dat-o când veneam acasă de la râu.

— Nu-mi pasă! spuse ea ca și când toată chestiunea era încheiată, și-i înmâna scrisoarea. Nu știu ce încearcă să arate. Dar chiar că nu vreau să fiu prinsă scriind bilețele băieților. Am avut destule probleme de genul acesta.

— Na, de acum trebuie să te păzesc! o tachina Pablo, mergând codiță după ea în casă.

La câteva zile, după ce s-au întors de la întâlniri, Rosita și-a sărbătorit a cincisprezecea aniversare. A fost o zi ca toate celelalte, numai că Juana i-a adus un material roșu, ca să-și coase o rochie.

Cam la o săptămână după ziua ei, Pablo a strigat-o din nou să vină afară. Când a ieșit, i-a înmânat o foaie care părea a fi luată din același carneţel ca cea de dinainte.

— Asta e pentru tine, îi spuse el.

Pe scrisoare scria cu litere de tipar: ROSITA POP. Pe de-o parte curioasă, iar pe de altă parte șovăielnică; despături hârtia și citi:

(Dragă (Rosita.

Ți-a plăcut la întâlnirite de studiu biblic? JLM terminat de defrișat două pogoane de pământ pentru a semăna fasote și tt

VÂNTUL DIN COHUNI

porumb. (Deja mi-am terminat de construit casa mea. Scrie-mi o scrisoare și povestește-mi ce ai învățat la întâlniri. (Pablo mi-o poate aduce.

Victor <BOC

După ce termină de citit, se uită la Pablo, care în tot acest timp o urmărise.

— L-am întrebat despre cealaltă fată, se oferi el să-i dea detalii. Și mi-a zis că nu e logodit, dar caută o soție.

— Aaa! exclamă confuză şi se retrase în casă. Nu avea de gând să-i scrie nicio scrisoare.

După o săptămână a mai primit o scrisoare. De data aceasta, Victor a întrebat-o dacă poate să vină la ea acasă ca să discute cu ea.

Deja lucrurile se complicau, aşa că decise să caute ajutorul mamei. După ce Rosita i-a povestit tot zbuciumul, mama s-a gândit serios câteva minute, apoi i-a spus:

— De ce vrea să discute cu tine? Dacă vrea să te ia de soţie, ar trebui să-şi trimită părinţii să discute cu noi, şi atunci vom decide. Oamenii deja au născocit poveşti despre tine. Dacă îl vor vedea vorbind cu tine, vor avea şi mai multe motive să dea din gură.

Pablo a fost trimis să-i spună lui Victor că Rosita nu-i va scrie scrisori, nici nu va vorbi cu el. Dacă vrea să-şi caute o soţie, atunci trebuie să-şi trimită părinţii ca să discute despre logodnă.

Pablo avea reţineri să ducă un asemenea mesaj descurajator.

— Dar părinţii lui Victor sunt menoniţi. Poate că ei nu fac lucrurile pe stil vechi.

— Noi le facem, îi spuse tatăl.

Aşa că Pablo plecă. Rosita încercă să-şi analizeze sentimentele pe care le avea pentru Victor. Nu-l cunoştea câtuşi de puţin. De la Pablo a aflat că avea şaptesprezece ani şi că ultima dată a defrişat şi a semănat singur ogoarele. Şi-a construit o casă în spatele casei părinteşti şi avea un cal care era al lui. Era creştin şi mergea la aceeaşi biserică unde mergea şi ea. Era puternic şi chipeş. Poate că era bine să se mărite cu el, dar oare ce fel de om era? îşi dorea să poată vorbi cu el, pentru ca să-l poată cunoaşte.

Într-o dimineaţă, în timp ce mătura pe lângă vatră, în uşă apăru Victor. Mama l-a invitat înăuntru şi i-a spus să stea în hamac. În *too*

Victor timp ce mama desfăcea porumb în aceeaşi cameră, cei doi tineri au vorbit unul cu altul pentru prima dată.

— Îmi caut o soţie, începu Victor ferm, dar cu blândeţe. Te-am urmărit de ceva timp.

— Dar ai fost logodit cu o altă fată? îl întrebă Rosita.

— Părinţii mei au hotărât acea logodnă, după cum e obiceiul la indieni, îi explică Victor. Dar niciunul dintre noi nu am fost de acord. Aşa că împreună am decis că e mai bine să rupem logodna.

— Unde-i ea acum?

— E căsătorită cu altcineva, îi spuse Victor. Le-am spus

părinţilor că îmi voi căuta singur o soţie. Dacă nu vrei să fii soţia mea, atunci spune-mi acum. Nu vreau să mă căsătoresc cu cineva care nu mă vrea. Când Avraam l-a trimis pe slujitorul său să caute o soţie pentru Isaac, părinţii au întrebat-o pe Rebeca dacă vrea să meargă cu el. Ei nu au decis împotriva voinţei ei.

— Nu pot să-ţi dau răspunsul astăzi, îi spuse Rosita. Trebuie să mă gândesc.

Asta a fost tot ce a putut să-i spună.

În acea seară, Rosita a vorbit din nou cu părinţii ei. Nu aveau nimic să-i reproşeze lui Victor, dar totuşi doreau ca lucrurile să fie făcute după cum era obiceiul.

— Îi vom spune lui Victor să-i invite pe părinţii săi la noi, ca să discutăm şi să plănuim logodna, spuse tatăl.

În următoarea lună, părinţii lui Victor au venit de două ori în vizită la familia Rositei, ca să facă planuri pentru logodnă. A doua oară, au fost prezenţi şi cei doi tineri şi au stabilit o dată când să aibă loc evenimentul.

Chiar dacă Rosita nu petrecuse prea mult timp cu Victor, a aflat că părinţii lui Victor, ca şi părinţii ei, s-au convertit şi au fost botezaţi la charismatici. După un timp, părinţii lui au decis să se mute la biserica menonită, dar Victor împreună cu fratele lui au rămas la charismatici. Rosita începea să fie tot mai încântată de gândul că va fi soţia lui Victor şi vor avea propriul cămin.

tor

CAPITOLUL 16

CEI DOI VOR FI UNA

Rosita şi Carmalita erau în râu şi stăteau aplecate deasupra pietrelor pe care spălau, frecând cu săpun pantalonii murdari ai fraţilor şi ai tatălui lor. În timp ce lucra, Rosita fredona o cântare. Era o zi însorită, iar razele soarelui erau destul de puternice, dar totuşi nu la fel de arzătoare ca la prânz. Câţiva nori mari şi pufoşi decorau cerul, dar nu se auzeau niciun fel de tunete; numai o adiere uşoară se juca printre frunzele de *cohun*. În viaţa ei aveau să aibă loc din nou schimbări, dar inima îi spunea că erau schimbări în bine. Abia aştepta să devină soţia lui Victor. Logodna lor urma să aibă loc peste două zile, vineri seara.

Îşi ridică privirea şi o văzu pe Silvia venind pe cărare înspre râu. Chiar dacă Silvia nu fugise de acasă, după cum plănuise, rareori Rosita

mai vorbea cu ea. Fiecare avea treaba ei şi mergeau la biserici diferite, dar totuşi erau prietene în continuare.

— Am auzit că vineri seara vei avea logodna, îi spuse Silvia în timp ce băga câteva rochii în râu ca să le înmoaie.

— Da!

— Şi eu mă voi logodi! o anunţă Silvia, aruncându-şi mândră capul pe spate.

Rosita se opri din frecat şi se uita fix la ea, neştiind ce să creadă.

— Tu? Serios?! Cu cine?

ÎO?

VÂNTUL DIN COHUNI

— Adolfo.

— Am crezut că nu-ţi place. Spuneai că e prea bătrân pentru tine.

Silvia chicoti.

— Nu-mi plăcea, dar acum îmi place.

Şi spunând acestea, începu să săpunească de zor un prosop. Rosita dădea din cap, nevenindu-i să creadă.

— Dar ce te-a făcut să te răzgândeşti?

— A venit în vizită la mine şi mi-a adus câteva fructe de mango proaspete. A fost drăguţ din partea lui. După aceea, a început să-mi placă de el. Nu e chiar aşa de bătrân şi nu arată pe cât de bătrân e.

Rosita se încruntă bănuitor:

— Eşti sigură că nu a pus pe nimeni să facă farmece cu fructele alea de mango, ca să te facă să-ţi placă de el?

Silvia râse:

— Posibil. Aşa-i obiceiul. Dar ce mai contează? Atât părinţii mei, cât şi eu suntem bucuroşi. Poate că ne vom căsători cam în acelaşi timp.

Rosita se bucura că Silvia renunţase la planurile ei de a fugi de acasă – pentru a trăi cu cineva – şi îi era recunoscătoare lui Dumnezeu că Victor nu s-a folosit de vrăji ca să o cucerească, iar viitorul ei soţ era creştin.

În seara în care urma să aibă loc logodna, tot neamul Bol – bunicii lui Victor din partea mamei şi din partea tatălui, cei şase fraţi şi surori mai mici, majoritatea unchilor, mătuşilor şi verişorilor – s-au adunat acasă la familia Pop. Neamurile din partea Rositei s-au grupat de partea cealaltă a curţii.

După ce au sosit toţi musafirii, tatăl lui Victor s-a ridicat în picioare, s-a dus între cele două grupuri şi a bătut din palme. Peste mulţime s-a aşternut liniştea. Atunci el a ţinut un scurt discurs. Rosita stătea lângă mama ei, în faţa casei, şi se uita pe furiş la Victor. Era prea ocupată ca să fie atentă la discurs.

Scopul discursului era să facă publice negocierile care au avut loc între părinţii celor două familii şi să informeze neamurile cu *104*

Cei doi vor fi una privire la planurile de nuntă. Logodna era o prezentare oficială a tânărului şi a tinerei celor două familii care se înrudeau.

Tatăl Lui Victor îşi încheie discursul spunând:

— Şi acum avem ceva pentru Rosita.

Toate privirile s-au întors înspre cutia de carton de pe masă. În cutie erau darurile pe care le-a adus Victor pentru viitoarea lui mireasă.

Sfioasă, Rosita merse cu mama şi două surori de-ale mamei la masă ca să deschidă cutia. Pe rând, au scos o bucată de material albastru, unul roz şi unul cu flori. Mai erau: o pereche de papuci de casă, un pieptene, o perie, un săpun parfumat şi un set de clame pentru păr. După aceea, copii, femei şi fete s-au îmbulzit în jurul mesei, împingându-se ca să poată admira cadourile. Le-au analizat, le-au lăudat şi apoi le-au dat din mână în mână. *Parcă ar fi pentru toţi*, *nu numai pentru mine*, se gândi Rosita. Se uită după Victor printre gloata de neamuri şi-l zări, uitându-se la ea. îi zâmbi pentru a-i arăta că îi plăceau cadourile, iar el îi răspunse tot cu un zâmbet.

Apoi sosi momentul când trebuiau să facă schimb de mâncare. Rosita împreună cu mama şi mătuşile ei au gătit orez cu fasole şi carne de pui. Tatăl împreună cu fraţii ei au servit familia Bol cu porţii mari de mâncare. După ce au terminat de mâncat orezul, părinţii lui Victor i-au servit pe cei din familia Pop cu pâine şi *cafea25*. Logodna s-a încheiat.

În timp ce-şi beau cafeaua, părinţii celor două familii, păstorul şi cei doi logodnici au stabilit data nunţii. Urmau să aştepte până când Victor strângea orezul, ca să facă bani pentru masa de la nuntă. Părinţii lor i-au desemnat pe păstor şi pe soţia lui să fie martori. Un predicator din oraş urma să vină ca să oficieze cununia.

A doua zi, după logodnă, mama lui Victor veni în vizită la Rosita.

— Bună, Rosita! spuse ea deodată şi se opri, pentru că fiind însărcinată, începu să gâfâie de la efort. Unul din motivele pentru care

noi am vrut ca Victor să se căsătorească e pentru că astfel aș

25 în ţările din America Latină, unde se cultivă cafea, consumul acesteia este mult mai larg decât ocazional. Deşi consumul de cafea nu este păcat, atragem atenţia cititorului că acest aliment are potenţialul de a crea dependenţă în trupul uman, domnind astfel în Templul unde ar trebui să domnească Hristos.

10?

VÂNTUL DIN COHUNI

avea pe cineva care să mă ajute la treabă, continuă ea zâmbind cu subînţeles. Patru băieţandri! Nici nu-ţi imaginezi câte *tortille* mănâncă. Mărita are doar nouă ani, iar eu am atâta treabă, încât abia fac faţă să gătesc şi să spăl rufele. Vreau să vii să mă ajuţi în timpul zilei.

În cultura lor, logodnica aparţinea familiei viitorului ei soţ.

— Voi veni, spuse Rosita foarte supusă.

Aşa se face că Rosita a început să lucreze pentru mama lui Victor. După ce se trezea, o ajuta pe mama ei să facă *tortille*, iar după aceea, mergea repede să o ajute pe mama lui Victor la spălat rufele. Acum Carmalita era destul de mare ca să o ajute pe mama, aşa că nimeni nu a obiectat nimic. După ce Rosita termina de spălat, trebuia să ducă porumbul la moară. Familia aceea cu atâţia băieţi consuma două kilograme de porumb numai la o masă. Chiar dacă amândouă făceau *tortillele*, le lua destul de mult timp ca să le întindă.

Rosita observă că familia Bol avea carne la masă aproape în fiecare zi. Nu era carne de pui, dar era *depaca*, *armadillo* sau *pecar*, în funcţie de ce prindeau băieţii. Mama lui Victor avea vase de toate mărimile în care să gătească, multe castroane, căni şi linguri. Atât Victor, cât şi Ricardo, fratele lui mai mic, aveau propriile ogoare. Ei se ajutau între dânşii, de aceea păreau să fie mai înstăriţi decât familia ei.

Deşi Rosita petrecea destul de mult timp acasă la Victor, nu îl vedea aşa de des. Dimineaţa pleca devreme la câmp, iar la prânz, când se întorcea acasă – obosit şi murdar – mânca în tăcere, iar apoi adormea în hamac. Uneori mai schimbau câteva vorbe, dar nu petreceau timp doar ei doi singuri.

Casa pe care o construise Victor era puţin mai la deal de casa tatălui său. Era o casă mare, cu acoperiş înalt şi gros, construit din frunze de *cohun*. Chiar dacă Rosita îşi dădea seama că în curând avea să fie a ei, niciodată nu s-a furişat să vadă cum e înăuntru.

Era ziua căsătoriei lui Victor cu Rosita, iar *cohunii* se legănau uşor în sătucul din Munţii Maya. Chiar dacă era în timpul sezonului secetos, soarele a strălucit toată ziua. Rosita s-a îmbrăcat într-o

Cei doi vor fi una rochie albă, cu floricele roz, un voal pe care l-a împrumutat de la cineva, o pereche de sandale noi şi ciorapi albi. Hainele de nuntă i le dăruise Victor. îmbrăcat cu o cămaşă albă şi pantaloni negri, mirele arăta ca un adevărat bărbat.

Rosita şi-a propus să nu plângă. Multe fete plângeau în ziua nunţii lor pentru că trebuiau să le părăsească pe mamele lor, ca să meargă să locuiască împreună cu un străin. Cât despre ea, mama ei locuia destul de aproape – aşa că putea să meargă în vizită la ea oricând – şi mai mult decât atât, avea încredere că Victor va fi drăguţ cu ea. Nu avea niciun motiv să plângă.

Dar când predicatorul le-a reamintit că vor pleca de la părinţii lor ca să întemeieze un cămin propriu, atunci un val de tristeţe şi teamă trecu peste ea. Nu era o joacă. Era pentru toată viaţa. Cine putea şti ce-i rezervă viitorul? Dar atunci se sforţa să-şi stăpânească lacrimile şi-şi concentra atenţia la mesaj.

— Creşte-ţi, înmulţiţi-vă, umpleţi pământul, şi fie ca Domnul să binecuvânteze rodul pântecelui tău.

Dacă asta era voia lui Dumnezeu, ea va naşte copii. *Oare cu cine vor semăna*? *Oare câţi vor fi*? Erau întrebări la care numai Dumnezeu putea răspunde.

Cu solemnitate şi sinceritate, ea a repetat după predicator promiţând să-l iubească, să-l preţuiască şi să-l îngrijească pe tânărul care-o ţinea de mână.

Apoi predicatorul i-a prezentat pe cei doi adunării, ca fiind soţ şi soţie. Cei prezenţi i-au legat pe cei doi cu o panglică, un simbol al unirii lor. Trebuiau să poarte panglica toată ziua, aşa că nu puteau să se depărteze prea mult unul de celălalt.

Cei doi au mers în frunte şi i-au condus pe ceilalţi spre casa familiei Bol, unde era pregătită masa. Chiar dacă bebeluşul familiei lor avea doar două săptămâni, mama lui Victor a ajutat-o pe mama Rositei şi pe surorile ei ca să pregătească porţiile de carne de porc şi *caldo*, până i-au terminat de servit pe toţi invitaţii. Tânărul mire a făcut singur rost de toată mâncarea pentru masa de nuntă, ajutat doar puţin de tatăl său.

Rosita şi Victor au stat la masă – în casă – împreună cu martorii

şi părinţii Rositei. Invitaţii – care însemna toată populaţia satului şi rudele mirilor – treceau pe la masă ca să dea mâna cu mirii, să îi

felicite şi să le pună un cadou sub masă. Mirele şi mireasa se topeau de zăpuşeala din încăpere şi nu prea aveau timp să vorbească unul cu altul.

În acea seară, Rosita a intrat după Victor în noua lor casă pentru a începe viaţa împreună.

CAPITOLUL 17

UN NOU ÎNCEPUT

— Unde vrei să pun focul?

Era a doua zi după nuntă, iar Victor şi Rosita erau nerăbdători să-şi aranjeze casa. În bătaia razelor soarelui de dimineaţă, lambriul din casă părea galben, iar pardoseala din pământ era netedă ca cimentul. Casa era aproape goală, cu excepţia unui pat într-un colţ.

Rosita îşi roti privirea în încăpere şi se uită la cele două uşi care erau poziţionate la extremităţi, pe pereţii din lungimea camerei. Se uită în sus la vârful acoperişului şi ieşi afară ca să vadă din care parte bătea vântul.

— În colţul acesta, se hotărî ea. De aici, fumul se va ridica direct în sus.

Victor s-a dus să prindă calul. Rosita îl urmărea cu admiraţie cum se apropie de animalul jucăuş şi dintr-o mişcare îi puse căpăstrul. A vorbit cu el până s-a astâmpărat, apoi ţinându-l de frânghie, au mers cu toţii la râu.

Rosita se simţea ciudat să meargă prin sat cu Victor.

— Toată lumea se uită la noi, spuse ea înroşindu-se.

— N-au decât să se uite, îi spuse Victor mergând ţanţoş. Acum eşti soţia mea şi pot să merg cu tine peste tot.

După ce au ajuns la râu, au ales pietrele de care aveau nevoie pentru a construi vatra şi le-au pus în saci. Apoi au pus sacii pe cal.

Rosita dădu indicaţii, iar Victor aranja pietrele pentru două gropi unde să facă foc. După aceea, au împrumutat o lopată de la tatăl lui Victor, ca să sape pământ de pe marginea râului. Amândoi au amestecat lutul cu apă şi au tencuit pietrele. Deasupra uneia dintre cele două gropi pentru foc, Victor a aşezat *comal-ul* pe care-l

cumpărase, iar deasupra celeilalte gropi a pus două arcuri vechi de la un camion, ca suport pentru oale. Victor şi Rosita s-au bucurat că au reuşit să facă atâta treabă într-o zi, dar lutul trebuia să se usuce foarte bine, înainte ca Rosita să poată găti. Până au reuşit să-şi aranjeze toată casa, au mâncat cu familia lui Victor.

A doua zi, Victor a improvizat o masă şi câteva rafturi pentru puţinele vase pe care le-au primit cadou de nuntă. Când un *cabanero* a trecut prin sat, Victor i-a spus Rositei să-şi aleagă câteva castroane, linguri şi un lighean de plastic în care să spele vasele. Printre toate lucrurile care erau expuse, Rosita observă o strecurătoare albastră.

— Aş avea nevoie de o strecurătoare pentru porumb! exclamă ea uitându-se la Victor.

Nu voia ca Victor să fie nevoit să cheltuiască prea mulţi bani.

— Ia-o dacă ai nevoie, îi spuse el.

Era o experienţă nouă pentru Rosita ca să poată cumpăra. Niciodată nu şi-a mai cumpărat nimic. Nu avea habar câţi bani avea Victor sau câţi putea să cheltuiască. Cu ajutorul lui, a cumpărat două linguri mari pe care să le folosească pentru *caldo*, un *calabash* în care să care apă şi un vas de plastic cu capac, în care să pună *tortillele* ca să le păstreze calde. Victor şi-a cumpărat un hamac pe care l-a şi întins în mijlocul casei.

De la magazinul din sat şi-au procurat: praf de copt, zahăr, sare, cacao şi usturoi.

Rosita şi-a aşezat noile achiziţii pe rafturi şi şi-a confecţionat un mojar şi pistil ca să aibă cu ce măcina mirodeniile şi *ricado*. Victor a făcut o masă şi două bănci joase. Râşniţa nouă de porumb a fost montată la masă, iar porumbul a fost aşezat în colţ. Lemnele pentru foc erau stivuite afară lângă perete. Rosita avea tot ce-i trebuia ca să înceapă să gătească. Se simţea ca o regină când pentru prima dată a pregătit o masă în propria ei casă.

În săptămânile care au urmat, Pablo deseori a luat masa de seară împreună cu ei. Toată viaţa au fost atât de apropiaţi, încât se părea că *no*

Un nou început nu putea trăi fără ea. Uneori dormea acasă la Victor şi Rosita. Când Victor semăna porumbul sau strângea fasolea, îl ajuta şi Pablo. Ca recompensă, Victor îi cumpăra rechizite pentru şcoală. Părea cât se poate de normal ca Pablo să continue să facă parte din viaţa Rositei.

Ea trebuia s-o ajute în continuare pe soacra ei. Aşa că, după ce termina de spălat vasele şi rufele pentru ei, cobora la casa mai mare şi mătura în toată casa, desfăcea porumb, iar când mergea la râul din apropiere ca să spele rufele, îl căra pe bebeluşul lor în spate.

Soacra ei le cerea copiilor să facă multă treabă: să măture curtea foarte bine, să care lemne pentru foc – ca să aibă rezerve pentru câteva săptămâni, să desfacă porumb pentru animale şi să pună lut unde pardoseala avea denivelări. Dacă i se părea că băieţii petreceau prea mult timp la pescuit, atunci îi certa. Şi nu găsea niciun rost ca băieţii să piardă timpul jucând fotbal.

— Dacă aveţi energie să fugiţi după minge, duceţi-vă şi defrişaţi arbuşti! obişnuia să le spună adesea.

Ea se trezea înainte de răsăritul soarelui ca să facă *tortille* pentru familia ei, şi lucra din greu toată ziua, rareori făcându-şi timp să se odihnească.

Nu i-a luat mult timp Rositei să îşi dea seama că deşi soacra ei era cam severă, totuşi avea o inimă bună. Ducea *caldo* cu carne de pui proaspetelor mămici şi era aproape întotdeauna gata să spele rufele sau să gătească pentru mămicile care erau bolnave. Rosita a învăţat multe despre a-i ajuta pe alţii de la mama soţului ei.

Băieţilor din familia Bol le plăcea să discute şi să povestească, şi deseori glumeau, se tachinau şi râdeau împreună. De pe scăunelul de lângă foc, cu bebeluşul la piept, mama lor deseori le dădea sfaturi, îi certa şi îi îndruma. Chiar dacă avea multe de spus, ca o adevărată soţie kekehi, tot timpul îi ceda locul soţului ei să vorbească, atunci când acesta dorea să se afirme. Tatăl lui Victor îşi conducea cu blândeţe familia gălăgioasă şi rareori lua parte la conversaţiile lor glumeţe. Dar când le spunea ceva, ascultau cu respect şi-i urmau sfatul.

Familia în care crescuse Rosita era tăcută şi retrasa. De aceea când fraţii lui Victor îl tachinau spunându-i că s-a căsătorit cu un butoiaş, sau susţineau că *tortillele* pe care le făcea ea erau prea mici, Rositei îi venea să fugă înapoi acasă la părinţii ei.

m

VÂNTUL DIN COHUNI

Într-o zi, soacra ei a plecat în vizită şi a lăsat-o să gătească singură *caldo* de pui. Rosita a făcut supa la fel cum obişnuia să o facă la ea acasă, punând ceapă, usturoi, *ricado*, *cilantro* şi ardei iute.

Gilberto, cel de-al treilea frate, se prefăcea că se îneacă:

— Ai vărsat cutia cu paprică în supă? o întrebă el.

— Ce mai e şi asta? i se alătură Ricardo, scoţând din castron o frunză de *cilantro*. Seamănă cu o coadă de şobolan. Eşti sigură că nu e *caldo* de şobolan? întrebă el uitându-se suspicios în castron.

— Eu cred că a pus nisip în *tortillele* astea, adăugă fratele cel mai mic.

Toţi râdeau de nu mai puteau pe seama glumelor pe care le făceau. Văzând privirea dezorientată a Rositei, mama încercă să-i liniştească:

— Staţi puţin! îi dojeni ea. Fata asta a lucrat toată după-amiaza să vă facă o mâncare aşa de bună, iar ca răsplată voi o tachinaţi? Tăceţi şi mâncaţi şi lăsaţi-o în pace!

— De ce au vorbit aşa? l-a întrebat ea pe Victor după ce au plecat de la părinţi. Nu mă plac?

— Ba da, te plac încă foarte mult, o linişti el. Dacă nu te-ar plăcea, atunci nu te-ar tachina. Nu-i băga în seamă! Aşa sunt ei. Totuşi, poate ar fi bine să te obişnuieşti cu ideea. Acum şi tu eşti parte din familia asta.

Uneori, Victor era aşa de absorbit de discuţiile cu fraţii săi, încât părea că a uitat cu totul de Rosita. Aceasta stătea pe margine şi legăna bebeluşul şi se întreba dacă va reuşi vreodată să se simtă confortabil în grupul acesta aşa de gălăgios. Dar, după ce ajungeau acasă la ei, discuta cu Victor despre tot ce s-a petrecut, şi îi trecea toată supărarea.

Când Victor s-a dus să taie lemne în junglă, a mers şi ea cu el să-l ajute. El tăia lemnele, iar ea le lega. Victor i-a dezvăluit locurile lui preferate pentru pescuit şi i-a arătat unde putea să găsească frunze din care să-şi facă mături. Dintre toate, cel mai mult îi plăcea să meargă cu el la câmp. Victor era un tânăr ambiţios. Pe lângă ogoarele cu porumb, fasole şi orez, mai avea şi parcele de pământ cu ardei, cartofi şi arbori de cacao.

Ei lucrau cot la cot la strâns fasolea, la tăiatul porumbului şi la săpat tapioca. El o lăuda pentru mâncarea pe care o gătea, iar ea îl *rrz*

Un nou început admira pentru talentul de vânător.

— Nu vom lucra duminica! îi spuse Victor în prima zi de duminică, după căsătorie. Dumnezeu a creat lumea în şase zile, iar în a şaptea zi s-a odihnit. De aceea ar fi bine să-l urmăm exemplul.

— Dar ceilalţi din biserica noastră merg la câmp sau spală rufele în ziua de duminică, cugetă Rosita. Chiar contează dacă lucrăm

duminica, atâta timp cât dimineaţa mergem la serviciul de închinare?

El clătină din cap dezaprobator.

— Este o zi de odihnă. Este ziua Domnului. Ne vom odihni, vom citi din Biblie, vom merge la râu să ne scăldăm sau vom merge în vizită la familiile noastre, dar duminica nu vom spăla rufe, nu vom lucra la câmp, nici nu vom merge la magazin.

Rositei nu i-a luat mult timp să-şi dea seama că, deşi Victor nu a mers împreună cu părinţii săi la biserica menonită, totuşi învăţătura lor a avut o mare influenţă asupra lui. El nu era de acord cu faptul că băieţii de la biserica charismatică s-au dus în armată.

— Domnul Iisus ne-a spus că trebuie să ne iubim duşmanii şi să nu ne împotrivim celor care ne fac rău, i-a spus Rositei. Cum poţi fi soldat sau poliţist şi să împuşti un om, dacă eşti un urmaş al lui Hristos?

Victor şi Rosita au continuat să meargă la biserica lor, dar din când în când, miercurea seara sau când aveau loc întâlniri speciale, mergeau împreună cu familia lui Victor la întâlnirile menoniţilor. Rositei îi plăcea studiul biblic şi deseori, după ce auzea un mesaj, îşi dădea seama de nevoia de schimbare din viaţa ei, dar nu avea nici cea mai mică dorinţă să se mute din nou la altă biserică.

Victor avea o Biblie personală şi în unele seri îi citea şi ei. El avea un mod interesant de a explica pasajele dificile, astfel încât ea să înţeleagă.

— Parcă ai fi un predicator! îi spuse ea odată râzând.

— Uneori mă gândesc că aş putea predica, îi mărturisi el. Dar când aş mai avea timp să semăn porumb şi să defrişez noi ogoare, dacă aş fi predicator?

În după-amiezile mai libere, în timp ce aştepta ca soţul ei să se întoarcă acasă de la vânătoare – unde era plecat cu fraţii lui – Rosita lua Biblia şi începea să citească. A citit despre Moise, Noe, David

şi Daniel. Întâmplările interesante din Vechiul Testament erau fără număr şi multe dintre ele nu le mai auzise niciodată până atunci. *Dacă voi avea vreodată copii*, îşi spuse în sinea ei, *le voi povesti toate întâmplările astea*. *Ele vorbesc despre Dumnezeu şi cum El l-a ajutat pe poporul Său*.

Rosita îi mulţumea în fiecare zi lui Dumnezeu că i-a dăruit un soţ creştin, aşa de puternic şi de iubitor. împreună vor clădi o viaţă

bună pentru ei şi pentru copilaşii lor.

CAPITOLUL 18

NORII ÎNTUNECA CERUL

Rosita fredona bucuroasă o cântare, în timp ce mergea la vale înspre casa mamei sale. Mergea în vizită la mama ei cel puţin o dată pe săptămână. În timp ce desfăceau porumb împreună sau făceau turte de mălai cu carne, cele două vorbeau despre ce se mai petrecea în familiile lor. Amalia născuse a treia fetiţă, iar Carmalita învăţa să se trezească devreme ca să facă *tortille*.

— Ea nu-i aşa de leneşă cum ai fost tu, îi spuse mama chicotind pe înfundate. Îţi mai aminteşti că a trebuit să te bat ca să te trezeşti?

Rosita aprobă dând din capul.

— Acum sunt din nou leneşă, recunoscu ea. Dacă Victor se trezeşte devreme ca să meargă cu fraţii lui la defrişat arbuşti, se duce să mănânce acasă la mama lui, iar mie îmi spune să mai dorm.

Mama ei se încruntă:

— Asta nu e bine. Ar trebui să te trezeşti şi să-i faci tu mâncare.

— Dar şi lui îi place să doarmă. Dacă nu are treabă, atunci dormim până la ora şase.

Mama ei nu mai spuse nimic, ci doar dădu din cap ca şi cum ar fi vrut să spună: „Oare ce se va alege de generaţia asta tânără?”

— Bunica e bolnavă, o anunţă mama. Nu poate merge pe picioare. Doctorul a spus că are arterită la genunchi.

— Dar e Delores acolo să o ajute cu treaba, spuse Rosita.

— Acum este Delores, dar nu peste mult timp se va căsători şi atunci cine va avea grijă de bunica? Poate că va fi posibil să locuiască împreună cu Delores şi soţul ei.

— Ar fi bine dacă ar putea.

Mama Rositei se aplecă să mai pună lemne pe foc.

— Vrei să-ţi dau câteva ouă? o întrebă pe Rosita. Ţi-ar trebui mai multe găini ca să poţi face *caldo*.

— Cloşca mea are deja doisprezece puişori, îi spuse Rosita. Dar aş vrea să caut încă una ca să am şi mai mulţi. Cred că aş putea cumpăra una de la mătuşa lui Victor. Dacă îmi dai câteva ouă, aş putea să le pun la clocit chiar astăzi.

Rosita a dus acasă cele şase ouă pe care i le-a dat mama ei, şi mai făcu un cuibar la perete, lângă vatră, unde era cald.

Într-una din drumeţiile lor prin pădure, Victor a tăiat măduva unui *cohun* tânăr, ca s-o ducă acasă.

— Mi-e poftă de măduvă de *cohun*, îi spuse el soţiei lui. Apoi înaintând gânditor pe cărarea îngustă, adăugă:

— *Cohun-ul* este un copac care este folosit la multe. îl întrebuinţăm ca să ne facem acoperişuri, mâncăm nucile şi măduva, ba încă ne anunţă şi când se apropie ploaia.

— Şi pe deasupra, mai e şi frumos, adăugă Rosita. Îmi place să privesc cum se leagănă frunzele de *cohun* când bate vântul. Mă bucur că avem *cohuni* pe dealul din spatele casei noastre. Îmi sunt ca nişte prieteni.

Într-o seară, când Victor s-a întors acasă după o discuţie cu tatăl său, i-a spus Rositei că în acea sâmbătă îi va ajuta pe bărbaţii de la biserica menonită să pună acoperişul pentru un cuplu mai în vârstă, care locuia la marginea satului.

— Dar de ce vor să-i ajute? îl întrebă ea. Sunt neamuri cu cineva de la biserică?

— Nu cred.

— Sunt membri în biserica lor? El clătină din cap că nu.

— Sunt săraci, iar copiii lor locuiesc în alte sate. Aşa se procedează la menoniţi, îi explică el. Dacă văd că cineva este în nevoie, atunci îl ajută. Cred că mama mea va ajuta la bucătărie – aşa că vei putea merge şi tu.

m

Norii întunecă cerul

Rosita nu era sigură că vrea să le ajute pe femeile menonite ca să gătească pentru persoane pe care ea nici măcar nu le cunoştea. Dar, când Dominga – soţia păstorului – a venit să o întrebe dacă vrea să le ajute, ea a acceptat să meargă.

Femeile au făcut *caldo* şi *tortille*, au discutat şi şi-au alăptat copiii, au alungat câinii afară din casă şi i-au pus pe copii pe margine, cu castroanele cu mâncare în braţe, ca toţi ceilalţi. Singura diferenţă era în îmbrăcăminte. Rosita nu se simţea deloc confortabil în fusta ei cu flori stridente şi în bluza cu dantelă, pe lângă rochiile simple şi baticurile albe ale celorlalte femei.

Într-o seară, la scurt timp după ce terminaseră cu acoperişul,

Rosita închise găinile în coteţ şi se îndrepta înspre casă, când se întâmplă să audă o conversaţie între socrul ei şi cei doi fii mai mari, care îşi ascuţeau macetele în curte.

— Juan a mai fost căsătorit o dată, spuse socrul, trecând cu degetul peste lama lui lungă. Prima lui soţie a plecat după alt bărbat. Atunci el a divorţat.

Rosita şi-a dat imediat seama că discutau despre cuplul care urma să se căsătorească în biserica ei duminica următoare. Se aşeză pe banca din faţa casei ca să asculte. Vocile lor răsunau destul de clar până în locul unde era ea.

— Dacă a divorţat, atunci înseamnă că-i liber să se căsătorească, nu-i aşa? întrebă Ricardo.

— Potrivit Scripturilor, nu! îi spuse tatăl.

— Dar nu spune în Matei că un bărbat poate să-şi lase soţia din pricină de curvie? susţinu Victor.

— Să te separi de o soţie care trăieşte în curvie este una, îi spuse tatăl. Dar să te căsătoreşti cu alta e cu totul altceva. Ba mai mult, alte versete spun că dacă are loc separarea, partenerul creştin trebuie să rămână necăsătorit sau să se împace cu partenerul lui. Dacă un bărbat se căsătoreşte cu o altă femeie cât timp prima lui soţie este încă în viaţă, el comite adulter. Căsătoria este o unire, un angajament pe viaţă. Atâta timp cât soţul sau soţia este încă în viaţă, nu poţi să te căsătoreşti cu altcineva.

După ce s-a întors acasă, Victor a luat Biblia şi a început să studieze mai mult despre acest subiect. îi citi cu voce tare Rositei: „Oricine îşi lasă nevasta şi ia pe alta de nevastă preacurveşte; şi cine r/7

Ia de nevastă pe cea lăsată de bărbatul ei preacurveşte" (Luca 16: 18).

— Nu cred că vom merge la nuntă, hotărî Victor.

Rosita se foia pe taburet supărată. Se bucurase când au anunţat nunta în biserică. Voia să vadă nunta şi să mănânce carne de porc. Ştia că Juan plănuia să taie patru porci pentru masa de nuntă. Ea şi Victor ar fi singurii din biserica lor care nu ar participa la nuntă.

— Tatăl meu a spus că nu vor merge pentru că nu este bine.

— Atunci de ce pastorul le oficiază căsătoria, dacă ce fac ei nu este bine? întrebă Rosita îmbufnată.

Victor oftă.

— Nu ştiu. Şi nu e singurul lucru care-mi dă de gândit, continuă el şi-şi făcu vânt în hamac. Sunt şi alte lucruri care nu sunt cum trebuie. De ce fratele Vicente are magazinul deschis în ziua de duminică? Domnul Iisus i-a scos din templu pe cei care schimbau banii. Cred că nu ar trebui să facem afaceri în Ziua Domnului. Şi de ce uneori tinerii beau? Ştiu că nu toţi, dar i-am văzut pe câţiva dintre ei la bar în oraş.

— Şi tatăl meu bea rom uneori, adăugă Rosita. Dar numai când avem musafiri şi dacă aduc ei. El nu cumpără niciodată.

— Vezi? Toate bisericile folosesc aceeaşi Biblie, cântă din aceeaşi carte de cântări şi chiar predică aceleaşi învăţături. Biserica noastră predică împotriva băuturii, înjuratului chiar şi împotriva divorţului. Dar ei nu pun în practică ceea ce învaţă. Cei de la biserica menonită – unde merg părinţii mei – trebuie să asculte de învăţăturile Bibliei. Dacă nu ascultă, atunci nu pot continua să fie membri. Astfel ei nu îngăduie păcatului să intre în biserică.

— Dar nu-mi plac baticurile alea pe care trebuie să le poarte femeile, bolborosi Rosita.

El o analiză cu privirea.

— Mie mi se par drăguţe, spuse el zâmbind.

— Pfi! Niciodată n-ai să mă vezi purtând aşa ceva.

Şi spunând asta, se ridică şi se duse în grabă să se pregătească pentru culcare.

După ce porumbul s-a uscat, Rosita i-a ajutat pe Victor şi pe

Norii întunecă cerul

Pablo ca să-l strângă. După ce au pus destui ştiuleţi în coliba de pe ogor, ca să le ajungă până la următoarea recoltă, restul i-au pus în saci şi i-au cărat acasă pe cal.

Într-o zi au dus şase saci cu porumb la oraş, cu autobuzul, şi i-au vândut. După aceea au mers la cumpărături la piaţă. Victor şi-a cumpărat un rând de haine şi un reportofon. Rosita şi-a cumpărat o pereche de papuci de casă şi două materiale pentru rochii.

— Poate că am să-mi fac o rochie menonită din bucata asta de material, spuse ea în glumă în drum spre casă, netezind materialul strident colorat.

— Ar fi o idee bună!

Rosita îi aruncă o privire tăioasă. Era serios.

— Nu trebuie neapărat să-ţi faci cu dublură în partea de sus, dar

cred că ar trebui să le faci mai lungi şi nu aşa de decoltate. Nu vreau ca alţi bărbaţi să se uite după soţia mea.

— Când mă voi duce să-i duc materialul Adelitei, am să-i spun să mi-o facă mai lungă şi nu aşa de decoltată, îi promise Rosita. Ce bine ar fi dacă aş şti să-mi cos singură rochiile.

— Crezi că ai putea? o întrebă el neîncrezător.

— Aş putea să învăţ dacă aş avea o maşină de cusut, spuse ea. Aş putea s-o rog pe Adelita să mă-nveţe.

Atunci văzu din nou pe faţa lui Victor aceeaşi expresie gânditoare, atât de familiară ei. Întotdeauna venea cu idei noi pentru a face rost de bani.

— Dacă ai avea o maşină de cusut, ai putea coase pentru alţi oameni şi ai putea să faci nişte bani în plus, îşi dezvălui el planurile. Vom avea în vedere să luăm o maşină de cusut. Când voi recolta orezul „mecanizat", vom avea mulţi bani.

Victor a plătit pe cineva să-i are un ogor mare şi să semene orez pe el. Când va fi gata, va angaja pe cineva să vină să-l treiere cu combina. De aceea l-au numit ei orez „mecanizat". Nimeni n-ar putea avea un ogor aşa de mare de orez dacă ar trebui să-l lucreze manual.

— Dar înainte de asta se va naşte bebeluşul nostru, îi aminti ea sfioasă.

— Da. Şi atunci nu vei mai putea veni cu mine la câmp.

— Ba am să continui să vin. îl voi căra pe spate.

VÂNTUL DIN COHUNI

Odată cu urcarea înapoi în autobuz, planurile lor de viitor s-au spulberat din inimile lor visătoare.

Victor voia să meargă din ce în ce mai des la întâlnirile menoniţilor. Rositei îi plăceau mesajele şi îi plăcea că femeile erau prietenoase, dar îşi dorea ca Victor să nu vrea să se mute de la biserica lor.

Victor petrecea multe ore cercetând Biblia, verificând adevărurile pe care le auzea la biserică. S-a bucurat mult când a văzut că Rosita şi-a făcut rochiile mai modeste pentru el.

— Bănuiesc că următorul lucru pe care mi-l vei cere e să port batic, spuse ea ironic, învârtindu-se pe loc pentru a-şi admira fusta.

— De fapt, ştii că Biblia vorbeşte despre asta? spuse el răsfoind paginile. Am găsit, hai că-ţi citesc.

Rosita a fost nevoită să-l asculte pe Victor cum a citit capitolul

11 din 1 Corinteni.

— Nu înţeleg ce vrea să spună, declară ea. Cine poate şti ce vrea să spună cu adevărat? Şi astfel refuză să mai asculte.

Şi soacra ei i-a vorbit despre asta când amândouă spălau rufele la râu.

— Ştii că Victor vrea să se mute la biserica noastră, îi spuse soacra ei şi trase cu coada ochiului pentru a observa reacţia Rositei. De ce nu vrei să vii şi tu?

Rosita îşi muşcă buzele şi refuză să răspundă.

În acea seară, după ce Victor a ajuns acasă, i-a spus:

— Rosita, cred că dacă misionarul acela alb ar veni să-ţi explice, ai înţelege. Am să-l chem să vină să discute cu tine.

— Nu am ce vorbi cu el! ripostă Rosita. Dacă voiai să devii menonit, de ce nu mi-ai spus înainte să ne căsătorim?

— Pentru că atunci nu ştiam Biblia atât de bine, îi răspunse Victor. Când părinţii mei au decis să se mute la biserica menonită, eu nu am vrut să merg cu ei. M-am simţit exact cum te simţi şi tu acum. Dar acum văd că învăţăturile lor sunt din Biblie.

A doua zi era duminică, iar misionarul alb a mâncat împreună cu familia lui Victor. Stând în hamac, Rosita l-a văzut cum a ieşit *FZO*

Norii întunecă cerul din casa socrilor şi urca dealul înspre casa ei. A sărit ca friptă din hamac şi a luat-o la fugă pe uşa din spate. A urcat dealul până a ajuns la tufişuri şi s-a ascuns printre ele. Nu avea de gând să-i permită predicatorului acela să vină să discute cu ea.

Victor s-a supărat pe Rosita.

— De ce ai fugit? îi ceru el socoteală când ea s-a furişat înapoi în casă, după ce misionarul a plecat. A fost foarte urât din partea ta să fugi. Mi-a fost ruşine.

Şi spunând astea, a ieşit din casă şi a petrecut acea seară cu familia lui.

De ce? *De ce a trebuit ca să intervină asta între noi*? gemea Rosita. Erau aşa de fericiţi… dar acum Victor şi-a schimbat părerea cu privire la biserică. *De ce nu vrea ca pur şi simplu să rămână unde erau*?

Puţin mai sus de casa lor, frunzele de *cohun* se legănau şi foşneau în bătaia vântului. *Schimbări*, *schimbări*… rosti ea printre dinţi, tremurând. *Dar această schimbare nu va avea loc niciodată*.

1 JU

CAPITOLUL 19

SCHIMBĂRI

Rosita a născut primul lor copilaş – un băieţel de trei kilograme – la spitalul din oraş. Victor era cel mai mândru tătic. A mers imediat şi a cumpărat pături, scutece, o căciuliţă împletită, câteva cămăşuţe şi o pereche de pantofiori negri.

Când a văzut pantofiorii, Rosita a râs.

— Dar sunt mult prea mari pentru el! Uite, nici măcar nu-i stau pe picioruşe.

— Nu contează. O să crească el. Uite cum mă priveşte. Cred că e un bebeluş isteţ.

— Şi eu cred. Seamănă cu tine.

Când a ieşit din spital, Rosita a mers cu bebeluşul acasă la soacra ei, unde au îngrijit-o ca pe o prinţesă. Mama lui Victor îi dădea supă de pui şi *tortille* de trei ori pe zi, iar mama ei a venit şi i-a adus un vas cu *caldo* de pui.

— M-am săturat de pui, i-a spus ea lui Victor când erau doar ei doi. Dar dacă asta mă întăreşte trebuie să mănânc.

Cele două surioare ale lui Victor se luau la întrecere care să aibă grijă de bebeluş, iar când Rosita voia să doarmă, soacra ei avea grijă de el. Uneori Rosita se simţea de parcă bebeluşul nici nu-i aparţinea. De aceea s-a bucurat când, după o săptămână, a putut merge acasă la ea.

IZ?

VÂNTUL DIN COHUNI

— Bebeluşul e prea palid! exclamă îngrijorată mama Rositei într-una din vizitele pe care i le făcuse. Doarme prea mult şi nu se îngraşă deloc. Ce-ar fi să mergi la doctorul din sat ca să-l consulte?

— Asistentele mi-au spus să-l ţin la soare, îi spuse Rosita. Când i-a sugerat lui Victor să-l ducă la doctorul din sat, acesta a luat bebeluşul şi l-a dus la mama lui pentru o şedinţă în familie.

Când s-a întors acasă, i-a spus că familia lui nu mai mergea la doctorii din sat. S-au rugat pentru bebeluş, iar Dumnezeu îl va vindeca dacă era voia Lui. Şi Rosita s-a rugat pentru bebeluşul ei şi încetul cu încetul acesta a început să se îngraşe şi să nu mai fie aşa de palid. A fost nespus de bucuroasă când acesta i-a zâmbit pentru prima dată.

— Când ai de gând să-i pui un nume la băieţelul ăsta? l-a întrebat Rosita pe soţul ei când bebeluşul avea trei săptămâni.

— În curând, îi spuse el. Cred că săptămâna viitoare voi merge în oraş ca să-l înscriu, iar până atunci îi voi căuta un nume.

Victor a ales să-l cheme José.

— José din Biblie a fost un tânăr credincios lui Dumnezeu. Noi vrem ca acest copilaş al nostru să crească mare şi să fie un om al lui Dumnezeu.

Casa lor, formată dintr-o singură cameră, a ajuns să fie neîncăpătoare. Pablo, fratele Rositei, locuia în continuare cu ei, iar bebeluşul, în culcuşul lui agăţat de grindă. Păreau a fi prea multe hamacuri pentru spaţiul restrâns. Victor a hotărât că era timpul să construiască o bucătărie pentru soţia lui.

Fraţii împreună cu tatăl lui l-au ajutat să taie stâlpii şi să geluiască grinzile. După ce a adunat destule frunze de *cohun* pentru acoperiş, a prins şi a tăiat unul dintre porcii maro mai graşi, care fugise şi se ascunsese în tufişurile din spatele casei lor. Bărbaţii din cele două familii au pus acoperişul într-o zi, iar femeile au pregătit mâncarea pentru ei. După aceea, Rosita şi-a mutat oalele, dulapul şi alimentele în bucătărie. Folosind pietrele de la groapa pe care a avut-o înainte, şi-a făcut o groapă nouă pentru foc. După ce a terminat, bucuroasă, a măturat pardoseala de pământ şi a aşezat cloştile lângă perete. Acum avea o încăpere unde să gătească şi alta unde să doarmă şi să primească musafiri.

Singurul nor care le umbrea mica lor lume era ideea de a se muta

Schimbări de la biserica lor. Victor se hotărâse să se mute la biserica menonită.

— Vei veni şi tu, i-a spus el. Rosita clătină din cap dezaprobator.

— Cred că e o biserică bună, spuse ea printre lacrimi. Dar nu vreau să port batic ca ele.

— Asta înseamnă că nu vrei să te supui mie, care sunt soţul tău, o mustră Victor. Hai să ne rugăm cu privire la asta. Nu vreau să merg fără tine.

Acum, când trebuia să aibă grijă de José, zilele Rositei păreau mai scurte. Încă o mai ajuta pe soacra ei când avea timp, dar îi lua destul de mult timp să hrănească bebeluşul şi să-i spele hăinuţele. Abia atunci a văzut Rosita câte rufe trebuie să speli pentru un bebeluş. Uneori mergea la câmp împreună cu Victor, dar nu putea să-l ajute prea mult, deoarece ţinea bebeluşul în spate. Şi chiar dacă nu voia cu niciun chip să admită, munca o extenua şi deseori următoarea zi trebuia să se odihnească.

După ce au treierat orezul, Victor s-a întors acasă de la moară cu un *cec* de trei mii de dolari. Rosita nici măcar nu a visat că ar putea avea vreodată aşa de mulţi bani.

— Ce-ai să faci cu atâţia bani? îl întrebă ea mirată.

— Poate că voi construi încă o casă şi voi cumpăra mai mulţi porci, îşi făcea el planurile. Dar cred că mâine mă voi duce în oraş ca să pun restul de bani în bancă. Nu am linişte să ştiu că am în casă o bucată de hârtie aşa de valoroasă.

Rosita nu mai auzise niciodată de bani depuşi în bancă. Numai oamenii bogaţi aveau bani în bancă. Nu mai auzise de niciun indian care să aibă bani în bancă. Era peste puterile ei de-a înţelege când şi-a dat seama că se căsătorise cu un tânăr nu numai drăguţ, dar şi bogat.

După ce Victor a plecat în oraş, Rosita a luat bebeluşul şi s-a dus în vizită la bunica. Verişoara ei, Delores, încă mai locuia cu bunica ei. Când Rosita i-a spus că Victor s-a dus în oraş ca să pună banii de pe orez în bancă, Delores a exclamat:

— Credeam că menoniţii nu-şi depun banii în bancă. Sunt sigură că cel puţin o dată i-am auzit predicând împotriva depunerii banilor în bancă pentru a primi dobândă.

După ce Victor s-a întors din oraş, Rosita l-a înfruntat:

IZ?

VÂNTUL DIN COHUNI

— Ziceai că vrei să devii menonit, dar menoniţii nu-şi depun banii în bancă. Cum poţi să faci parte din biserica aia, dacă nu faci ce spun ei? întotdeauna spui că membrii lor sunt foarte ascultători, dar tu nu eşti la fel dacă îţi depui banii în bancă.

— Nu ştiam că menoniţii nu sunt de acord, îi spuse Victor. Dar dacă ei nu sunt de acord cu asta, atunci am să fac altceva.

După câteva zile, a mers cu Rosita la oraş şi a scos toţi banii din bancă. Apoi s-au dus la cumpărături. Au cumpărat hăinuţe şi jucării pentru José, un ham pentru cal, câteva scaune de plastic şi o pompă pentru insecticide. Victor s-a hotărât să-şi cumpere încă o bicicletă.

— Pe cea veche o voi ţine pentru vânătoare şi ca să mă deplasez la câmp, iar pe cea nouă o voi folosi ca să merg la oraş, îi explică el.

Rosita şi-a cumpărat o maşină de cusut. Toată familia Bol s-a îngrămădit în casă ca să se uite la Victor cum o montează. Urma să fie pusă în faţa singurei ferestre din casă. Toţi voiau să pună mâna pe cutia lăcuită cu auriu şi pe picioarele netede, vopsite cu negru. Maşina

de cusut arăta splendid. Era imprimată cu modele aurii şi era lăcuită cu vopsea neagră lucioasă. Băieţii pedalau pe rând, doar ca să privească roata învârtindu-se. Rosita stătea la distanţă şi-i privea, sperând că nu o vor strica înainte ca ea să aibă şansa să o probeze.

— Hai, coase ceva! Să vedem dacă ştii să coşi! o provocă Gilberto.

— Dă-mi material! îi răspunse ea.

Băieţii îndrăzneţi din familia Bol nu o mai intimidau. Aceştia au trimis-o pe sora lor Mărita să aducă o bucată de material. Aceasta s-a întors cu o cămaşă veche.

Cineva a adus un scaun din bucătărie şi Rosita s-a aşezat la maşina de cusut. Victor îi citea instrucţiunile şi, deşi băieţii stăteau toţi grămadă lângă ea, a reuşit să bage aţa prin toate orificiile prin care trebuia. Primele încercări de a mişca pedala au rezultat în încâlcirea aţei, aşa că cineva a trebuit să meargă repede să-i aducă foarfecă. Apoi maşina mergea înapoi cu încăpăţânare.

Rosita se ridică de la maşina de cusut:

— Ia duceţi-vă acasă! le spuse ea în glumă şi-i fugări ca pe nişte puişori. Am să învăţ eu singură să cos şi după aceea o să mă vedeţi.

Următoarele câteva zile, tot timpul liber l-a petrecut la maşina de cusut, iar până la urmă a reuşit s-o îmblânzească. A cumpărat

Schimbări material de la *cabanero*, iar din cămaşa veche a încercat să facă una mai mică pentru José, dar a ieşit prea mică pentru el – nu-l cuprindea peste burtică. În schimb, următoarea pe care i-a cusut-o îi venea bine. Acum Rosita putea să-i repare hainele lui Victor, iar nu după mult timp, soacra ei a început să-i aducă şi ea haine pe care să i le cârpească. Rositei îi plăcea să coase şi ar fi vrut să-şi coase şi ei rochii, dar cu atâta treabă prin casă şi un bebeluş de îngrijit, nu-i mai rămânea timp să meargă la Adelita ca s-o înveţe.

Jucăriile lui José au fost o atracţie irezistibilă pentru unchii şi mătuşile lui mai mici şi pentru alţi copii din sat care veneau să le vadă. Înainte ca să înceapă a merge şi să se joace cu mingea, i-au luat-o alţii pe afară şi i-au pierdut-o prin iarbă. Morişca şi jucăriile de plastic au ajuns să fie lăsate pe jos şi călcate în picioare, iar tractoraşele de jucărie au fost băgate prin noroi până au rămas fără roţi. Rosita era supărată:

— Noi am cumpărat jucării pentru bebeluşul nostru, iar alţii le-au stricat sau le-au pierdut, se plânse ea.

— Lasă că o să-i cumpărăm alte jucării, pe care le vom ţine în dulap ca să nu le strice alţi copii, hotărî Victor.

La mult timp după ce Victor şi Rosita au cheltuit cei trei mii de dolari, au aflat că de fapt biserica nu avea nimic împotriva depunerii banilor în bancă. A fost o lecţie destul de dură pentru a învăţa să nu asculte de bârfa din sat.

Cam la un an de la nunta lor, Ricardo, fratele lui Victor, s-a căsătorit cu o fată de la biserica charismatică. Ricardo şi Rufina locuiau în satul ei, aşa că familia Bol nu îi vedea prea des.

Timpul trecea, iar Victor împreună cu Rosita continuau să se roage şi să-i ceară lui Dumnezeu să-i călăuzească. Rosita simţea cum atitudinea ei de împotrivire se înmuia. Îşi dorea să se poată elibera din lanţurile fricii, ca să poată să se mute şi ea la biserica unde mergea Victor.

— Îmi doresc să te pot urma, dar mi-e frică de ce vor spune oamenii după aceea. Mi-e ruşine să merg la râu cu baticul pe cap. Toţi vor râde de mine şi o să-mi fie ruşine.

Rosita nu i-a spus lui Victor că cel mai tare îi era frică de felul cum va reacţiona fratele ei mai mare, Carlos. Ştia că o va certa, şi nu credea că ar putea rezista.

IZ7

VÂNTUL DIN COHUNI

Santiago şi soţia lui au venit în vizită la ei. El a încurajat-o pe Rosita să se încreadă în Domnul şi să aibă curaj.

— Îţi va fiu greu la început, i-a spus el. Dar după un timp nici nu te vei mai gândi la asta. Soţia mea ar putea să-ţi facă un batic, dacă vrei.

— Da, sunt gata! spuse Rosita şi atunci putu simţi bucuria radiind dinăuntrul lui Victor.

— Duminica viitoare, după-amiaza, vom începe lecţiile de catehism, îi spuse Santiago. Vom studia doctrinele Bibliei pentru ca să înţelegi viaţa de creştin, iar după aceea, dacă vei trăi o viaţă curată şi vei fi de acord cu învăţăturile pe care le-ai auzit, vei fi acceptată în biserică. Domnul să te binecuvânteze şi să-ţi dea curaj, adăugă el în încheiere.

— Îmi va prinde bine să studiez Biblia, îi spuse Rosita lui Victor. Când m-am mutat la biserica charismatică, nimeni nu m-a învăţat nimic. Am fost botezată şi atâta tot.

— Ştiu, adăugă Victor. Dar biserica asta e diferită. Ei îi învaţă pe

oameni ce spune Biblia, apoi se aşteaptă ca ei să pună în practică ce învaţă. De aceea vreau să fac parte dintr-o asemenea biserică. Ştiu că mă vor ajuta atât pe mine, cât şi pe familia mea ca să trăim cum trebuie. Dacă fac ceva rău, ei vin la mine şi-mi spun.

Lupta încă nu se încheiase. Dominga i-a adus baticul, iar duminică dimineaţa Rosita şi l-a aşezat pe cap. Dar numai nu găsea curajul necesar ca să iasă din casă cu batic pe cap.

La prima lecţie de catehism, încă nu avea capul acoperit.

— Când ai să-l porţi? a întrebat-o Santiago cu blândeţe. Rosita îşi băgă capul între umeri:

— Data viitoare, îngăimă ea.

— Nu-ţi va fi mai uşor, o preveni el.

Dar nici următoarea dată nu a avut curaj să iasă din casă cu batic pe cap. Victor s-a rugat împreună cu ea, iar într-o zi ea a decis că nu mai putea s-o tărăgăneze tot aşa. Apoi şi-a pus baticul pe cap şi a mers la biserică. I se părea că are un cap de două ori mai mare. O zgâria pe gât, la spate, iar în drum spre casă, simţea cum îi flutura în bătaia vântului.

A doua zi, cu stomacul chircit de emoţie, se duse la mama ei. Nimeni nu i-a zis nimic în legătură cu baticul.

Schimbări

— Se comportau de parcă nici nu-l aveam pe cap, îi spuse surprinsă lui Victor. Nu m-am întâlnit cu Carlos, dar cred că îi vor spune ei, şi sunt sigură că el îmi va spune destule când va afla.

Timp de o săptămână s-a simţit în centrul atenţiei oriunde mergea: la râu, la magazin. Era sigură că oamenii arătau cu degetul şi râdeau de ea. După aceea, s-a obişnuit aşa de mult cu asta, încât se întreba oare de ce fusese o problemă aşa de mare la început.

IXJT

CAPITOLUL 20

BEBELUŞI

Când José împlini un an, ambele seturi de bunici împreună cu toate mătuşile şi toţi unchii au venit la el ca să mănânce orez cu fasole şi friptură de pui. José se târa bucuros de la un grup la altul, gustând câte puţin orez şi carne din castroanele celorlalţi, încă nu ştia să meargă, iar Carmalita şi Mărita se distrau pe seama lui, punându-l în picioruşe şi privindu-l cum se clătina încercând să-şi menţină echilibrul. Pablo şi Gilberto l-au luat afară şi l-au pus pe calul lui Victor,

spunând că era timpul să înveţe să călărească. Bunicile îi admirau cei doi dinţişori care îi crescuseră şi-l ţineau în braţe pe rând, până ce nu mai avea stare şi-l lăsau să se târască pe jos.

Părinţii i-au dat cadou un camion mare de plastic, dar fratele cel mai mic al Rositei şi Esther – mezina familiei Bol, care s-a născut chiar înainte de nunta lui Victor – s-au jucat cu el în locul lui.

Rosita aştepta cu nerăbdare lecţia de catehism din fiecare săptămână. îl lăsa pe José cu bunica, iar ea împreună cu Victor se întâlneau duminica după-masa cu Santiago şi alţi trei tineri, în clădirea bisericii. Studiau o carte intitulată: „*Instrucţiuni pentru noii creştini*" şi, deşi fusese creştină timp de mai mulţi ani, Rosita constată că era încă imatură în credinţă. Erau atâtea lucruri despre care nu învăţase niciodată până atunci.

VÂNTUL DIN COHUNI

Când au ajuns să studieze despre corectarea greşelilor din trecut, Duhul i-a amintit că furase aţă colorată de la bunica, pentru ca să-şi facă brăţări. A doua zi Rosita a luat bani şi s-a dus să-i plătească bunicii pentru aţă. A învăţat să studieze Biblia şi să ceară călăuzirea Duhului pentru a înţelege ce citea. Victor i-a cumpărat şi ei o Biblie ca să poată sublinia versetele care însemnau ceva deosebit pentru ea.

— Într-o zi Hristos se va întoarce ca să-şi ia mireasa, şi El vrea ca mireasa Lui să fie curată, îi spuse păstorul. De aceea noi îi disciplinăm pe membrii care nu ascultă. Dacă îngăduim păcatului să intre în biserică, atunci mireasa nu va fi curată.

După aceea au discutat despre lucrul creştinului.

— Ce fel de muncă este potrivită pentru un creştin? i-a întrebat Santiago.

Elevii au menţionat: agricultor, pescar, vânător, casnică, să aibă grijă de copii, constructor, croitoreasă, vânzătoare.

— Dar nu e potrivit pentru un creştin să lucreze într-un magazin unde se vinde: rom, ţigări sau bilete de loterie, îi atenţiona Santiago. Dacă un creştin nu are voie să folosească aceste lucruri, atunci nu are voie nici să le vândă altora.

Acest lucru era ceva nou pentru Rosita, care a înţeles că principiul era logic. După ce lecţia s-a încheiat, Rosita s-a dus acasă, a căutat în Biblie referinţele din carte şi le-a subliniat.

Pablo locuia în continuare cu ei şi, deşi nu spunea prea multe, el asculta cu atenţie discuţiile pe care le purta Victor cu soţia lui despre

lucrurile pe care le studiau la lecţiile de catehism. Deseori mergea cu ei la biserica menonită.

Ricardo şi Rufina s-au mutat împreună cu bebeluşul lor în Santa Elena şi şi-au construit o casă mai la deal de Victor. Acum erau mai multe femei care să meargă la râu să spele, să gătească mâncare pentru bărbaţi în timpul semănatului şi după-amiaza – în timp ce îşi alăptau bebeluşii – să stea la taifas lângă casă, la umbra *cohunilor*.

Dar convieţuirea atâtor oameni pe o arie restrânsă nu era fără probleme.

— De ce priponiţi animalele alea aşa de aproape de casă? îi certă Rositа pe Gilberto şi Clemento. Duceţi-i în partea aialaltă de drum sau pe deal, în spatele casei. José a început să meargă şi e periculos

Bebeluşi să fie cai prin preajmă.

Timp de câteva zile, băieţii au ascultat şi au priponit cei doi cai şi catârul mai departe de casă, dar le lua prea mult timp să meargă aşa de departe şi au mai neglijat să facă aceasta. Aşa că nu după mult timp caii au ajuns din nou să pască pe terenul dintre cele două case.

Într-o după-amiază, Rositа se duse în viteză la pompa din partea cealaltă a casei socrilor ei ca să spele porumbul. José adormise pe podea, aşa că l-a lăsat acolo. Se duse roată pe după catâr, care era priponit în curte, destul de aproape de intrarea la casa ei.

— Băieţii ăştia, murmură ea, sunt aşa de leneşi!

Se aplecă deasupra pompei şi începu să clătească porumbul sub jetul de apă, trecând cu mâna printre boabe pentru a-l spăla bine. Se spălă puţin şi pe picioare, apoi îşi luă strecurătoarea cu porumb şi se îndreptă spre casă.

— Uaa, uaa!

Era José! Dădu drumul la strecurătoarea cu porumb şi o luă la fugă. Numai ce ajunse după colţul casei, că-l văzu pe fiul ei rostogolindu-se la vale chiar în direcţia catârului. În timp ce fugea, văzu cum animalul se întoarse şi azvârli cu picioarele din spate, dar, ca prin minune, nu reuşi să-l nimerească pe copil. Rositа se aplecă şi-l luă pe micuţ în braţe, în timp ce catârul se pregătea să azvârle din nou.

Gălăgia i-a făcut pe ceilalţi membri ai familiei să vină în fugă. Soacra ei a luat bebeluşul şi a încercat să-l liniştească mângâindu-l, legănându-l şi cântându-i. Tot trupul Rositei tremura de pe urma spaimei pe care o trăise, când îi înfruntă pe cumnaţii ei:

— Vedeţi ce s-a întâmplat? strigă ea. Aproape că era să-mi pierd

copilaşul. V-am spus să nu vă mai priponiţi caii aici lângă casă. Dacă José ar fi murit, aţi fi primit o bătaie zdravănă de la fratele vostru. Să nu mai văd caii ăştia lângă casă!

Ruşinat, Gilberto a luat catârul şi l-a dus în altă parte. Rosita şi-a luat copilaşul, a intrat în casă şi a închis uşa după ea. În acea seară, soacra ei a făcut *tortille* pentru ei.

Mai pe urmă, Rosita şi-a cerut iertare pentru că strigase la ei, iar fraţii lui Victor i-au spus că nu vor mai priponi caii aşa de aproape de casă.

Dominga, soţia păstorului, s-a oferit s-o înveţe pe Rosita să-şi

coase rochii. Într-o zi, Rosita s-a dus la Dominga ca să vadă cum punea un tipar de hârtie pe o bucată de material şi croia. Atunci i-a cusut Rositei prima rochie cu dublură în partea de sus. Rositei îi plăcea rochia. îi plăcea cum se aşeza pe ea şi că se simţea acoperită. După aceea şi-a cusut singură rochiile. Avea talent la cusut şi îi plăcea să coase cămăşuţe şi pantalonaşi pentru bebeluşul ei, care creştea văzând cu ochii.

Prima duminică după Anul Nou, Rosita şi Victor au devenit membri în biserica menonită şi au participat la Cina Domnului şi spălarea picioarelor. Citise că Iisus le-a spălat picioarele ucenicilor, dar niciodată nu mai asistase la un serviciu de spălare a picioarelor. Nu înţelegea de ce niciuna dintre celelalte biserici nu practicau spălarea picioarelor, când Iisus le-a spus atât de clar ucenicilor Săi să-i urmeze exemplul. Sărutul sfânt era un alt lucru nou pentru ea.

— Ţi-ar fi greu să saluţi pe cineva cu sărutul sfânt, dacă nutreşti sentimente de ură faţă de acea persoană, i-a spus Victor. De aceea cred că e un lucru bun pe care trebuie să-l facem.

— Dar tu? o întrebă pe Rufina a doua zi, în timp ce spălau împreună hainele la râu. Te vei muta şi tu la biserica menonită?

Rufina strâmbă din nas.

— Uneori Ricardo aduce vorbă despre asta, dar eu nu vreau. Sunt deja creştină, se apără ea. Merg la biserică.

— Tu eşti creştină, dar trebuie să te gândeşti şi la copiii tăi. Dacă vei veni la biserica asta, vei primi ajutor ca să înveţi cum să-ţi creşti copiii. Eu deja am învăţat că atunci când José plânge ca să facem cum vrea el, îl putem învăţă să asculte. Când eram mici, mama mea tot timpul ne dădea ce voiam. Dacă plângeam că mai vrem mâncare sau

dulciuri, ea ne dădea. Dacă plângeam că voiam să mergem să ne târâm pe jos, atunci ne lăsa. După aceea, când aveam trei sau patru ani, eram obraznici şi trebuia să ne disciplineze bătându-ne. Noi vrem să ne educăm copiii în aşa fel, încât, când vor creşte mari să vrea să-l slujească lui Dumnezeu.

— Da, dar nu vreau să port batic! obiectă Rufina, frecând hainele furioasă. Arată ciudat!

bebeluşi

Rosâta chicoti:

— Ştiu exact cum te simţi. Nici eu n-am vrut să port batic. Dar acum nu-mi mai pasă. Dacă aşa cere Biblia, atunci mă voi supune. Ţi-ar fi greu primele câteva zile, dar după aceea te-ai obişnui.

Pablo a reacţionat diferit.

— Mi-ar plăcea să fac şi eu parte din biserica voastră! le-a spus el sfios lui Victor şi Rositei într-o seară.

— Dacă vrei, merg cu tine ca să vorbim cu Santiago, se oferi Victor.

Rosita s-a bucurat mult că Pablo a vrut să facă pasul acesta. Dintotdeauna făcuseră aproape toate lucrurile împreună, şi chiar dacă acum era căsătorită, ea şi Pablo gândeau la fel.

Sora ei, Carmalita, era cu totul alta. îi plăcea să poarte o sumedenie de mărgele şi cercei lungi şi grei. Într-o oarecare măsură, îi amintea Rositei de sora ei mai mare, Manuela. Când i-a spus mamei ce credea, mama i-a răspuns:

— Aşa mi se pare şi mie. M-aş bucura dacă ar deveni creştină şi ar fi membră în biserică. Tu ai putea să vorbeşti cu ea şi s-o întrebi dacă nu ar vrea să meargă la tine la biserică.

Rosita îi spuse surprinsă:

— Adică nu te-ar deranja cu nimic dacă ar merge la biserica menonită?

Mama ei clătină din cap în semn că nu.

— Văd că tu şi Victor sunteţi fericiţi şi trăiţi corect, iar acum şi Pablo vrea să meargă acolo. Nu mă deranjează cu nimic.

José încă nu avea doi anişori când în familie se născu o surioară pe nume Angelita.

Rosita a împărtăşit cu Victor ideile care au impresionat-o la prima întâlnire de studiu biblic, la care a participat.

— Păstorul a spus că dacă un copăcel tânăr este legat de un par

care să-l susţină, va creşte drept, iar copiii sunt la fel.

Privind la copilaşul din braţele lui şi la bebeluşul din braţele Rositei, Victor îi dădu dreptate.

— Vom începe să ne educăm copiii chiar de la o vârstă fragedă.

— Am văzut cum copiii din sat nu au nici cel mai mic respect faţă de bunurile altora. Când copiii aceia – adăugă el arătând cu capul în direcţia casei vecine – vin la noi acasă, trag jucăriile lui José de pe raft şi îmi răsfoiesc Biblia. Nu aş vrea ca şi copiii mei să facă la fel.

— Şi eu m-am gândit la asta, îl aprobă Rosita. Dar cum putem să-i învăţăm să nu atingă lucrurile din casa altora?

— Uite, pune câteva lucruri pe raftul de jos – îi sugeră el, arătând spre dulăpaşul unde ţineau o parte din hainele lor – şi învaţă-l că nu are voie să le ia de acolo.

Rosita a procedat exact cum i-a spus. A luat un coşuleţ de *jeepy-joppa* şi un borcan cu scoici din Punta Gorda şi le-a pus pe raftul la care José ajungea cu uşurinţă.

Cum era de aşteptat, a încercat să le ia de pe raft, dar mama îi spunea: „Nu, nu!”, şi dacă nu asculta, îl lovea peste mânuţe. Astfel l-au învăţat ce înseamnă *nu*.

Acum citeau Biblia împreună în fiecare zi, iar pentru că lui Victor îi plăcea să cânte, a învăţat-o şi pe Rosita multe imnuri în *kekehi*. Uneori seara, cântau timp de o oră sau chiar mai mult. Lui José îi plăcea să cânte împreună cu ei, chiar dacă nu putea să pronunţe toate cuvintele.

Când Angelita avea două săptămâni, era cât pe ce să moară.

După ce Rosita a hrănit-o, a legat şalul în care era de frânghia care atârna în casa unde dormeau. Convinsă că bebeluşul va dormi pentru o vreme, l-a luat pe José în bucătărie şi a început să macine porumb.

În timp ce cu o mână învârtea la râşniţă, iar cu cealaltă punea boabele de porumb prin gaură, o cuprinse un sentiment de nelinişte. După ce a terminat de măcinat prima tură, se clăti pe mâini în găleata de lângă uşă şi se duse să vadă ce face bebeluşul.

— Oh, nu! reuşi ea să exclame şi i se opri respiraţia.

Şalul era pe podea. Îngenunche lângă şal şi-l despături. Faţa fetiţei era vineţie, iar trupul începea să înţepenească. Rosita reuşi să se ridice pe picioare şi cu bebeluşul în braţe o luă la fugă înspre casa unde

locuia soacra ei. Cuprinsă de frică şi printre lacrimi striga:

— Angelita mea! Angelita mea!

Până a ajuns la soacra ei, fetiţa începuse deja să se mişte, apoi

Bebeluşi tuşi puţin şi scânci. Încetul cu încetul, obrăjorii ei au început să-şi recapete culoarea.

Rosita gâfâia extenuată. Dacă fetiţa ei ar fi murit doar pentru că ea fusese neglijentă când a făcut nodul?

Victor deveni foarte serios când Rosita îi povesti cele întâmplate:

— Trebuie să fii mai atentă! îi spuse el.

Dar văzând durerea de pe faţa ei, adăugă pe un ton mai blând:

— Sunt sigur că nu ai făcut-o intenţionat. Apoi o strânse pe soţia lui în braţe.

— Hai să-l mulţumim lui Dumnezeu că a ocrotit-o pe Angelita! Rosita acceptă mângâierea lui Victor şi spuse *amin* la rugăciunea lui de mulţumire. *Micuţii aceştia depind atât de mult de mine*, se gândi ea. *Abia am împlinit optsprezece ani*. *Oare sunt destul de matură ca să fiu mamă*?

CAPITOLUL 21

UN NOR DE MARTORI

Victor şi Rosita aveau casa lor, dar rareori petreceau timp singuri. Pablo locuia în continuare la ei. Cu doi bărbaţi şi doi bebeluşi, pentru care trebuia să facă mâncare şi să spele rufe, nu-şi permitea să doarmă până mai târziu.

După ce bărbaţii au plecat la câmp şi a hrănit copilaşii, Rosita a trebuit să hrănească găinile. După ce a terminat şi cu asta, a băgat toate rufele murdare în două găleţi şi-a fixat şalul în care o căra pe Angelita, i-a dat lui José să ducă săpunul şi a pornit în grabă spre râu.

Rosita, soacra ei, Mărita, sora lui Victor, şi Rufina, soţia lui Ricardo, spălau rufele împreună şi vorbeau despre lucrurile de zi cu zi.

— Fratele Santiago l-a rugat pe Victor să vorbească la timpul de rugăciune duminică seara, le spuse Rosita într-o dimineaţă, în timp ce clătea o pereche de pantaloni în râu.

— Să vorbească în biserică? Dar el nu e predicator! exclamă Rufina. De ce l-ar pune să vorbească la timpul de rugăciune?

— Toţi membrii ajută la vestirea Cuvântului, îi explică mama lui Victor.

— Pff! pufni Rufina batjocoritor, în timp ce freca nervoasă o

bluză.

m

VÂNTUL DIN COHUNI

Toţi ştiau că Ricardo vrea să se mute la biserica menonită, dar ea era împotrivitoare, la fel cum fusese şi Rosita.

Rosita se ruga în gând pentru Rufina, care în ultimul timp părea foarte irascibilă şi nefericită. Înţelegea confuzia şi neliniştea pe care le îndura Rufina. Se ruga ca Dumnezeu să o ajute să nu mai fie aşa de împotrivitoare şi astfel să găsească pacea.

— Clemento a prins o *iguană* azi dimineaţă! le spuse doamna Bol. O vom găti toate trei şi va fi gata până se întorc bărbaţii acasă.

— Eu nu ştiu să gătesc *iguanel* recunoscu Rufina.

— Nu ştii?! exclamară în cor celelalte două femei.

— Atunci e timpul să înveţi, spuse pe un ton serios soacra ei, storcând o cămaşă cu mâinile-i puternice. Te vom învăţa noi.

— Nu-mi place carnea de *iguană*, spuse Mărita strâmbând din nas. E prea tare!

— Dacă o fierbi cât trebuie, e destul de fragedă, îi spuse mama ei.

— Dar nu-mi place nici să o jupoi! protestă fata.

— Ţi-ar prinde bine să înveţi. Trebuie să înveţi să găteşti orice fel de vânat, pentru ca să ai ce să-i dai soţului tău să mănânce.

Mărita clătină din cap:

— Dar eu n-am să am soţ.

— Bineînţeles că vei avea soţ, o contrazise mama foarte sigură de ce spunea. Cine a mai auzit vreodată ca o femeie indiancă să nu aibă soţ?

— Verişoara noastră Flora, care locuieşte la oraş, are treizeci şi şase de ani şi nu e căsătorită, o contrazise Mărita. Lucrează la spălătorie şi are propria ei casă.

Mama ei nu era convinsă:

— Hmm! Se va căsători şi ea. Aşteaptă şi-ai să vezi! Filiberto, care avea doi anişori, căzuse cu faţa în râu. Mama îl ridică şi-i spuse aspru:

— Stai aici!

Ţinându-l pe el cu o mână, cu cealaltă se întinse după un *calabash*. Apoi îi turnă apă pe cap, în timp ce el ţinea ochii strâns închişi şi cu mâinile îşi ştergea încontinuu apa de pe faţă.

Mama îl ridică pe mal şi, în timp ce apa încă se mai scurgea de pe el, îl îmbrăcă într-o cămăşuţă curată.

— Acum, stai aici! îi spuse ea poruncitor. Mai am puţin şi termin.

14-O

Un nor de martori

După ce femeile au terminat de spălat rufele şi s-au scăldat, s-au dus acasă, la familia Bol ca să jupoaie şi să gătească *iguană*. Apoi cele tinere au mers la ele acasă şi, cât timp copiii au dormit, ele au pus rufele la uscat pe tufe şi au măturat prin curte. După aceea s-au adunat din nou la casa părintească pentru a face *tortille*.

Responsabilitatea de a vorbi pentru prima dată la timpul de rugăciune era ca o povară pe inima lui Victor. A cumpărat un carneţel de la magazin şi a petrecut ore întregi studiind Biblia şi însemnându-şi lucruri în carneţel. Avea emoţii când se gândea că va trebui să se ridice în faţa adunării şi să vorbească atâtor oameni.

— Când eşti cu fraţii tăi, vorbeşti foarte mult, îi aminti Rosita. De ce eşti aşa de ruşinos acum?

— Asta-i altă treabă, îi spuse el pe un ton care trăda că nu se simţea înţeles. Trebuie să mânuiesc Cuvântul lui Dumnezeu, şi eu sunt tânăr şi neexperimentat. Cum pot să-i învăţ pe alţii care sunt mai în vârstă decât mine?

Dar când a trebuit să vorbească, s-a descurcat foarte bine. La început şi-a dres vocea de mai multe ori, apoi îşi scotea şi îşi băga mâinile în buzunar ca şi cum nu ştia unde să le pună. Dar pe măsură ce vorbea, era tot mai fluent, iar mâinile şi le ţinea de o parte şi de alta a amvonului din lemn.

— Parcă erai un adevărat predicator! îi spuse Clemento – fratele lui mai mic – în acea seară după biserică. Poate că într-o zi ai să devii unul.

— Hmm! exclamă Victor clătinând din cap dezaprobator. Cred că e prea multă muncă să fii predicator. Mi-a luat câteva ore numai ca să-mi pregătesc mesajul acela scurt. Ce-aş face dacă ar trebui să predic un mesaj întreg? Nu aş mai avea timp să defrişez. Şi mai e că un predicator trebuie şi să-i viziteze pe oameni. Nu ştiu când reuşeşte să-şi mai facă şi treaba lui.

— Ai dreptate. Fratele Santiago munceşte mult pentru noi toţi, îl aprobă tatăl. Poate că ar fi bine să-l ajutăm cu treaba. Mă întreb dacă nu am putea să defrişăm câteva terenuri pentru el.

Într-o zi, Rosita se pregătea să meargă la râu să spele rufele, când Victor s-a oferit să stea el cu copiii.

— Nu am de lucru astăzi, îi explică el. Abia mai spre seară voi merge la vânătoare. Niște *pecari* au mâncat din porumbul cel nou.

14-I

VÂNTUL DIN COHUNI

Diseară vreau să merg să împușc unul sau doi dintre ei. Dacă mă ascund înainte să se însereze, poate că-i prind la furat.

— Carnea *depecar* e foarte bună. Am să-ți fac *tortille* ca să iei cu tine. Dar cred că ar fi mai bine să-l iau pe José cu mine. îi place să se joace în apă împreună cu Filiberto, iar după aceea aș putea să-i fac și lui baie. Se murdărește foarte tare când se joacă afară toată ziua.

În acea dimineață Rosita se simțea plină de energie. îi era ușor să se aplece să spele rufele, fără să trebuiască să țină pe spate bebelușul. A terminat înaintea celorlalte și ținându-l pe José de mânuță, urcă dealul înspre casa lor.

Trecu pe lângă casa socrilor fredonând o cântare. Dar după ce făcu colțul, i se tăie respirația când văzu priveliștea din fața casei ei. I se înmuiară picioarele, iar fredonatul se transformă într-un strigăt înăbușit. Angelita mergea în patru labe pe sub calul lui Victor.

În momentul acela, Victor ieși în viteză din casă și luă bebelușul de sub cal. Rosita fugi să ia bebelușul din brațele soțului ei care se albise la față.

— Nici nu știu când a ieșit din casă, se bâlbâi el în timp ce-i înmâna bebelușul soției sale. A adormit pe jos și probabil că și eu am aținit puțin. Chiar acum m-am trezit și nu am mai văzut-o în casă. Cred că nu am supravegheat-o destul de bine.

— Acum vezi și tu ce fac eu toată ziua! îi spuse Rosita încă tremurând de la spaima pe care o trase. Putea să fi murit.

O îmbrățișa pe fetiță și-i sărută obrăjorii bucălați. Atunci își aminti cât de blând a fost Victor cu ea, când a uitat să lege bine nodul, iar Angelita a căzut. Rosita îl îmbrățișa cu bebelușul în brațe.

— Știu că nu ți-ai dat seama ce s-ar putea întâmpla, îi șopti ea. îi mulțumim lui Dumnezeu că nu a pățit nimic.

În acel an, toată familia Bol și ceilalți din biserică au participat la școala biblică anuală la Mafredi. Sâmbătă dimineața, două camioane au venit în sat ca să-i ia și să-i ducă la întâlnire. Fiecare femeie a trebuit să fiarbă trei kilograme de orez. Camioanele erau încărcate cu găleți de

orez, genţi cu haine de schimb pentru copii şi săteni care mergeau doar ca să se plimbe şi să mănânce gratis. Rosita se bucura că Rufina a căzut de acord să meargă.

Când au ajuns la biserică, au văzut camioane şi autobuze din alte sate care erau descărcate în parcare. Erau bărbaţi cu cămăşi albe

! *4*>*Z*

Un nor de martori şi pantaloni închişi la culoare, femei cu rochii de diferite culori şi baticuri albe şi copii care fugeau peste tot ca nişte fluturaşi într-un câmp cu flori.

— Nu ştiam că există atât de mulţi menoniţi! şopti Rufina. Apoi merse cu Rosita în încăpere şi se aşezară pe o bancă lungă.

Rositei i-au plăcut foarte mult mesajele, numai că nu îi era tocmai uşor să se concentreze când copiii nu stăteau liniştiţi. Aproape că îşi dorea să fie din nou tânără, fără niciun fel de obligaţii. În timp mergea dintr-o parte în alta cu Angelita în spatele clădirii, a întâlnit şi alte mame tinere care îşi puneau copiii la culcare. Câteva dintre ele erau chiar de aceeaşi vârstă cu ea şi şi-au împărtăşit experienţele cum numai cei care se află în aceleaşi situaţii o pot face.

— Câte luni are bebeluşul?

— Merge deja în picioruşe?

— Sărăcuţa! Ce tare a răcit! Ai încercat s-o masezi pe piept?

— Bebeluşul meu nu respira când l-am născut.

— Ai auzit de femeia aia din sat care a avut gemeni? Sunt aşa de slăbuţi.

— Copilaşul tău e cam slăbuţ. Fulgii de ovăz l-ar ajuta să pună puţin pe el.

— Încearcă să bei ceai din frunze din astea. Te ajută să-ţi vină mai mult lapte.

Părtăşia a fost aproape la fel de motivatoare ca mesajele. Când a sosit ora mesei, Rosita şi Victor s-au aşezat la rând pentru a-şi lua mâncare. O soră le-a pus orez în castroanele pe care le-au adus de acasă, apoi s-au dus la alt rând, unde le-a pus carne de pui şi fasole peste orez. După ce şi-au luat mâncarea, s-au aşezat lângă familia lui Victor pe iarbă, sub un copac.

După-amiază au mai avut un program, iar după aceea s-au dus toţi acasă; a doua zi s-au întors din nou pentru încă o zi de întâlniri. Rosita îşi aminti de întâlnirile la care a participat când era mai mică, cu excepţia faptului că acum cântările nu erau la fel de pline de viaţă ca

atunci. Dar a învăţat să se concentreze asupra cuvintelor şi mesajului cântărilor, şi şi-a dat seama că îi plăceau mai mult decât cântările acompaniate de chitară şi de tobe.

A doua zi, Rosita a fost atât de surprinsă când l-a văzut pe soţul ei că se ridică să dirijeze cântările, încât aproape să cadă de pe

bancă. Victor! Ce făcea acolo în faţa tuturor oamenilor? Prin minte îi treceau atâtea gânduri, încât nici măcar nu a auzit când a spus numărul cântării, iar toată cântarea a stat şi l-a privit. Soţul ei! în faţa unei mulţimi aşa de mare de oameni, conducând cântările!

— Mi-au cerut să conduc cântările chiar înainte să înceapă serviciul şi de aceea nu am reuşit să îţi spun nimic, îi spuse el mai târziu.

— Ştiam că eşti un cântăreţ bun, dar niciodată n-am visat că te voi vedea conducând cântările în faţa unei mulţimi atât de mari, îi spuse ea zâmbind.

Spre finalul întâlnirii, când se depuneau mărturiile, Rosita s-a ridicat şi ea în picioare şi le-a spus cum a lucrat Domnul în viaţa ei. Inima îi era plină de recunoştinţă faţă de bunătatea pe care i-a arătat-o Dumnezeu, şi simţea că trebuie să vorbească.

Se bucură în mod special când, după cu câteva zile, auzise că Rufina a decis să meargă împreună cu Ricardo la lecţiile de catehism, urmând ca apoi să se alăture bisericii lor.

Anul acela recolta de orez nu a fost prea bogată, dar au avut destui bani ca să cumpere câte un rând de haine pentru fiecare membru din familie şi un set de oale pentru Rosita.

Mama lui Victor şi Rufina au născut fiecare o fetiţă, iar Gilberto, cel de-al treilea frate, s-a căsătorit.

La scurt timp, pe deal apăru încă o casă şi, cu aceasta, o cumnată care să le ajute la treabă.

Rosita era recunoscătoare pentru oamenii de care era înconjurată. Familia continua să crească, iar părtăşia credincioşilor, de asemenea.

— E ca şi cum am fi înconjuraţi de un nor de martori, îi spuse ea lui Victor. Mă bucur să fac parte din această familie! înainte ca Angelita să împlinească doi anişori, în familia lor a mai apărut o fetiţă pe care au numit-o Benita.

CAPITOLUL 22

BOALA

Timpul trecea parcă prea repede după ce s-a născut Benita. Rositei nu-i mai ajungeau câte ore erau într-o zi. Lucra toată ziua, noaptea se trântea în hamac epuizată, şi încă mai erau lucruri pe care nu reuşea să le facă.

Rareori se mai întâmpla ca Rosita să meargă la câmp cu Victor. Era prea complicat. Victor îl lua pe José pe cal, iar pe Benita o ţinea ea în braţe; dar Angelita era prea mică să meargă pe jos sau să-şi menţină echilibrul pe cal. O dată sau de două ori, mama lui Victor a avut grijă de cei doi mai mari, ca Rosita să poată merge cu Victor la pescuit. Dar soacra ei avea şi ea copilaşi micuţi de care să aibă grijă, plus o familie întreagă pentru care să gătească. Rosita avea reţineri ca să-i lase pe copii la ea prea des. Iar de puţinele ori când mergea cu Victor şi o lua doar pe Benita, când ajungea înapoi acasă, era aşa de obosită, încât se simţea de parcă nu a meritat efortul.

Mama ei nu era prea înţelegătoare când îi spunea că se simte aproape tot timpul epuizată.

— Nu eşti bucuroasă că ai copii sănătoşi şi nu au murit, cum s-a întâmplat cu ai mei?! obişnuia să-i spună ea. Acum poţi să mergi la doctor când ţi se îmbolnăvesc copiii, şi nu mai mor aşa de repede. Pe vremea mea nu erau medicamente şi adesea bebeluşii mureau.

Rosita ştia că mama avea dreptate. În ciuda faptului că deseori

H4

VÂNTUL DIN COHUNI

Benita plângea că-i era foame, totuşi era destul de grăsuţă.

— Asta e, îi spuse mama. Femeile trebuie să muncească din greu. Aşa ne este dat nouă.

La cei patru anişori ai lui, José era cât se poate de şotios. Într-o zi, s-a dus la cuibarul unde clocea cloşca şi i-a ajutat pe puişori să se elibereze de cojile de ou, care îi ţineau prizonieri. Până ce Rosita şi-a dat seama ce făcea băieţelul ei, el deja crăpase trei ouă. Spre surprinderea lui, văzu că puişorii din ou erau foarte diferiţi de cei care se împiedicau de picioruşele lui desculţe şi îl ciupeau de degeţele.

— Doar am încercat să-i ajut! îi explică el printre lacrimi mamei sale.

— Nu trebuie să-i ajuţi, îl instrui mama. Trebuie să-i laşi să iasă singuri. Să nu mai spargi niciodată ouăle de sub cloşcă!

Dar a mai pierdut câţiva dintre ei, pentru că Angelita i-a iubit prea tare. Rosita îşi dorea ca cei micuţi să se bucure de puişorii din bucătăria lor, dar Angelita a încercat să ia pe doi dintre ei de gât şi nu au supravieţuit. După aceea, mama a învăţat-o pe Angelita cum trebuie să ducă puii. Dar Angelita a căzut peste un puişor de două săptămâni şi l-a omorât şi pe acela.

— Câteodată mă gândesc că trebuie să aleg între copii şi pui, se plânse Rosita.

— Aş putea trăi fără pui, îi spuse Victor.

Lui Victor nu-i plăceau puii. îi plăcea să mănânce *caldo* de pui, dar nu-i plăcea mizeria şi gălăgia pe care o făceau puii. Rositei îi plăcea să pună cloşca pe ouă ca să vadă câţi pui ieşeau, să le dea porumb şi să se uite la ei cum veneau cu viteză ca să strângă boabele şi nu în ultimul rând, să aibă carne de pui la îndemână.

Victor a început să vorbească despre construirea unei alte case.

— Asta e deja prea mică, îi spuse el. Aş putea s-o dărâm şi să construiesc alta mai mare. Am putea să facem dormitoare pentru copii şi să avem şi un loc unde să stăm ziua şi să primim musafiri.

Rosita nu era entuziasmată de ideea unei case noi. O deranja faptul că pardoseala era cu denivelări. Îşi dorea ca să fie netede, dar nu avea timpul şi energia necesară pentru a le nivela. Uneori trecea şi câte o zi întreagă fără ca să o mături.

Înainte s-o nască pe Benita, Rosita avea timp să coase şi pentru *tu*

Boală soacra ei, dar acum nu-i mai ajungea timpul nici măcar să coase rochiţe pentru cele două fetiţe ale ei. În ultima vreme, simţea în stomac o înţepătură care o făcea să se aşeze în hamac şi să se ghemuiască de durere.

— Ar trebui să bei nişte suc de chitre, i-a spus mama lui Victor. E bun pentru durere de stomac.

La sfârşitul acelei săptămâni, socrul ei le-a adus o pungă cu chitre proaspete. Ori de câte ori simţea durerea, storcea două sau trei chitre, adăuga zahăr şi apă, iar apoi bea. Chiar dacă îi plăcea sucul de chitre, nu o ajuta prea mult.

Durerea era mai intensă când trebuia să meargă. Victor i-a făcut o măsuţă lângă pompa din faţa casei părinţilor lui şi a adus o piatră mare de la râu, pentru ca să poată spăla acasă şi s-o scutească de drumurile până la râu. Dar chiar şi aşa, câteodată trebuia să se

oprească şi să se odihnească de câteva ori până termina de spălat toate rufele.

Pentru Rosita era ceva neobişnuit să fie bolnavă. Întotdeauna a fost sănătoasă şi grasă. Dar acum, ori de câte ori mânca avea dureri şi a început să slăbească.

Victor a dus-o pe Rosita la un doctor din Punta Gorda. Doctorul i-a spus că are piatră la vezica biliară şi i-a prescris nişte medicamente. Medicamentele au ajutat-o timp de o săptămână sau două, dar după aceea durerea a revenit, mai tare ca niciodată. Uneori Rosita se aşeza în hamac şi plângea.

— Poate că voi muri! Şi cine va avea grijă de copilaşii mei?! îi destăinui ea lui Victor îngrijorările care o frământau. Dacă voi muri, atunci să te căsătoreşti cu cineva care să se poarte frumos cu ei.

Cunoştea prea mulţi copii care suferiseră mult din cauza mamelor vitrege, care nu-i iubeau, nici nu-i doreau prin preajmă.

— Nu vei muri, nu te mai gândi la asta, îi spuse Victor.

S-au dus din nou la doctor şi i-a făcut radiografie şi analize la sânge.

— Testele nu arată că aţi avea piatră, îi spuse doctorul încurcat. Le-a prescris încă o serie de medicamente şi i-a trimis acasă. Tatăl Rositei i-a adus nişte frunze de plante medicinale:

— Încearcă astea, o îndemnă el. Ai să vezi că n-o să te mai doară. A înghiţit frunze amare în fiecare zi, timp de o săptămână, dar

durerea tot nu i-a trecut.

— Pune-ţi o piatră caldă pe stomac, i-a spus Juana când a venit în vizită la ea şi i-a adus un vas cu *caldo*.

Piatra caldă îi reducea durerea, dar nu putea sta toată ziua în hamac cu piatra pe burtă, când era o grămadă de treabă de făcut.

Carmalita, sora Rositei, şi Mărita, sora lui Victor, îi spălau rufele cu rândul. Deseori Victor mânca acasă la mama lui. Ajutată de rudele ei, Rosita reuşea să se descurce să aibă grijă de copii.

— Şi eu am avut aceeaşi problemă, i-a spus mătuşa Delia când a venit în vizită la ei. Am mers la un doctor din Guatemala, în Puerto Barrios – chiar de partea cealaltă a golfului – şi mi-a dat nişte medicamente care m-au ajutat, şi n-am mai avut nicio treabă de atunci încoace. Cred că ar fi bine să mergi şi tu.

— Dar cum să ajung până în Guatemala? o întrebă Rosita, clătinând din cap în semn că aşa ceva nu era posibil.

Dar Victor era gata să facă orice.

— Cred că trebuie să mergem, îi spuse Victor hotărât. Următoarele câteva săptămâni, Rosita a înţărcat-o pe Benita şi şi-a cusut două rochii. Speranţa de a găsi un leac pentru boala ei o încuraja atât de mult, încât aproape că se simţea mai bine. A început chiar să mănânce mai bine.

— Poate că mă însănătoşesc, spuse ea într-o seară. Poate că n-o să trebuiască să mai mergem în Guatemala.

Victor, care timp de câteva luni fusese posomorât, deodată se înveseli.

— Ai vrea să mergi cu mine la pescuit?

Trecuse mult timp de când nu mai fuseseră împreună la pescuit.

— Ooo, mi-ar plăcea să merg din nou la pescuit, îi spuse ea încântată de idee. Hai să mergem!

Au lăsat copiii la Ana, soţia lui Clemento, şi au mers la râu cu inimile uşurate. Dar înainte ca să ajungă înapoi acasă, Rosita mergea aplecată şi ţinea ochii strâns închişi de durere. Nu se simţea mai bine.

A doua zi, au luat autobuzul spre Punta Gorda şi au petrecut

14-i

Boală noaptea la mătuşa ei. Dimineaţa au mers pe doc, lângă mare. În port era ancorată o barcă de lungimea bucătăriei pe care o avea Rosita acasă. Avea şase bănci şi era acoperită cu o prelată. Era cea mai mare barcă pe care a văzut-o ea vreodată, dar părea foarte mică în comparaţie cu apele nemărginite ale Mării Caraibilor. Rosita nu se mai plimbase niciodată cu barca pe mare şi de aceea nu era nerăbdătoare să vadă cum e.

La ora nouă, băiatul de pe barcă a început să le permită oamenilor să se suie în ea. Rosita făcu un pas mare de pe doc în barcă şi clătinându-se, îşi dădu drumul pe bancă. Victor s-a aşezat lângă ea şi a ajutat-o să-şi lege vesta de salvare în jurul gâtului.

— Crezi că o să cădem? îl întrebă ea în şoaptă.

— Nu. E doar din motive de siguranţă, o linişti el.

După ce locurile s-au ocupat, căpitanul a turat motoarele din spatele bărcii şi, rotind barca în direcţia opusă, se îndepărtă de Belize. Barca înainta cu o viteză atât de mare, încât Rosita îşi ţinea baticul cu mâinile, de frică să nu i-l ia vântul.

La început apele erau line, dar după ce s-au îndepărtat mai mult de ţărm, barca urca şi cobora cu fiecare val, iar Rosita simţea de fiecare dată o smucitură. De la atâtea valuri peste care au trecut, pe Rosita începu să o doară stomacul, şi aproape că îi venea să vomite ce mâncase la micul-dejun. Când, în cele din urmă, au ajuns din nou pe uscat, se bucura să fie iarăşi pe pământ.

Călători, vânzători ambulanţi, taximetrişti, toţi se îngrămădeau în jurul pasagerilor care tocmai debarcaseră, şi bolboroseau în spaniolă. Rosita învăţase la şcoală câteva cuvinte în spaniolă, dar nu putea înţelege tot ce spuneau ei.

Victor avea notată adresa doctorului pe o foiţă şi, într-o spaniolă stâlcită, a reuşit să negocieze cu un taximetrist să-i ducă la adresa respectivă.

Rosita rămase foarte surprinsă. Nu ştia că Victor ştia spaniola.

— A, da, ştiu puţin, recunoscu el.

Doctorul a consultat-o şi i-a pus întrebări lui Victor în spaniolă. El i-a luat sânge şi l-a analizat foarte atent. După aceea, s-a aşezat înaintea lor cu mâinile încrucişate şi le-a spus:

— Sângele tău nu e bun.

Victor i-a tradus ce a spus. Rosita simţi cum o cuprinde un fior.

În ochii ei se putea citi frica. Sângele ei nu era bun. Însemna că urma să moară?

— Nu, nu! îi spuse doctorul observându-i neliniştea.

Se aplecă înspre ea şi, mângâind-o pe genunchi îi spuse:

— Pot să te ajut să te însănătoşeşti. Apoi se ridică şi deschise un dulăpior.

— Am să-ţi dau nişte ierburi uscate ca să-ţi faci ceai şi să bei de trei ori pe zi.

Împacheta câteva frunze într-o bucată de hârtie maro şi i le înmâna lui Victor. După aceea se aşeză şi începu să discute cu Victor, dar uitându-se şi la Rosita, le spuse că timp de cincisprezece zile Rosita nu avea voie să mănânce: untură, sare, zahăr sau ardei iuţi. Şi niciun fel de *tortille* cu porumb. Trebuia să mănânce doar legume precum: cartofi, morcovi şi tapioca. Avea voie să mănânce şi banane.

— Ţi se va face foame, o atenţiona el. Dar timp de cincisprezece zile să bei ceai şi să nu mănânci nimic altceva decât ce ţi-am spus. După cincisprezece zile poţi să mănânci orice. Nu cred că te va mai durea

după ce iei tratamentul.

După ce spuse acestea, se ridică, dădu mâna cu ei şi îi conduse spre ieşirea din cabinet.

Rosita s-a întors acasă, a băut ceai şi a mâncat doar legume timp de două săptămâni, iar după aceea a început să se simtă mai bine. Acum putea să spele rufele, iar într-o zi a mers la râu ca să le privească pe celelalte cum spală. După un timp a putut merge şi ea la râu ca să spele rufele. Rosita I-a mulţumit lui Dumnezeu că a vindecat-o.

Pentru un timp, bisericile din sudul ţării s-au deplasat pe rând două ore înspre nord ca să ţină servicii într-un sat numit Red Bank. Două familii din biserica menonită s-au mutat în satul acela ca să lucreze pe ogoarele cu bananieri, aşa că o dată pe lună, un grup mergea să se închine împreună cu ei. Rândul bisericii din Santa Elena venise la scurt timp după ce Rosita a început să se simtă mai bine.

— Vrei să mergi? o întrebă Victor. Camionul vine mâine în jurul orei două. Poate să meargă oricine.

— Unde este Red Bank? îl întrebă Rosita. Nu am mai fost

Boală niciodată acolo. Este un sat de indieni?

— Nici eu n-am mai fost acolo, îi spuse el. De aceea aş vrea să merg. Am auzit că este un sat de indieni, dar e mai nou. Are abia cincisprezece ani de când a fost întemeiat. Sunt mulţi din zona asta care s-au mutat acolo pentru că au un loc de muncă la livezile de banane. îi voi spune fratelui Santiago că mergem şi noi mâine.

Când au ajuns în Red Bank, sora Vicenta a servit grupului din Santa Elena fasole şi *tortille*, iar după aceea au ţinut un serviciu în casa ei. După serviciu, grupul din Santa Elena i-a vizitat pe Tomas şi Valentina – un cuplu menonit care participase la întâlnirile lor.

— E un loc bun, le spuse Tomas. Lucrez trei zile pe săptămână la livada cu banane, iar în restul zilelor lucrez pe ogoarele mele. Aici poţi să cumperi un lot de pământ pentru casă cu numai o sută de dolari. Şi fiecare lot de pământ are o ţeavă pentru apă. În jurul satului – mai ales dincolo de râu – este foarte mult teren agricol care nu este folosit.

— Au spus că au de gând să înceapă o biserică în satul acela, le puse Victor celor din familia lui a doua zi. Fratele Santiago a spus că păstorii au discutat despre asta şi au hotărât să trimită o familie sau două să locuiască acolo.

— Cred că ar fi o idee bună, gândi tatăl lui cu voce tare. Dar casele şi ogoarele noastre sunt aici. Ar fi o posibilitate pentru cineva

care vrea să-şi cumpere pământ şi ar fi gata să meargă în altă parte.

CAPITOLUL 23

VINDECARE

Rosita s-a îmbolnăvit din nou. După vizita la doctorul din Guatemala, timp de câteva luni s-a simţit în formă. Tot mai avea o stare de oboseală permanentă, dar măcar putea să meargă la râu şi să spele rufele, fără să o deranjeze durerea de stomac.

Dar de data aceasta boala era diferită. Chiar dacă nu mai fusese bolnavă când a fost însărcinată cu ceilalţi bebeluşi, ştia că pe la mijlocul verii în familia lor avea să mai apară un copilaş.

Micuţul José arăta prea mic pentru uniforma lui alb cu albastru, dar în fiecare zi străbătea pe jos drumul până la şcoală şi înapoi, în fiecare seară, când venea acasă, le arăta părinţilor ce a lucrat la şcoală şi ce note a luat. A învăţat să scrie şi să numere până la o sută în limba engleză. După patru luni de frecventat şcoala, putea deja să poarte o conversaţie în engleză. Şi spre surprinderea lui, descoperi că şi părinţii lui ştiau limba aceasta ciudată. Rareori îi auzise să vorbească limba asta înainte.

El le spuse câteva lucruri pe care ei nu le ştiau:

— Tapirul este ocrotit prin lege, îi informă el. Este o specie pe cale de dispariţie.

— Da, dar dacă un tapir îmi mănâncă porumbul, am voie să-l împuşc, îi spuse Victor.

José se încruntă:

— Şi nu avem voie să aruncăm gunoaiele oriunde. Hârtia trebuie arsă, iar sticlele şi conservele trebuie aruncate la groapa de gunoi. Gunoiul poluează mediul înconjurător.

— Uau! Ce cuvinte elevate! îi spuse tatăl său şi se amuză pe seama lui.

— Atunci am avea şi noi o curte frumoasă, îl aprobă mama, uitându-se afară prin uşa de la intrare, care era deschisă. Ce-ai zice să începi să faci curăţenie în curte chiar acum?

Dar José a ieşit afară şi a început să se joace cu pământ împreună cu unchii săi. Grija lui faţă de mediul înconjurător nu includea şi curtea lor.

— Mă duc să tai frunze de *cohun* pentru acoperişul de la noua casă, se hotărî Victor.

Rosita merse după el afară.

— O s-o construiesc lângă asta, iar după ce o termin, o vom dărâma pe asta veche. Va fi cam aşa de mare, şi-i arătă o suprafaţă de două ori mai mare decât casa pe care o aveau.

— Aşa de mare?! exclamă ea.

— Acum avem o familie mare, o tachina el.

Rosita avea în continuare o senzaţie de greaţă. Se simţea iarăşi slăbită, şi de aceea a angajat o fată din sat care să vină să-i spele rufele şi să-i macine porumbul. Petrecea foarte mult timp stând în hamac şi citind Biblia. Fetiţele ei se jucau cu verişorii lor pe lotul de pământ dintre cele două case.

Rosita mergea în fiecare lună cu autobuzul la policlinica din Punta Gorda.

Asistenta părea îngrijorată:

— Nu ai suficient fier în sânge, îi spuse ea şi-i dădu mai multe vitamine.

Cu o lună înainte de a naşte, când Rosita s-a dus din nou la control, asistenta s-a aşezat lângă ea şi i-a spus pe un ton foarte serios că va trebui să meargă la oraş ca să nască.

— Eşti prea palidă. Mă tem că s-ar putea să fie ceva în neregulă cu bebeluşul. Promite-mi că vei merge să naşti la oraş.

174

Vindecare

Rosita s-a dus acasă înfricoşată, şi a împărtăşit această veste familiei.

— Chiar că eşti palidă! observă soacra ei îngrijorată. Poate că ar fi bine să mergi la oraş.

În acea seară, Rosita şi Victor au dezbătut problema la ei acasă.

— Nu vreau să merg la oraş, spuse ea prinse suspine. E prea departe. Nu pot să merg. Cum aş ajunge acolo? Dacă bebeluşul nu e normal?

Victor era destul de puternic ca s-o încurajeze şi pe ea.

— Nu cred că vom merge la oraş, hotărî el după ce s-au rugat şi s-au gândit la această posibilitate. Ne vom ruga şi ne vom pune încrederea în Domnul să vă poarte de grijă ţie şi copilaşului. Ştiu că Dumnezeu ne poate ajuta. M-am gândit că înainte, când ai mai fost bolnavă, ar fi trebuit să ne fi rugat şi să ne fi încrezut mai mult în Dumnezeu. De data aceasta îl vom ruga pe Dumnezeu să te vindece.

Rosita avea pace în legătură cu decizia pe care o luase Victor. Trăia ceva care o făcea să creadă că Dumnezeu va fi cu ea prin această perioadă dificilă şi la naştere. A continuat să se odihnească în hamac rugându-se şi meditând, în timp ce fata pe care o angajase îi făcea treaba. Cel mai mult Rosita se ruga ca Dumnezeu să împlinească voia Lui în viaţa lor.

Cu puţin timp înainte ca bebeluşul să se nască, biserica din Santa Elena a plănuit un post şi o întâlnire specială de rugăciune. Liderii bisericii au considerat că era nevoie de o întâlnire specială de rugăciune pentru diferitele probleme cu care se confrunta biserica în momentele acelea. Mai mulţi adolescenţi din biserica lor plecaseră la oraş ca să-şi caute un loc de muncă bine plătit, iar părinţii şi conducătorii bisericii se îngrijorau cu privire la faptul că ei ar putea ceda ispitelor care îi asaltau într-un oraş aşa de mare. Un alt lucru de pe listă era nevoia de a avea o biserică în satul Red Bank.

Conducătorii tuturor bisericilor şi toţi membrii care aveau dorinţa au fost invitaţi în satul lor pentru o zi de post şi rugăciune. Victor se pregătea să meargă:

— Tu vei rămâne acasă, îi spuse el Rositei în dimineaţa zilei în care urma să aibă loc întâlnirea. Arăţi obosită, aşa că mai bine stai şi odihneşte-te.

— Oricum, nu mă simt prea bine, îi spuse ea.

17?

VÂNTUL DIN COHUNI

— Dacă ai nevoie de mine, nu sunt prea departe, o asigură el. Poţi să trimiţi pe cineva să mă cheme.

La amiază, când Victor s-a întors acasă ca să vadă cum se simte, rămase uluit când văzu că în hamac, lângă ea, era un bebeluş robust de patru kilograme.

— Toate au decurs aşa de repede, îi spuse ea printre lacrimi de bucurie, că nici măcar nu am avut timp să trimit pe cineva să te cheme. Mama a fost aici în vizită şi m-a ajutat.

Victor îşi luă fiul în braţe. Copilaşul era perfect sănătos, dolofan şi cu părul negru. În timp ce Victor îl analiza, bebeluşul începu să se agite şi, deschizând gurița, lăsa să iasă un scâncet hotărât.

— Ne-am pus încrederea în Dumnezeu şi El ne-a ajutat, spuse Victor cu reverenţă.

În ziua în care au postit şi s-au rugat, biserica a simţit călăuzirea

lui Dumnezeu că era timpul să înceapă o biserică în partea de nord a satului Red Bank. Urmau să aleagă un frate – dintre membrii bisericii lor – care să meargă să locuiască acolo şi să fie responsabil de biserică.

— Vrei să spui că vor să aleagă un păstor pentru biserica de acolo? l-a întrebat Rosita pe Victor.

— Încă nu au hotărât. Dacă cineva crede că un anumit frate ar fi potrivit pentru slujba aceasta, poate să meargă să-i comunice păstorului din biserica sa. Liderilor li s-a cerut să numească posibili candidaţi din cadrul bisericii lor. Plănuiesc să se întâlnească luna viitoare ca să discute despre cei care au fost numiţi. După aceea vor decide cum să aleagă familia care să se mute în Red Bank.

— Asta va fi mai greu, spuse Rosita gânditoare, în timp ce-şi legăna bebeluşul în hamac.

— Dumnezeu ne va descoperi voia Sa, îi spuse Victor. Probabil că-l vor alege pe unul dintre fraţii care sunt deja păstori.

— Dacă vor fi aleşi Santiago şi Dommga? Ce vom face?

— Nu trebuie să ne îngrijorăm cu privire la asta până nu vom vedea ce va fi.

Vindecare

Victor i-a pus băieţelului numele Pedro, care înseamnă „stâncă".

— Băieţelul acesta e tare ca o stâncă, glumi Victor. Se pare că va fi puternic din punct de vedere fizic, dar nădăjduim că va fi puternic şi în credinţă.

Micuţul Pedro, bebeluşul robust, a crescut şi a ajuns un băieţel voinic şi solid. Angelita o ajuta pe mama având grijă de el. Adesea se aşeza pe un scăunel lângă vatră cu bebeluşul în braţe şi îi cânta, în timp ce mama făcea *tortille*. Pe zi ce trecerea, Rosita îşi recăpăta tot mai mult puterea. Când mergea la râu ca să spele rufele, Angelita stătea pe mal şi, cu răbdare, îl legăna pe frăţiorul ei.

Fetiţa a rugat-o pe mama s-o lase să-l ducă într-un şal pe spate, dar mama ştia că fetiţa ei de patru ani era prea mică pentru a-l putea purta.

Pedro avea trei luni când Rosita a început să simtă din nou durere. Prima dată au luat-o durerile când a urcat dealul de la râu cu bebeluşul în spate, având în mâini găleţile cu rufele spălate. A lăsat găleţile jos şi şi-a ţinut respiraţia. Un fior îi străbătu tot trupul. Oare se va îmbolnăvi din nou?

După ce i-a mai trecut durerea, a luat din nou găleţile şi a mers

încet până acasă. Gânduri negre ameninţau să o doboare. Cum putea să facă treabă dacă avea dureri? Trebuia să angajeze din nou o fată care s-o ajute. Cum putea să fugă după fetiţele ei, dacă ştia că mişcarea s-ar putea să-i provoace durere?

A început să spele din nou la pompa din curte. Acum simţea durerea toată ziua şi toată noaptea. Nu putea să meargă nici măcar până la mama ei acasă, fără să simtă durere. Din fericire, biserica nu era departe de casa ei; altfel nu ar fi putut participa tot timpul la servicii. Surorile ei şi surorile lui Victor veneau de obicei după şcoală şi o ajutau să mănture prin casă şi să facă *tortille*.

Rosita stătea în hamac şi hrănea bebeluşul, când începu să se întrebe din nou dacă urma să moară. De ce nu se mai însănătoşea? Şi Rufina născuse, dar ea îşi făcea singură toată treaba. Uneori credea că Rufina şi Ana o vorbeau pe la spate. Era foarte probabil ca ele să creadă că era leneşă.

m

VÂNTUL DIN COHUNI

O echipă medicală din Statele Unite îşi deschiseră o policlinică în satul vecin, iar Rosita a luat autobuzul şi s-a dus acolo ca să vadă dacă o puteau ajuta. Ei i-au dat pastile pentru piatră la fiere, care au ajutat-o cât timp a fost sub tratament, dar după ce a terminat pastilele, durerea a revenit, iar doctorii erau plecaţi în State.

— Poate ar fi bine să mergem din nou în Guatemala, îi sugeră ea cu sfială lui Victor într-o seară.

El se uită gânditor la pardoseala de lut şi cu piciorul desculţ desenă ceva. Oftă, apoi formulându-şi întrebarea cu atenţie, spuse:

— Mă întreb dacă nu ar fi bine să ceri să ţi se facă ungerea.

— Ungerea?!

— Da.

Victor se ridică să-şi ia Biblia de pe răftuleţul de deasupra patului lor. Căută pasajul, iar apoi îşi continuă ideea:

— În Epistola lui Iacov se spune că dacă este vreunul printre noi bolnav, să cheme pe prezbiterii bisericii ca să-l ungă cu untdelemn. Şi mai spune că rugăciunea făcută cu credinţă îl va vindeca pe cel bolnav.

Rosita făcu ochii mari:

— Crezi că ei ar veni? îl întrebă ea.

— Nu văd de ce n-ar veni. Am studiat despre asta în cadrul lecţiilor de catehism, înainte de a deveni membri.

— Niciodată nu m-am gândit la asta, spuse ea gânditoare.

— Mai ţii minte cum ne-am rugat când erai însărcinată cu Pedro, şi Dumnezeu ne-a ajutat?

Ea zâmbi când îşi aminti.

— L-am născut aşa de repede, că nici măcar nu am avut timp să trimit pe cineva să te cheme.

— Ai fost la doctori şi se pare că nu te-a prea ajutat. Cred că ar trebui să-L rugăm pe Dumnezeu să te vindece. Roagă-te cu privire la aceasta, iar apoi spune-mi ce crezi.

După două săptămâni, fratele Santiago împreună cu unul dintre păstori au venit la ei acasă şi au avut un serviciu de ungere. A fost un timp binecuvântat. Toţi cei prezenţi şi-au mărturisit neîncrederea şi frământările, cerându-şi iertare pentru păcatele lor şi glorificându-L pe Dumnezeu pentru felul cum a lucrat în vieţile lor. După aceea, păstorul a luat o sticluţă cu ulei de măsline şi *am*

Vindecare picurat pe capul Rositei. Apoi şi-a pus mâinile peste ea şi s-a rugat pentru vindecarea ei.

Rosita avea pace în duhul ei. Ştia că Dumnezeu o putea vindeca, cum şi Iisus îi vindecase pe oamenii care au venit la El pe vremea Lui. Cedase şi era gata să accepte voia lui Dumnezeu cu privire la ea. În acea noapte a dormit foarte adânc, iar dimineaţa s-a trezit cu forţe noi.

În zilele care au urmat după aceea şi-a făcut treaba simţind în permanenţă prezenţa lui Dumnezeu. Nu mai avea dureri. Când cei din jur o întrebau cum se simte, ea le răspundea simplu:

— Dumnezeu m-a vindecat!

Se simţea mult mai bine în comparaţie cu durerea pe care o avusese atâta timp.

CAPITOLUL 24

VÂNTUL DIN DUZI

Victor şi fraţii lui s-au alăturat echipei de muncitori care au mers la Red Bank pentru a construi o bisericuţă. În acea seară, când s-a întors acasă, i-a spus Rositei că păstorul şi diaconul plănuiesc să le facă o vizită cât de curând.

— De ce? îl întrebă ea. Am făcut ceva ce nu trebuia?

— Nu cred. Nu mi-au spus de ce vor să vină. M-au întrebat doar dacă pot să vină în vizită la noi. Poate caută mai multe familii care să se mute în Red Bank.

— Cum?! Dar noi nu am accepta propunerea să ne mutăm acolo,

nu-i aşa?

Victor ridică din umeri.

— Nu ştiu. Este un sat frumos, dar ogoarele mele sunt aici şi mai e şi faptul că plănuiesc să construiesc o casă nouă. Tot ce mai trebuie să fac e să caut viţă ca să leg grinzile. După ce termin de stropit porumbul, vreau să caut viţă, iar după aceea vom începe să construim casa. Cred că va trebui să tăiem un porc ca să avem ce să le dăm de mâncare muncitorilor.

În sfârşit, liderii bisericii au venit în vizită la ei, iar Victor şi Rosita au rămas perplecşi când au auzit vestea pe care le-au adus-o. Numele lui Victor apărea pe lista celor dintre care urmau să fie aleşi cei care să se mute la biserica din Red Bank, şi el era unul dintre cei

numiţi ca să fie lider acolo.

— Dar de ce eu? se bâlbâi el.

Santiago era şi el prezent acolo, aşa că i-a explicat ce au observat, şi anume că el şi Rosita erau credincioşi şi serioşi în umblarea lor cu Dumnezeu.

— Am văzut cum încercaţi să vă instruiţi copiii când sunt neascultători; şi suntem de părere că ştiţi să vă conduceţi bine familia. Dacă un om nu-şi poate conduce casă, cum va putea să conducă biserica?

— Şi am auzit că eşti gata oricând să le spui altora despre credinţa ta, adăugă păstorul. Într-o lucrare ca aceasta este nevoie de cineva care să aibă o inimă de evanghelist. Acolo sunt oameni care trăiesc în întuneric, cărora le este frică de blesteme şi care sunt robiţi de tradiţii. Sunt doar doi candidaţi, continuă el să-i explice. Cel de-al doilea este fratele Julio de la Blue Creek. Luna viitoare, pe data de douăzeci, vom avea un serviciu special pentru aceasta la Mafredi. Vom trage la sorţ care dintre voi să meargă, iar cel pe care-l va alege Domnul va merge la Red Bank şi va sluji ca lider în biserica de acolo. Mai târziu, după ce biserica de acolo va fi destul de stabilă şi matură, vom alege un păstor.

Victor rămase uluit când auzi planurile lor. Nu ştia ce să zică sau să facă.

— Tocmai mă pregăteam să încep să-mi construiesc altă casă aici, le împărtăşi el planurile sale. Acum ce să fac?

— Construieşte-o, îl îndemnă Santiago. Dacă vei merge la Red Bank, atunci vei locui în casa pe care o vom construi noi acolo, şi o vei putea vinde pe asta. Iar dacă nu vei merge, vei putea locui în ea.

Rosita era atât de ocupată cu construirea noii case, cu dărâmatul casei vechi şi apoi cu aranjatul lucrurilor în casa nouă, încât nu prea avea timp să se gândească la posibilitatea de a se muta. În inima ei simţea că nu va trebui să se mute. De ce le-ar cere Dumnezeu să-şi părăsească satul, familiile şi ogoarele? Nu ar fi drept să locuiască departe de mama lui Victor – făceau atâtea lucruri împreună. Cine îi va ajuta să defrişeze noi terenuri şi să semene porumbul? Cine o va ajuta la spălat rufele şi să aibă grijă de copii? Oare nu erau prea tineri ca să poată conduce o biserică? Copiii lor erau prea mici. Sigur că celălalt bărbat va fi ales pentru că era mai în vârstă. *tU*

Vântul din duzi

Ziua în care urma să se decidă cine va merge sosise prea repede pentru Rosita. Stătea pe prima bancă lângă soţul ei, când deodată seriozitatea situaţiei o trezi la realitate. În aproximativ o oră urma să se decidă soarta ei. Oare Dumnezeu îl va alege pe Victor să fie lider în noua biserică?

În timp ce păstorul vorbea despre îndatoririle unui lider şi ale soţiei lui, Rosita şi-a dat seama că se aşteptau destul de multe şi de la ea, în calitate de soţie a liderului. Urma ca ea să fie un exemplu pentru celelalte femei din biserică. Urma ca ea să fie responsabilă pentru pregătirea mâncării pentru diferite evenimente care aveau legătură cu biserica. Trebuia să meargă împreună cu soţul ei când mergea să consilieze membrii bisericii. Trebuia să aibă grijă ca să nu bârfească pe seama problemelor din biserică. Cum putea să facă toate astea şi totuşi să-şi îndeplinească şi îndatoririle pe care le avea faţă de familia ei?

Sosi clipa când trebuiau să tragă la sorţ. Două cărţi de cântări au fost puse pe măsuţa din faţa celor doi fraţi. În una dintre cele două cărţi era o foiţă. Fratele care alegea cartea de cântări cu foiţa, era cel care avea să fie responsabil să conducă biserica.

În timp ce adunarea cânta, cele două cupluri stăteau pe prima bancă într-o tăcere încordată. Niciunul dintre ei nu făcu nicio mişcare. Amândoi plângeau. Rosita putea vedea cum Victor îşi încorda mâinile ca să nu mai tremure. Au cântat o strofă, două, trei, dar niciunul dintre cei doi nu făcu nicio mişcare. În cele din urmă, chiar înainte să se termine cântarea, Julio luă una dintre cele două cărţi, apoi Victor a

luat-o repede pe cealaltă.

Era un moment solemn. În liniște, păstorul a luat cartea lui Julio și a deschis-o. Răsfoi cartea cu grijă, dar nu găsi nicio foiță. Atunci i-o înmâna lui Vicente. În momentul acela, Rosita simți că lumea se prăbușește la picioarele ei. Credea că mai are puțin și leșină, începu să-i țiuie în urechi. Foița era în cartea pe care o luase Victor! Păstorul ridică foița pentru ca toți s-o vadă.

José, Angelita și Benita stăteau cuminți lângă mama lor și priveau liniștiți, iar Pedro dormea adânc în brațele mamei. Victor îngenunche, iar grupul de bătrâni își puse mâinile peste el și îi încredința slujba de a predica Evanghelia și de a conduce biserica din Red Bank. În spatele lor, familia lui suspina încet.

VÂNTUL DIN COHUNI

După program, au veni mulți să-i salute și să le spună că se vor ruga pentru ei și că le doresc binecuvântarea lui Dumnezeu. Rosita nu știa ce să spună sau cum să reacționeze. Rămase uluită de poziția pe care urma s-o ocupe soțul ei. Cum va fi viața lor de acum încolo?

În săptămânile care au urmat, Rosita descoperi că trăiau la fel ca înainte. Se trezea la ora patru dimineața, îl hrănea repede pe bebeluș, apoi făcea *tortille* pentru Victor, Pablo și pentru copii. După aceea, bărbații își luau macetele și se duceau la câmp să secere orezul. Rosita împreună cu celelalte femei din familie, spăla și gătea pentru când aveau să se întoarcă bărbații. Dădea mâncare la găini, usca o porție de ardei deasupra *comal-ului* și apoi mergea în vizită la mama ei.

— Când ne vom muta în Red Bank? îl întrebă ea pe Victor. Nici el nu știa.

— Și tu ce vei face? îl aborda ea pe Pablo. Vei veni și tu cu noi? Fratele ei își lăsă privirea-n jos și se înroși.

— Nu ți-am spus, dar plănuiesc să mă căsătoresc, mormăi el.

— Poftim?! exclamă Rosita.

Pablo locuia cu ei de când se căsătoriseră – în urmă cu șapte ani – iar ea nu luase niciodată în considerare posibilitatea ca el să-i părăsească pentru a-și întemeia propriul cămin. El își alesese o fată din biserică pentru a-i fi soție și deja începuseră discuțiile pentru logodnă.

Victor și Rosita aveau să-și înceapă viața în Red Bank fără Pablo. Se bucurau pentru el, dar știau că le va fi dor de el și le va lipsi ajutorul lui.

Într-o seară, la scurt timp după aceea, Victor stătea în hamac și

citea Biblia, în timp ce Rosita stătea în celălalt hamac şi cosea nasturi la o cămaşă de-a lui José. Deodată Victor începu să chicotească şi se uită în sus.

— Ce-i aşa comic? îl întrebă mirată Rosita.

— Îţi mai aminteşti de ideea ta că atunci când auzi vântul cum suflă în *cohuni* înseamnă că vor avea loc schimbări?

Rosita dădu aprobator din cap şi zâmbi. Deseori Victor o tachina în legătură cu felul cum privea ea *cohunii*. Pentru el era de la sine înţeles că tot timpul înainte de o ploaie trebuia să bată vântul, dar nu vedea nicio legătură între frunzele care fluturau şi schimbările *1U*

Vântul din duzi din viaţa unei persoane. Ea i-a spus că nu are destulă imaginaţie.

— Hai să-ţi citesc ce scrie la 1 Cronici 14: 15, îi spuse el: „Când vei auzi un vuiet de paşi în vârfurile duzilor, atunci să ieşi la luptă, căci Dumnezeu merge înaintea ta, ca să bată oastea Filistenilor". În capitolul acesta se spune că împăratul David l-a întrebat pe Domnul ce să le facă filistenilor care veniseră împotriva lui, îi explică el ridicându-şi privirea din carte. Şi Dumnezeu i-a spus să meargă pe furiş şi să stea lângă nişte duzi, iar când va auzi vântul şuierând printre crengile duzilor, trebuia să meargă la luptă. Asta seamănă cu ideea ta despre vântul din *cohuni*.

— Vezi?! îi spuse ea cu înţelepciune. Înseamnă ceva.

— Cel puţin data asta a însemnat, fu de acord el.

La scurt timp după aceea, li s-a cerut să meargă cu un grup de bărbaţi la Red Bank pentru a-şi construi casa. Când au ajuns, Rosita le-a văzut pe Vicenta şi pe Valentina gătind *caldo* de pui într-un colţ al clădirii bisericii.

— Câte cepe să punem? o întrebară ele după ce o salutară şi îi admirară bebeluşul dolofan. Am cumpărat şase pui. Crezi că e de-ajuns?

De ce o întrebau pe ea, care era cu mult mai tânără decât ele? Dar oamenii construiau casa ei, iar acum ea era soţia liderului, aşa că a încercat să răspundă cât mai bine.

Victor a chemat-o afară ca să vadă locul unde urmau să construiască.

— Au destul de multe scânduri. Cred că vor face şi podeaua din scânduri, îi spuse el. Ce zici, ţi-ar plăcea?

Rosita făcu ochii mari.

— Niciodată nu am mai avut podea din lemn. Poate că e mai bine fără.

— Dar îţi va fi mai uşor să mături, şi nu va trebui să tot astupi găurile cu lut, încercă el s-o convingă.

— Atunci, bine, căzu ea de acord. Voi avea şi bucătărie?

— Dacă vrei. Nu cred că vor avea timp azi, dar am putea s-o construim mai încolo.

După ce au terminat de construit casă, Rosita, Victor şi copiii stăteau pe drumul de lângă casa lor şi priveau acoperişul înalt şi pereţii de un alb imaculat.

Uf

VÂNTUL DIN COHUNI

În curând va părăsi satul unde a trăit toată viaţa ei şi va veni în locul acesta, într-o casă nouă. Va spăla rufele la alt râu şi va lucra împreună cu alte surori. Bisericuţa în care Victor urma să predice în fiecare duminică era chiar lângă casa lor.

Vântul şuiera printre frunzele *cohunilor* din spatele casei lor. *Schimbări*, se gândi Rosita. *Tot felul de schimbări*. Frunzele de *cohun* au fluturat deasupra schimbărilor din viaţa ei.

Victor a intuit ce o făcea să fie atât de gânditoare.

— Ascultă cum suflă vântul printre *cohuni*, îi spuse el uşor. La fel ca printre duzi, în zilele împăratului David. „Când vei auzi un vuiet în vârfurile duzilor, atunci să ieşi la luptă, căci Dumnezeu merge înaintea ta”.

— *Cohunii* vor rămâne un semn pentru noi, adăugă Rosita. Când vom auzi cum suflă vântul în *cohuni*, ne vom aminti că Dumnezeu ne-a adus aici şi tot El ne va ajuta să întâmpinăm schimbările care ne stau înainte.

CUPRINS

Introducere…1
1. Glasul cohunilor…3
2. O fetiţă kekehi…7
3. Un nor de tămâie…15
4. Apă şi foc…23
5. Viaţa la oraş…31
6. Străini…39
7. Sânge de maya…45
8. O groapă în pământ…51

9. Biserica diavolului…57
10. Vântul schimbărilor…63
11. Gata cu şcoala!…69
12. Confirmarea…75
13. La altă biserică…81
14. Băieţii sunt o pacoste…87
15. Victor…95
16. Cei doi vor fi una…103
17. Un nou început…109
18. Norii întunecă cerul…115
19. Schimbări…123
20. Bebeluşi…131
21. Un nor de martori…139
22. Boală…145
23. Vindecare…153
24. Vântul din duzi…161